

Kalite Yönetim Rehberi 3.0

Ekim 2022

Orta Doğu Teknik Üniversitesi
Üniversiteler Mahallesi
Dumlupınar Bulvarı No:1
Ankara

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR	1
1. AMAÇ VE KAPSAM	2
2. KURUM HAKKINDA GENEL BİLGİLER	2
2.1. TARİHÇE	2
2.2. MİSYON	2
2.3. VİZYON	2
2.4. KALİTE POLİTİKASI	2
3. LİDERLİK, YÖNETİM VE KALİTE	3
3.1. LİDERLİK VE KALİTE	3
3.1.1. YÖNETİM MODELİ VE İDARİ YAPI	3
3.1.2. LİDERLİK	4
3.1.3. KURUMSAL DÖNÜŞÜM KAPASİTESİ	5
3.1.4. İÇ KALİTE GÜVENCESİ MEKANİZMALARI.....	6
3.1.5. KAMUOYUNU BİLGİLENDİRME VE HESAP VEREBİLİRLİK.....	12
3.2. MİSYON VE STRATEJİK AMAÇLAR	13
3.2.1. MİSYON, VİZYON VE POLİTİKALAR.....	13
3.2.2. STRATEJİK AMAÇ VE HEDEFLER	14
3.2.3. PERFORMANS YÖNETİMİ.....	19
3.3. YÖNETİM SİSTEMLERİ	20
3.3.1. BİLGİ YÖNETİM SİSTEMİ	20
3.3.2. İNSAN KAYNAKLARI YÖNETİMİ	21
3.3.3. FİNANSAL YÖNETİM.....	22
3.3.4. SÜREÇ YÖNETİMİ	23
3.4. PAYDAŞ KATILIMI	25
3.4.1. İÇ VE DIŞ PAYDAŞ KATILIMI.....	25
3.4.2. ÖĞRENCİ GERİ BİLDİRİMLERİ.....	26
3.4.3. MEZUN İLİŞKİLERİ YÖNETİMİ	27
3.5. ULUSLARARASILAŞMA	27
3.5.1. ULUSLARARASILAŞMA SÜREÇLERİNİN YÖNETİMİ.....	27
3.5.2. ULUSLARARASILAŞMA KAYNAKLARI.....	28
3.5.3. ULUSLARARASILAŞMA PERFORMANSI.....	29
4. EĞİTİM VE ÖĞRETİMDE KALİTE YÖNETİMİ VE UYGULAMALARI	29
4.1. PROGRAM TASARIMI, DEĞERLENDİRMESİ VE GÜNCELLENMESİ.....	29
4.1.1. PROGRAMLARIN TASARIMI VE ONAYI	29
4.1.2. PROGRAMIN DERS DAĞILIM DENGESİ	30
4.1.3. DERS KAZANIMLARININ PROGRAM ÇIKTILARIYLA UYUMU.....	30
4.1.4. ÖĞRENCİ İŞ YÜKÜNE DAYALI DERS TASARIMI	31
4.1.5. PROGRAMLARIN İZLENMESİ VE GÜNCELLENMESİ	31
4.1.6. EĞİTİM VE ÖĞRETİM SÜREÇLERİNİN YÖNETİMİ	32
4.2. PROGRAMLARIN YÜRÜTÜLMESİ (ÖĞRENCİ MERKEZLİ ÖĞRENME, ÖĞRETME VE DEĞERLENDİRME)	33
4.2.1. ÖĞRETİM YÖNTEM VE TEKNİKLERİ	33
4.2.2. ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	34
4.2.3. ÖĞRENCİ KABULÜ, ÖNCEKİ ÖĞRENMENİN TANINMASI VE KREDİLENDİRİLMESİ.....	35
4.2.4. YETERLİKLERİN SERTİFİKALANDIRILMASI VE DİPLOMA	37
4.3. ÖĞRENME KAYNAKLARI VE AKADEMİK DESTEK HİZMETLERİ	38

4.3.1.	ÖĞRENME ORTAM VE KAYNAKLARI	38
4.3.2.	AKADEMİK DESTEK HİZMETLERİ	38
4.3.3.	TESİS VE ALTYAPILAR	41
4.3.4.	DEZAVANTAJLI GRUPLAR	42
4.3.5.	SOSYAL, KÜLTÜREL, SPORİF FAALİYETLER	43
4.4.	ÖĞRETİM KADROSU	43
4.4.1.	ATAMA, YÜKSELTME VE GÖREVLENDİRME KRİTERLERİ	43
4.4.2.	ÖĞRETİM YETKİNLİKLERİ VE GELİŞİMİ.....	44
4.4.3.	EĞİTİM FAALİYETLERİNE YÖNELİK TEŞVİK VE ÖDÜLLENDİRME	45
5.	ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRMEDE KALİTE YÖNETİMİ VE UYGULAMALARI.....	46
5.1.	ARAŞTIRMA SÜREÇLERİNİN YÖNETİMİ VE ARAŞTIRMA KAYNAKLARI	46
5.1.1.	ARAŞTIRMA SÜREÇLERİNİN YÖNETİMİ	46
5.1.2.	İÇ VE DIŞ KAYNAKLAR.....	48
5.1.3.	DOKTORA PROGRAMLARI VE DOKTORA SONRASI İMKANLAR	51
5.2.	ARAŞTIRMA YETKİNLİĞİ, İŞ BİRLİKLERİ VE DESTEKLER	51
5.2.1.	ARAŞTIRMA YETKİNLİKLERİ VE GELİŞİMİ	51
5.2.2.	ULUSAL VE ULUSLARARASI ORTAK PROGRAMLAR VE ORTAK ARAŞTIRMA BİRİMLERİ.....	52
5.3.	ARAŞTIRMA PERFORMANSI	52
5.3.1.	ARAŞTIRMA PERFORMANSININ İZLENMESİ VE DEĞERLENDİRİLMESİ	52
5.3.2.	ÖĞRETİM ELEMANI/ARAŞTIRMACI PERFORMANSININ DEĞERLENDİRİLMESİ.....	54
6.	TOPLUMSAL KATKI SÜREÇLERİNDE KALİTE YÖNETİMİ VE UYGULAMALARI.....	55
6.1.	TOPLUMSAL KATKI SÜREÇLERİNİN YÖNETİMİ VE TOPLUMSAL KATKI KAYNAKLARI.....	55
6.1.1.	TOPLUMSAL KATKI SÜREÇLERİNİN YÖNETİMİ.....	55
6.1.2.	KAYNAKLAR.....	55
6.2.	TOPLUMSAL KATKI PERFORMANSI	61
6.2.1.	TOPLUMSAL KATKI PERFORMANSININ İZLENMESİ VE DEĞERLENDİRİLMESİ.....	61

KISALTMALAR

ABET	Accreditation Board for Engineering and Technology
ADEK	Akademik Değerlendirme ve Kalite Geliştirme Kurulu
AGEP	Akademik Gelişim Programı
AKTS	Avrupa Kredi Transfer Sistemi
BAP	Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinasyon Birimi
BGYS	Bilgi Güvenliği Yönetim Sistemi
BİDB	Bilgi İşlem Daire Başkanlığı
BİG	Bilgi İletişim Grubu
BİLTEMM	Bilim, Teknoloji, Mühendislik ve Matematik Eğitimi Uygulama ve Araştırma Merkezi
BSPK	Birim Stratejik Planlama Komitesi
BTKSA	Bilim ve Teknoloji Koleksiyonu Sergi Alanı
DOSAP	Doktora Sonrası Araştırmacı Programı
DSİM	Döner Sermaye İşletmesi Müdürlüğü
EÖS	Etkili Öğretim Seminerleri
EUA	Avrupa Üniversite Birliği (<i>European Universities Association</i>)
İGEP	İdari Personel Gelişim Programı
İLKYAR	İlköğretim Okullarına Yardım Vakfı
İYS	İngilizce Yeterlik Sınavı
KGPO	Kurumsal Gelişim ve Planlama Ofisi
KGS	Kalite Güvence Sistemi
KYR	Kalite Yönetim Rehberi
LODOS	Lösemi, Otizm, Down Sendromu ve Serebral Palsi
MOOC	Dersler Kitlese Açık Çevrimiçi Ders (<i>Massive Open Online Course</i>)
ODTÜ	Orta Doğu Teknik Üniversitesi
ÖİDB	Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı
ÖGEM	Öğrenme ve Öğretmeyi Geliştirme Merkezi
PÇ	Program Çıktıları
PDB	Personel Daire Başkanlığı
PDO	Proje Destek Ofisi
PEA	Program Eğitim Amaçları
PUKÖ	Planla-Uygula-Kontrol Et- Önlem Al
SGDB	Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı
SPAK	Stratejik Plan Alan Komiteleri
SYB	Stratejik Yönetim Birimi
TBM	Toplum Bilim Merkezi
TBS	Taşıt Yönetim Bilgi Sistemi
TPYDO	Teknokent Proje Yönetim ve Danışmanlık Ofisi
TTO	Teknoloji Transfer Ofisi
TÜBİTAK	Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu
TYYÇ	Türkiye Yükseköğretim Yeterlilikler Çerçevesi
URAP	Akademik Performansa Göre Üniversite Sıralaması (<i>University Ranking by Academic Performance</i>)
ÜSPDE	Üniversite Stratejik Plan Destek Ekibi
ÜSPK	Üniversite Stratejik Plan Kurulu
YÖGEP	Yönetici Gelişim Programı
YÖK	Yüksek Öğretim Kurulu

1. AMAÇ VE KAPSAM

Kalite Yönetim Rehberi (KYR), paydaş katılımı ve sürekli iyileştirme anlayışıyla Kalite Güvence Sistemi (KGS)'nin esaslarına uygun bir şekilde yürütülmesini amaçlar. Bu rehber, Üniversitemizin temel faaliyet alanları (eğitim ve öğretim, araştırma ve geliştirme, toplumsal katkı) başta olmak üzere bağlı bütün süreçleri kapsar.

2. KURUM HAKKINDA GENEL BİLGİLER

2.1. Tarihçe

Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Türkiye ve Orta Doğu ülkelerinin kalkınmalarına katkıda bulunmak, özellikle fen bilimleri ve sosyal bilimler alanlarında uzman yetiştirmek üzere 15 Kasım 1956 tarihinde "Orta Doğu Yüksek Teknoloji Enstitüsü" adıyla eğitime başlamıştır. Üniversitemizin "Kuruluş ve Hazırlıkları Hakkındaki 6887 Sayılı Kanun" 29 Ocak 1957 tarihinde yürürlüğe girmiştir. ODTÜ'yü özel statüsüne ve tüzel kişiliğine kavuşturan 7307 sayılı "Kuruluş Kanunu" ise 27 Mayıs 1959 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Türk yükseköğrenim sistemine birçok yenilik getiren ve çağdaş eğitimin öncüsü olan Orta Doğu Teknik Üniversitesi ilk yıllarını Kızılay'da Müdafaa Caddesi'nde Emekli Sandığı'na ait küçük bir bina ile TBMM arkasında bulunan barakalarda geçirdikten sonra, 1963 yılında ülkemizin ilk yerleşkesi olan bugünkü yerine taşınmıştır. İlk olarak 1956 yılında Mimarlık Bölümü öğretime açılmış, 1957 Bahar döneminde de Makina Mühendisliği Bölümü'nde öğretime başlanmıştır. 1957-1958 öğretim yılı başında Mimarlık, Mühendislik ve İdari Bilimler Fakülteleri kurulmuş, 1959 yılında da Fen Edebiyat Fakültesi'nin kuruluşu tamamlanmıştır. Eğitim Fakültesi ise 1982 yılında öğretime başlamıştır. Günümüzde de birçok bölüm, birim ve araştırma merkezi ile faaliyetlerini sürdürmektedir.

2.2. Misyon

ODTÜ'nün misyonu, toplum, insanlık ve doğa için, evrensel değerler çerçevesinde, yaratıcı ve eleştirel düşünmeyi, yenilikçiliği ve liderliği besleyerek mükemmellik düzeyinde araştırma yapmak, eğitim vermek ve topluma hizmet etmektir.

2.3. Vizyon

Uluslararası düzeyde öncü, bölgesini ve dünyayı dönüştüren bir üniversite.

2.4. Kalite Politikası

ODTÜ, kalite güvence sistemini sürdürülebilir şekilde yerine getirirken aşağıdaki kalite ilkelerini benimser:

- Üniversite etkinliklerinin; üniversitenin misyonu, vizyonu ve amaçları ile uyumlu olmasını sağlamak,
- Sürekli ve sistematik değerlendirme ile öğrenen bir kurum olmak,
- Akademik ve bunu destekleyen idari faaliyetlerini telafi edici yaklaşımdan ziyade önleyici yaklaşım ile iyileştirmek,
- Akreditasyon, kurum içi ve dışı değerlendirme gibi mekanizmalarla akademik ve idari faaliyetleri periyodik olarak gözden geçirmek ve iyileştirmek,

- Kaynak kullanımına ilişkin kararlarını veri ve bilgiye dayalı vererek, kaynaklarını etkin, verimli ve etkili kullanmak,
- Üniversitenin tüm paydaşlarının planlama, uygulama, değerlendirme ve önlem alma süreçlerine katılımını sağlamak, onlarla etkili iletişim ve iş birliği içinde olmak,
- Tüm çalışanları ve öğrencilerini dâhil ederek; birlikte çalışma, çatışma yönetimi ve uzlaşma kültürünü beslemek,
- İnsan kaynaklarının yetkinliğini ve motivasyonunu güvenli ve sağlıklı bir çalışma ortamı sunarak korumak ve artırmak,
- Kurumsal yönetim uygulamalarını benimsemek ve sürekliliğini sağlamak,
- Bütünleşik bilgi sistemleri uygulamalarını hayata geçirmek ve sürekliliğini sağlamak,
- Kalite yönetimi ve uzmanlık alanlarında uluslararası kabul görmüş standartlardan yararlanmak,
- Kalite politikası alanında yasal düzenlemelere uymak.

3. LİDERLİK, YÖNETİM VE KALİTE

ODTÜ'nün geleceğini planlaması; misyonu, vizyonu, amaçları ve hedeflerini belirlemesi ve bunlar doğrultusunda kurumsal gelişimini sürdürmesi için organizasyonel yapısı ile kullandığı yaklaşımlar ve örnek uygulamaları, bu kısımda aktarılmaktadır.

3.1. Liderlik ve Kalite

3.1.1. Yönetim modeli ve idari yapı

Üniversitenin organizasyonel yapısı; fakülte, enstitü, yüksekokul ve bölüm temelli olup temel görevlerini amaç ve hedeflerine uygun olarak yerine getirebilmek için üniversitenin bu yapısında akademik birimler ile merkezlerin yanı sıra çeşitli iş, destek ve koordinasyon birimleri bulunmaktadır. Süreç iyileştirme, strateji veya politika geliştirme, yürütmeyi izleme veya problem çözme gibi amaçlarla bu birimlerden temsilcilerin katkı verdiği sürekli veya geçici kurul, komisyon ve çalışma grubu gibi, bu dikey ve fonksiyonel yapılanmayı güçlendiren, yatay organizasyonel birimler de yer almaktadır.

Üniversitemiz yöneticilerinin görev, yetki ve sorumluluklarını belirlemek, yetki ve sorumluluğu yönetimin her kademesine dağıtmak, kalite yönetim sistemine göre hizmette verimliliği ve etkinliği artırmak, bürokratik işlemleri azaltarak iş akışını hızlandırmak üzere yasal yükümlülükler doğrultusunda Yetki Devri ve İmza Yetki/Yetkilileri Yönergesi hazırlanmıştır.

Üniversitelerde Akademik Teşkilat Yönetmeliği, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nda öngörülen üniversite birimlerinin akademik yönden teşkilatlanması, işleyiş, görev, yetki ve sorumluluklarıyla, ilgili alt birimlerin üst birimlerle olan ilişkilerini düzenler. Dolayısıyla akademik yapının organizasyonu ve iyileştirilmesi de yukarıda verilen mevzuatlar doğrultusunda gerçekleştirilir.

İdari yapılanma; çeşitli süreçler, komisyonlar ve topluluklara yönelik yönetmelikler ve çalışma yönergeleri ile görev ve sorumluluk tanımları birim yöneticilerinin sorumluluğunda hazırlanır.

Ayrıca amaç ve hedefler doğrultusunda, üniversitemiz tarafından belirlenmiş politikalar ve yasal mevzuatlara uygun olarak iç kontrol mekanizmaları 5018 Sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu kapsamında yer alan iç kontrol standartlarına uygun olarak İç Denetim, İç Kontrol ve Ön Mali Kontrol birimleri tarafından yönetilir.

Referanslar:

1. [ODTÜ Organizasyon Şeması](#)
2. [İmza Yetkileri Yönergesi](#)
3. [Üniversitelerde Akademik Teşkilat Yönetmeliği](#)

3.1.2. Liderlik

Üniversitemizin stratejik planı ve hedefleri doğrultusunda, eğitim ve öğretim, araştırma ve geliştirme ve toplumsal katkı süreçlerinin değerlendirilmesi ve kalitesinin iyileştirilmesi Kalite Komisyonu liderliğinde yürütülür. Kalite Komisyonu ise Rektör düzeyinde yönetilmektedir. Kalite Komisyonu doğal üyeleri olan dekanlar ve enstitü müdürleri, kalite komisyonunda alınan kararlar ve yapılan değerlendirmelerin karar alma mekanizmalarına yansımaları sağlar. Birimler düzeyinde ise her yönetici kendi biriminin lideridir.

Kalite Komisyonunun birim düzeyinde yapılanmasına ilişkin olarak, Üniversitemizin stratejik plan tanımlama, izleme ve değerlendirme faaliyetleri Kalite Koordinatörleri desteğiyle yürütülür. Kalite koordinatörleri birim yöneticileri tarafından uygun görülen, kalite eğitimi olan çalışanlardan seçilir ve görevlendirmesi bu doğrultuda yapılır. Kalite Koordinatörleri, kalite güvence faaliyetlerinin etkin bir şekilde gerçekleştirilmesi için birim yöneticileriyle birlikte çalışır. Kalite Koordinatörleri görev ve sorumlulukları ile süreçlerdeki konularına yönelik detaylar 3.1.4.2 başlığında verilmiştir.

Üniversite Stratejik Plan Komitesi (ÜSPK), her stratejik plan dönemi başında Rektör liderliğinde toplanarak KGPO aracılığıyla yeni stratejik plana yönelik hazırlık takvimi oluşturulmasını sağlar. Aynı süreç içerisinde stratejik plan alan komiteleri oluşturulur ve görevleri belirlenir. Görevlendirmeler, bölüm/birim yöneticilerinin görüşleri doğrultusunda ve EBYS üzerinden Rektörlük tarafından hazırlık faaliyetleri başlamadan ilgili personele aktarılır. Yönetim Kurulu ve Senato kararıyla oluşturulan Üniversite Stratejik Planlama Destek Ekibi (ÜSPDE) ise ÜSPK'nın etkin bir şekilde süreçleri yönetmek üzere kurduğu operasyonel faaliyetleri gerçekleştirecek ekibidir.

KGS'ni etkin bir şekilde yönetmek üzere SKYBİS yazılımından yararlanır. Bu yazılım stratejik plana yönelik faaliyetleri ve performans göstergelerinin yönetici değerlendirmesi ve onayı gerektirmesinden dolayı yöneticilerin ve operasyonel sorumluların süreçleri birlikte yönetmesine yardımcı olur. Yöneticilerin karar alma mekanizmasını ve liderlik özelliğini destekleyen bu sistem iş planlarının düzenli olarak yönetilmesini sağlar. İş planları ise ilgili dönemlere göre KGPO ve SYB birimleri tarafından oluşturulur ve sorumlulara sistem üzerinden ya da e-posta yoluyla periyodik bilgilendirmeler yapılır. Sistem ilgili dönemlerde faaliyet ve veri toplamak üzere süreç sorumlularına açılır. Süreç verileri kademe kademe bir üst yöneticiye sunulur. Son olarak bütün değerlendirmeler üst yönetime kadar sunulur ve raporlanır.

Etkin bir liderlik için bir diğer hususta mensuplar ile iletişim koşullarıdır. Akademik ve idari birimler ile

yönetim arasında iletişim de bir mail sistemi olan Elektronik Liste Servisi ile sağlanır. Bu servis Bilgi İşlem Daire Başkanlığı tarafından ilgili birim ile ortak bir şekilde yönetilir.

Üniversitemizde yılda en az bir kez Yöneticiler Ortak Toplantısı yapılarak temel faaliyet alanlarına yönelik değerlendirmeler yapılır. Diğer paydaşlara ise Rektörlük tarafından e-posta veya duyuru yoluyla bilgilendirme yapılır.

Ayrıca üniversitemizde yöneticilerin liderlik özellikleri ve verimlilikleri, yürütülen çalışmaların başarımı yoluyla dolaylı olarak ölçülebilir. Akademik personel için uygulanan "Akademik Gelişim Programı (AGEP)" ile idari personel için yürütülen "İdari Personel Gelişim Programı (İGEP)" kapsamında katılımcılara kurumsal gelişim ve kaynakların verimli kullanımı gibi konularda eğitimler düzenlenir. Ancak, yöneticilik görevini yürütecek öğretim üyelerine liderlik ve yöneticilik eğitimlerinin, birim idari yöneticilerine sistemli yöneticilik eğitimlerinin verilmesi ile bu bakımdan önemli bir ilerleme kaydedilebilir. Üniversitemizde yöneticiler için bu konularda eğitimleri kapsayan bir "Yönetici Gelişim Programı (YÖGEP)" açılması önerilir. Bu faaliyetleri 3.1.4.6. başlığında görev ve sorumlulukları verilen Eğitim Koordinatörlüğü yönetir.

Referanslar:

1. [Kalite Komisyonu](#)
2. [Stratejik Yönetim İş Akış Süreci](#)
3. [SKYBİS](#)
4. [Elektronik Liste Servisi](#)
5. [AGEP](#)
6. [İGEP](#)

3.1.3. Kurumsal dönüşüm kapasitesi

Üniversitemizde, ulusal ve uluslararası hedefler ve küresel eğilimler doğrultusunda gelecek planlarının belirlenmesi; sahip olunan kaynakların ve yetkinliklerin bu hedefler doğrultusunda yönetilmesi, tüm süreçlerin kurumsal değerlerle uyumlu olarak yönetilmesi; ölçme ve izleme yoluyla sürekli iyileştirmenin sağlanması için düzenli olarak stratejik planlama süreci gerçekleştirilir.

Her yeni stratejik planda üniversitemizin misyon, vizyon ve temel değerlerine, yenilikçilik ve sürdürülebilirlik ilkesine uygun farklılaşma stratejileri, amaç ve hedefleri ile kurumsal dönüşümün yol haritası belirlenir.

Üniversitemizde Sürdürülebilir Kampüs Yürütme Kurulu, Birleşmiş Milletler Kalkınma Hedefleri başta olmak üzere küresel eğilimler ve hedeflenen yenilikçi uygulamalara yönelik plan ve politikalarını belirleme ve güncelleme görevini üstlenmiştir. Bu kurul faaliyetlerini stratejik plan dönemlerini kapsayacak şekilde planlar.

Sürdürülebilir Kampüs Yürütme Kurulu, yerleşkelerimiz, ortam ve altyapı, enerji ve iklim değişikliği, atık ve su kaynaklarının yönetimi, ulaşım ve sürdürülebilirlik ile ilgili eğitim ve araştırma kapsamlı değerlendirmeler yaparak yapılacak iyileştirmeler için öncülük eder. Temel sürdürülebilirlik performans

göstergeleeri, etkinlik ve faaliyetleri “<https://sustainablecampus.metu.edu.tr/en>” adresinde kamuoyu ile paylaşılır.

Ayrıca, araştırmacılarımız tarafından yürütölen yayın, proje, tez gibi faaliyetlerin etki düzeyini ve uluslararası görönlörlöğünü artırmaya yönelik bir platform olarak Bütünleşik Bilgi Sisteminin bir parçası olan Araştırma Bilgi Sistemi'ne (AVESİS) "Sürdürülebilir Kalkınma Modölü" eklenmiştir. Bu modöl ilgili alanlardaki faaliyetlerin sayılarla değerlendirilmesine yardımcı olur.

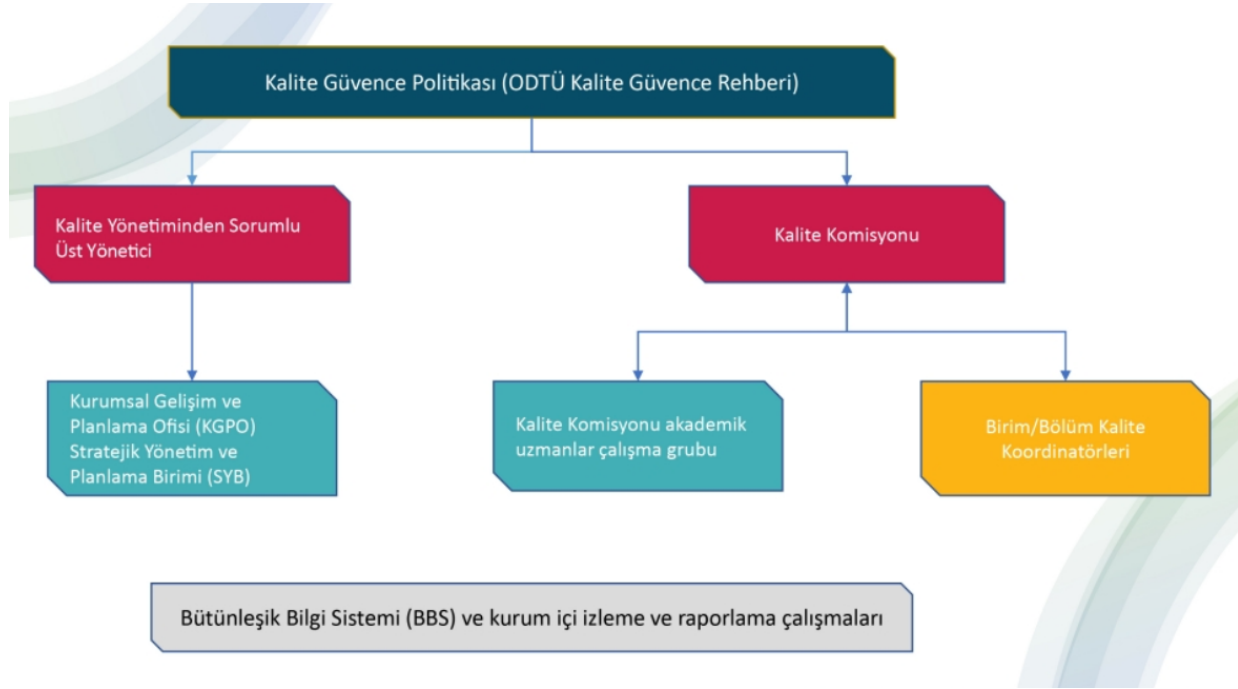
Referanslar:

1. [Sürdürülebilir Kampüs Yürütme Kurulu Politikaları](#)
2. [İklim Eylem ve Sürdürülebilirlik Planı](#)
3. [Sürdürülebilir Kalkınma Modölü](#)

3.1.4. İç kalite güvencesi mekanizmaları

Eğitim ve Öğretim, Araştırma ve Geliştirme ve Toplumsal Katkı etkinliklerinin planlanması, kalitesinin güvence altına alınması ve iyileştirilmesi amacıyla kurulan komisyon, komite, kurul gibi organizasyonel yapılara akademik ve idari çalışanlar ile öğrencileri ve işverenler, mezunlar ve sanayi kuruluşları gibi dış paydaşların katılımı sağlanmaktadır. Bunlara örnek olarak aşağıdaki organizasyonel yapılar verilebilir:

- Kalite Komisyonu
- Kalite Koordinatörleri
- Kurumsal Gelişim ve Planlama Ofisi (KGPO)
- Stratejik Yönetim Birimi (SYB)
- Kurumsal Veri Yönetim Koordinatörlöğü (KVYK)
- Eğitim Koordinatörlöğü
- Strateji Kalite Yönetim Bilgi Sistemi (SKYBİS)
- KGS Web Sayfası (<https://kalite.metu.edu.tr/tr>)
- Kritik süreçlerin izlenmesi, koordinasyonu ve iyileştirilmesinden sorumlu süreç ekipleri
- Yönetimin görevlendirmesiyle belli bir problemi çözmek veya sistemi geliştirmek için kurulan ve işin bitiminde dağılan geçici komiteler veya çalışma grupları
  - Üniversite ve birim düzeyinde stratejik planlama amacıyla kurulan destek ekibi, kurul, komiteler ve çalışma grupları
    - Eğitim ve araştırma gibi alanlarda politika ve strateji geliştirmek ve yürütmeyi izlemek için kurulan komisyon ve diğer birimler
    - Danışma Kurulları

Şekil 1. ODTÜ Kalite Güvence Sistemi Unsurları

3.1.4.1. Kalite Komisyonu

Rektörün başkanlığında akademik ve idari birim yöneticileri, akademik uzmanlar ve öğrenci temsilcisinden oluşur. Üniversitenin stratejik planı ve hedefleri doğrultusunda, eğitim ve öğretim, araştırma ve geliştirme ve idari hizmetlerinin değerlendirilmesi ve kalitesinin geliştirilmesi ile ilgili kalite geliştirme sistemini kurmak ve performans göstergelerini belirlemek ile yükümlüdür. Ek olarak, iç değerlendirme çalışmalarını yürütür ve raporunu hazırlar. Dış değerlendirme sürecine ilişkin gerekli hazırlıkları yapar ve Yükseköğretim Kalite Kurulu ile dış değerlendirici kurumlara gerekli desteği verir.

Referanslar:

1. [Kalite Komisyonu Yönergesi](#)

3.1.4.2. Kalite Koordinatörleri

Kalite yönetiminin birimlerle ilişkisini kuran unsurlarıdır. Akademik ve idari birimlerde çalışan personel arasından birim veya bölüm yetkilileri tarafından belirlenirler. Üniversitemiz kalite sistemine dört ana süreçte katkı sağlar.

1. Stratejik Plan: Hazırlık, konuşlandırma, izleme ve değerlendirme,
2. SKYBİS veri girişi: Stratejik plana ek olarak, tüm raporlamalara (Kurum İç Değerlendirme Raporu, Üniversite İzleme Karnesi, vb.) veri sağlanması,
3. Üniversitemizin iç kalite ölçen raporlamaları için birimlerden rapora kanıt oluşturabilecek belgelerin destek ekibine iletilmesi,
4. Kalite süreçlerinde birim ve üniversite arasında bilgi alışverişini kurmak ve sürdürmek.

Kalite Koordinatörlerinin SKYBİS'teki sorumlulukları;

Akademik Kalite Koordinatörleri

- 3. Düzey (Bölüm) Kalite Koordinatörleri faaliyet ve veri girişinden sorumludur.
- 2. Düzey (Fakülte/Enstitü/ Merkez/ Yüksekokul) Kalite Koordinatörleri 3. düzey faaliyet girişlerini konsolide ederek 2. düzey faaliyet girişinden sorumludur.
- 2. Düzey Kalite Koordinatörleri doğrudan veri girişinden sorumludur.

İdari Kalite Koordinatörleri

- 2. Düzey (Daire Bşk.) idari kalite koordinatörleri 3. düzey (Müdürlükler) faaliyet girişlerini konsolide ederek 2. düzey faaliyet girişinden sorumludur.
- 2. Düzey (Rektörlüğe bağlı birimler) ve 3. Düzey (Müdürlükler) faaliyet girişinden ve veri girişinden sorumludur.

Kalite Koordinatörleri, Elektronik Liste Servisi yardımıyla iletişim sağlar. Kalite Güvence KGS'ne yönelik bütün faaliyetler için kullanılan iletişim kanalıdır. Bu listelerin yönetimi KGPO tarafından gerçekleştirilir. Ayrıca SKYBİS'te Kalite Koordinatörlerine atanan görevlerin yönetilmesini sağlar.

3.1.4.3. Kurumsal Gelişim ve Planlama Ofisi

Stratejik planlama, kalite güvence ve yönetiminden sorumlu Rektör Yardımcısına bağlıdır. Üniversitenin Stratejik Planının, Performans Programının, Kurum İç Değerlendirme Raporunun ve Yıllık Faaliyet Raporunun tek merkezden güvenilir ve geçerli veriyle etkin bir biçimde hazırlanmasını sağlar. Ayrıca, Üniversitenin kurumsal gelişimini destekleyecek diğer plan, program ve projelerde araştırma, koordinasyon ve destek hizmetleri verir. KGPO ile ilgili detaylı bilgiye <http://kgpo.metu.edu.tr/> adresinden erişilebilir.

3.1.4.4. Stratejik Yönetim Birimi (SYB)

Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı bünyesinde yer alır. Üniversitenin stratejik planlama etkinliklerine, sorumlu Rektör Yardımcısı yönetiminde; organizasyon, koordinasyon, kayıt, Bakanlıklarla iletişim, mevzuat analizi ve benzeri destekleri vermek ve hedeflerin maliyetlerinin öngörü hesaplarını gerçekleştirmekle yükümlüdür. Ayrıca her yıl performans programında yer alan etkinliklerin gerçekleşmesini izler ve bir sonraki yılın performans programının hazırlanmasını sağlar.

Yönetimin görevlendirmesiyle belli bir problemi çözmek veya sistemi geliştirmek ya da iyileştirmek için kurulan ve işin bitiminde dağılan *geçici komiteler* veya *çalışma grupları*, kalite organizasyonunda yer alan diğer unsurlardır. Bu gruplar, problemin konusu ile ilgili yöneticiler ile akademik ve idari uzmanlardan oluşturulur. Kuruluş amaçları ve görevleri tanımlıdır. Belli bir süre içinde, çözüm veya tasarım önerileri geliştirmeleri ve bunları yönetime sunmaları beklenir. Bu önerilerin uygun bulunması durumunda uygulamayı başlatmaları, bir müddet izlemeleri ve beklenen sonuçların ne düzeyde elde edildiğini değerlendirmeleri de beklenebilir. Buna göre görevleri sona erer. Örneğin, Üniversitenin mensuplarının, öğrencilerinin ve diğer görevlilerin kullandığı akıllı kartlarla ilgili sorunların giderilmesi ve sistemi iyileştirici düzenlemelerin yapılması amacıyla konunun uzmanı personelin yanı sıra akıllı kart tahsisi yapan birimlerden yönetici veya uzmanlardan oluşan bir çalışma grubu kurulmuştur. Bu grupların daha

etkili çalışabilmesi için AGEP ve İGEP gibi programlar kapsamında takım çalışması ve problem çözme eğitimleri verilmesi yararlı olur.

Üniversitenin stratejik planının ve bu doğrultuda akademik ve idari birimlerin stratejik planlarının hazırlanması için beş yılda bir destek ekibi, kurul, komiteler ve çalışma grupları kurulur. Bu süreçlerle ilgili bilgi 3.2.2 başlığında verilmektedir.

Eğitim ve araştırma gibi alanlarda politika ve strateji geliştirmek ve yürütmeyi izlemek için Rektörlük, Fakülte, Enstitü ve Bölüm bünyesinde kurulan komisyon ve benzeri organizasyonel birimler de kalitenin iyileştirilmesine katkı sağlar. Örneğin, Mühendislik Fakültesinde Araştırma Komisyonu ile Eğitim Komisyonu bulunmaktadır. Bu amaçla Rektörlüğe bağlı olarak benzer şekilde Araştırma Politikaları Komisyonu ile Eğitim Politikaları Komisyonu kurulmuş ve çalışmalar yapmıştır.

Üniversite ve birim düzeyinde kalite yönetimine destek olması için dış paydaş temsilcileri ve uzmanlardan oluşan *Danışma Kurulları* kurulabilir. Bu kurullardan, Üniversitenin veya birimin amaç ve hedeflerine erişimini, paydaş beklentilerini, güçlü ve zayıf yanları ile fırsatları ve tehditlerini değerlendirmek; çeşitli görev alanlarında iş birlikleri kurmak ve bunları güçlendirmek için yararlanılabilir.

Referanslar:

1. [Stratejik Yönetim İş Akış Süreci](#)
2. [UZEM Danışma Kurulu](#)

3.1.4.5. Kurumsal Veri Yönetim Koordinatörlüğü

Kurumsal veri ve bilgilerin belirlenen kurallar ve yöntemlere uygun olarak tanımlanması, derlenmesi, bütünleştirilmesi ve veri kalitesinin (doğru, bütün ve güncel) sağlanması üzerine çalışmalar yürütür. Kurumsal veri süreçlerin yönetilmesi üzerine veri sahipleri ve kullanıcılarıyla ortak çalışmalar yürütür.

Kurum içi ve kurum dışı talep edilen raporlara, göstergelere ve sıralamalara veri ve gerekli bilgileri sağlar. Gerekli görülen durumlarda süreçlerin yürütülmesi, değerlendirilmesi ve geliştirilmesi gibi faaliyetleri ilgili birimler ile birlikte yürütür.

3.1.4.6. Eğitim Koordinatörlüğü

Personelin gelişimini desteklemek, iş süreçlerine kolay adapte olmasını sağlamak, toplumsal düzeyde bilinçlendirme ve farkındalık oluşturmak üzere eğitimler veya etkinlikler düzenleyen birimdir. Bu birim üniversite genelinde personelden eğitim taleplerini toplar. Gelen talepler değerlendirilir ve Personel Daire Başkanlığına sunulur. Bu talepler doğrultusunda bir yıllık eğitim planı hazırlanır. Koordinatörlük planın gerçekleştirilmesi ve yönetilmesinden sorumludur.

Referanslar:

1. [Eğitimler ve Eğitim Talep Formu](#)

3.1.4.7. Strateji ve Kalite Yönetim Bilgi Sistemi (SKYBİS)

Kalite Koordinatörleri aracılığıyla üniversitemizin stratejik plan tanımlama, izleme ve değerlendirme faaliyetleri ile KGS'ni destekleyen Strateji ve Kalite Yönetim Bilgi Sistemi (SKYBİS) 2019 yılında kullanıma başlanmıştır.

Strateji ve Kalite Yönetim Bilgi Sisteminin (SKYBİS) kullanılması Üniversitemizin ilgili birimlerinden ayrı ayrı veri talep etmek yerine, güvenilir ve tutarlı veri tutulması ve raporların hazırlanarak ilgili kurumlara iletilmesini sağlayan bir araçtır.

Referanslar:

1. [SKYBİS](#)

3.1.4.8. Kalite Güvence Sistemi Web Sayfası

KGS web sayfası üniversitemiz genelinde gerçekleştirilen bütün kalite güvence faaliyetlerini ve üniversitemiz süreçlerini ilgilendiren kalite etkinliklerinin <https://kalite.metu.edu.tr/tr> adresinden kamuoyuyla paylaşılması için kullanılan bir araçtır.

3.1.4.9. Kurum İç Değerlendirme

ODTÜ iç (veya öz) değerlendirme çalışmalarını KGS'nin önemli bir unsuru olarak değerlendirir. Her yıl yapılan bu çalışmalar sonucu hazırlanan raporlar planlama ve iyileştirme çalışmalarında dikkate alınır. Bu çalışmalar şu şekilde sıralanabilir:

Kurum İç Değerlendirme Raporu, YÖKAK tarafından hazırlanan ve düzenli olarak güncellenen Kurum İç Değerlendirme Raporu Hazırlama Kılavuzuna uygun olarak yapılır. Bu kapsamda hazırlanan raporlara <http://kalite.metu.edu.tr/> adresinden erişilebilir.

Faaliyet Raporu, her yılın ikinci yarısında bir sonraki eğitim dönemi başlamadan üniversite kamuoyu ile paylaşılmak üzere hazırlanır. Faaliyet Raporu, Eğitim ve Öğrenci İşleri, Personel, Araştırma ve Yayın, Bütçe-Fon ve Harcamalar, Kurumsal İletişim ve Sosyal Hizmetler ana başlıkları altında yıl içinde gerçekleştirilen faaliyetlere ilişkin bilgileri içerir. Raporla ilgili detaylı bilgi <http://kalite.metu.edu.tr/> adresinde verilmektedir.

İdare Faaliyet Raporu kapsamında, İdari birimlerin faaliyetleri Maliye Bakanlığı'na iletilmek üzere yıllık olarak raporlanır ve <http://sgdb.metu.edu.tr/tr/idare-faaliyet-raporlari> sayfasından kamuoyu ile paylaşılır. Bu sürecin yönetimi, raporların hazırlanması ve yasal yükümlülöklere uygun olarak bakanlığa iletilmesi SYB birimi tarafından gerçekleştirilir.

3.1.4.10. Önceki Kurum İç Değerlendirme Çalışmaları

2005-2012 yılları arasında YÖK Akademik Değerlendirme ve Kalite Geliştirme Kurulu çalışmaları çerçevesinde iç değerlendirme raporları hazırlamıştır. Söz konusu raporlar, yıllık birim raporlarının bir araya getirilmesi yoluyla oluşturulmuştur. Öz-değerlendirme çalışmaları kapsamında, 2 yıllık periyodlarla, personel ve öğrencilere yönelik “Çalışma Yaşamı” ve “Öğrenci Memnuniyeti” anketleri düzenlenmiştir. Bu yolla, personel ve öğrencilerin süreçlere katılımı ve seslerinin duyurulması amaçlanmıştır. ADEK süreci 2012 yılında, YÖK tarafından sonlandırılmıştır.

3.1.4.11. Kurum Dış Değerlendirme

İç değerlendirme mekanizmalarına ek olarak, dış değerlendirme faaliyetleri de ODTÜ'nün kurumsal gelişim sistemi için önemlidir. Bu değerlendirmeler YÖK tarafından her yıl yapıldığı gibi Avrupa Üniversite Birliği (EUA) gibi farklı organizasyonlara da yaptırılabilir.

YÖKAK tarafından yürütülen Yükseköğretim Kurumlarındaki Dış Değerlendirme ve Kurumsal Akreditasyon Değerlendirmesi, Üniversitemizin hazırladığı iç değerlendirme raporları ve değerlendirme ekibin Üniversitemize gerçekleştireceği ziyarette edinilen bulgular esas alınarak yapılır.

3.1.4.12. Gerekliğinde Kullanılan Mekanizmalar

Kurumsal süreçlerin planlama, kontrol ve iyileştirme etkinlikleri kapsamında periyodik çalışmaların yanı sıra gerek duyulduğunda da paydaşlarla anket, yüz yüze bireysel veya odak grupları ve arama konferansları yoluyla görüş alınır ve birlikte değerlendirmeler yapılır.

Paydaşların yönetime katılımı ve yetkilendirmesi doğrultusunda, Memnuniyet-İyileştirme-Geri Bildirim Formu () ve öğrenci forumları gibi yollarla alınan geri bildirimler yoluyla iletişimin etkinliği artırılır.

Gündemdeki konular ile ilgili düzenli bilgilendirme e-postalar yolu ile özellikle iç paydaşların yönetim süreçlerine katılımı sağlanır.

Kalite iyileştirmede, süreç yönetim anlayışına uygun olarak kritik süreçler için ekiplerin kurulması ve düzenli izleme faaliyetlerinin yürütülmesi tercih edilir.

Referanslar:

1. [Memnuniyet-İyileştirme-Geri Bildirim Formu](#)

3.1.4.13. Kalite Standartları ve Ödül Modelleri ile Uyum

Kurumsal gelişim kalitesinin yönetiminde kalite standartlarının ve kalite ödül modellerinin kullanılması kurumsal süreçlerin olgunlaştırılmasına katkı sağlar.

- **Akademik ve İdari Birimlerin Kalite Standartlarına Uyum**

ISO 9001 Standartları

ISO 9001 yaygın olarak kullanılan bir kalite yönetim standardıdır. Özellikle idari birimlerimizin bu standarda uyumu faydalı bulunmuştur. Bu standarda uyumlu olduğu belgelenen bazı birimlerimiz ile ilgili bilgi aşağıda verilmektedir.

Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı, 2013 yılında ISO 9001: 2008 Kalite Yönetim Sistemi belgesini almaya hak kazanmıştır. ODTÜ Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı'nda, ISO 9001: 2015 Kalite Yönetim Sistemi standartlarının öngördüğü şartlara uygun olarak Kalite Yönetim Sistemi oluşturulmuş, dokümanite edilmiş, sürekliliği sağlamak ve sürekli iyileştirmek için gerekli mekanizmalar kurulmuştur. Kurulmuş olan Kalite Yönetim Sistemi ile tüm ürün ve hizmetlerin, kullanıcı isteklerinin ve yürürlükteki yasal mevzuat şartlarının karşılanması sağlanmaktadır.

Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanlığı, ISO 9001: 2015 Kalite Yönetim Sistemi belgesine sahiptir. ODTÜ Kütüphanesi bu belgeyi, kullanıcıların bilgi gereksinimlerinin saptanması, bilgi kaynaklarının seçimi, sağlanması, kataloglanması, sınıflanması, kullanıma sunulması, kullanıcıların bilgilendirilmesi ve yönlendirilmesi, ulusal ve uluslararası iş birliği alanlarını kapsayacak şekilde ve uluslararası standartlara uygun olarak gerçekleştirdiği çalışmaları ile almaya hak kazanmıştır.

ISO 27001 Standartları

ISO 27001 standartları, kurumsal gelişimin önemli bir boyutu olan bilgi güvenliği yönetimi için dünyada yaygın olarak kullanılmaktadır. Üniversitemiz genelinde bu standarda uyumlu uygulamalar yapılması öngörülmüştür.

Bilgi İşlem Daire Başkanlığı, 2014 yılında ISO/IEC 27001:2005 Bilgi Güvenliği Yönetim Sistemi sertifikasını almaya hak kazanmıştır, Alınan bu sertifika ile Bilgi İşlem Daire Başkanlığı tarafından sunulmakta olan hizmetlerin ve yapılan faaliyetlerin güvenlik standartları çerçevesinde gizlilik, bütünlük, ulaşılabilirlik, izlenebilirlik ve hesap verebilirlik kriterlerinin yerine getirilmesi önemli ölçüde sağlanmaktadır. Standardın Üniversite içinde diğer birimlerimize de yaygınlaştırılması çalışmaları sürdürülmektedir.

ISO 17025 Standartları

ISO 17025 test ve kalibrasyon laboratuvarları için dünyada yaygın kullanılan bir standarttır. Bu standardı alan laboratuvarlarımıza örnek olarak ODTÜ Merkez Laboratuvarı (MERLAB) verilebilir. MERLAB, üniversitelerde, kamu kuruluşlarında ve sanayide çalışan araştırmacılar için ileri teknoloji test ve analiz cihazlarının yer ve konusunda uzman ekiplerin görev aldığı bir bilimsel araştırma, eğitim ve ölçüm merkezidir. 2013 yılında TS EN ISO/IEC 17025 Akreditasyon Sertifikasını almıştır. Bütün bu birimlerin sahip oldukları yönetim sistemleri ve süreçleri bağımsız kuruluşlarca denetlenir.

Referanslar:

1. [ISO 9001 Kalite Yönetim Sistemi](#)
2. [ISO/IEC 27001 Bilgi Güvenliği Yönetim Sistemi](#)
3. [ISO/IEC 17025 Deney ve Kalibrasyon Laboratuvarları Yönetim Standardı](#)
4. [MERLAB Akreditasyon ve Kalite Yönetimi](#)

3.1.5. Kamuoyunu bilgilendirme ve hesap verebilirlik

Üniversitemiz topluma karşı sorumluluğunun gereği olarak kamuoyunu faaliyetlerinin tümüyle ilgili aşağıda açıklandığı gibi bilgilendirmektedir.

Güncel verilerin kamuoyuyla paylaşılması

Kamu idarelerinin, her yıl, amaçları, hedefleri, stratejileri, varlıkları, yükümlülükleri ve performans programlarını kamuoyuna açıklama yükümlülüğü çerçevesinde Üniversitemiz her yıl ilgili mevzuata göre, faaliyetlerinin tümüyle ilgili güncel verileri kamuoyuyla web sitesinde yayınlamakla paylaşır. Bu paylaşımlar bağlı olunan Rektör Yardımcısı/Rektör Danışmanı öncülüğünde birim veya kurum web sayfalarından yapılır. Ayrıca 2004 yılından itibaren her yıl olarak tüm üniversiteye yıllık Faaliyet Raporu sunulmaktadır. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığına da her yıl düzenli olarak iletilen bu rapor, Üniversiteye ait Eğitim ve Öğrenci İşleri; Personel, Araştırma ve Yayın, Bütçe, Fon ve Harcamalar, Kurumsal İletişim, Sosyal Hizmetler başlıkları altında gerçekleştirilen faaliyetler ve istatistiki verileri kapsar.

İdare Faaliyet Raporu, Performans Programı, Kurumsal ve Mali Durum Beklentiler Raporu her yıl yasal

süresi içinde kamuoyuyla SGDB web sayfasından paylaşılır.

Referanslar:

1. [SGDB Web Sayfası](#)

Kamuoyuna sunulan bilgilerin güncelliği, doğruluğu ve güvenilirliği

Kamuoyuna sunulan bilgiler yayınlanmadan önce bilgiyi sağlayan birimlerin kontrolünden geçer ve ilgili yöneticiler tarafından onaylanır. Onaylanan metinler elektronik posta veya resmi web sayfalarından birim sorumluları tarafından yasal mevzuatlara uygun bir şekilde yayınlanır.

ODTÜ Kurumsal Gelişim ve Planlama Ofisi ve Kurumsal Veri Yönetim Koordinatörlüğü, ODTÜ kurumsal gelişiminin izlenmesine yönelik veri tabanlarının oluşturulmasını ve yönetilmesini sağlar. Dönemsel ve amaca özel "Stratejik Plan", "Yıllık Faaliyet Raporu" gibi üretilen raporlardaki bilgilerin, tek merkezden güvenilir ve geçerli veriyle etkin bir biçimde gerçekleştirilmesini sağlar.

Hazırlanan raporlar, değerlendirmeler ve ODTÜ'nün Türkiye ve Dünya sıralamalarındaki konumu web üzerinden kamuoyu ile paylaşılır. Gerçekleştirilen faaliyet ve etkinlikler ile ilgili basında yer alan tüm haberler, ODTÜ Basın Koordinatörlüğü tarafından derlenerek, ODTÜ iç ve dış kamuoyu ile paylaşılır. Bunun dışında üniversitemizin gerçekleştirdiği faaliyetler ilgili birim resmi internet sitelerinde yer alır.

Kamuoyuna sunulan bilgiler yayınlanmadan önce bilgiyi sağlayan birimlerin kontrolünden geçer ve ilgili yöneticiler tarafından onaylanır. Bu bilgilerin dayalı olduğu verilerin mümkün olduğunca otomasyon süreçleri kapsamında elde edilmesi ve Kişisel Verileri Koruma Kanuna (KVKK) uygun olacak şekilde kamuoyuna açık olması yoluyla tarafsızlığı ve nesnelliği güvence altına alınır. KVKK kapsamında aydınlatma ve açık rıza metinleri yasal yükümlülükler doğrultusunda Kişisel Verileri Koruma Kanunu Komisyonu tarafından hazırlanır. Dolayısıyla Basın Koordinatörlüğü veya diğer kamuoyu bilgilendirmelerinde bu kanunun hükümleri dikkate alınmalıdır.

Referanslar:

1. [KVKK Aydınlatma ve Açık Rıza Metinleri](#)

3.2. Misyon ve Stratejik Amaçlar

3.2.1. Misyon, vizyon ve politikalar

Üniversitemiz misyonu ve vizyonu temel değerler doğrultusunda tanımlanmış ve kurum web sitesi ve kalite sayfasında kamuoyuyla paylaşılır.

Misyon, vizyon ve politikalar hazırlanırken yalın, somut ve gerçekçi olmalı ve sürdürülebilir kalite güvencesi sistemini ana hatlarıyla tarif etmelidir. Kalite güvencesinin yönetim şekli, yapılması, temel mekanizmaları, merkezi kurgu ve birimlere erişimi açıklar.

Misyon, vizyon ve kalite politikaları her stratejik plan hazırlık döneminde paydaşların da katılımıyla gözden geçirilir. Güncel koşullar göz önünde bulundurularak geniş paydaş katılımıyla geliştirilir ve senato onayıyla yürürlüğe girer. Yürürlüğe giren misyon, vizyon veya politikalar elektronik posta ve kurum resmi web sayfaları vasıtasıyla ilgili kamuoyuyla paylaşılır. Üniversitemiz kurum misyonu ve vizyonu Başlık 2.2 ve 2.3'te verilmiştir. Bu süreçlerin organizasyonu ise KGPO tarafından yapılır.

Üniversitemiz eğitim ve öğretim (uzaktan eğitimi de kapsayacak şekilde), araştırma ve geliştirme, toplumsal katkı, yönetim sistemi ve uluslararasılaşma politikaları vardır ve kalite güvencesi politikası için sayılan özellikleri taşır. Örneğin; “Sürekli ve sistematik değerlendirme ile öğrenen bir kurum olmak” kalite politikası SKYBİS sistemi ile uygulanabilir ve sürdürülebilir bir yapıya kavuşturarak bu politikanın uygulamaya yansıyan bir örneği olarak gösterilebilir.

Politikalar süreçlerin gelişimini tetikleyen ilk unsurlardır. Dolayısıyla her birimin kurum politikasını göz önünde bulundurarak kendi politikasını, amaç ve hedeflerini belirlemesi ve bu doğrultuda faaliyetlerini yönetmesi ve geliştirmesi beklenir.

Referanslar:

1. [Kalite Politikaları](#)

3.2.2. Stratejik amaç ve hedefler

Türkiye’de stratejik planlama çalışmalarını ilk başlatan üniversite olan ODTÜ, yaklaşık 20 yıla varan tecrübesiyle Stratejik Planlama ve Kalite Yönetimi süreçlerini paydaş katımlı şeffaf bir anlayışla düzenli bir şekilde gerçekleştirmektedir. Stratejik planların, sürdürülebilir kalite güvence altyapısı yardımıyla altı aylık izleme ve yıllık değerlendirme süreçleri de sistematik olarak gerçekleştirilmektedir. Gerçekleştirilen faaliyetler ise düzenli olarak resmi web sayfalarımızdan tüm paydaşların bilgisine sunulur.

Günümüze kadar gerçekleştirilen stratejik plan hazırlıklarının tümü, Üniversite Stratejik Planlama Komisyonu (ÜSPK) önderliğinde kurulan Stratejik Planlama Alan Komiteleri ve alt çalışma grupları tarafından yürütülür. İzleme ve değerlendirme süreçlerinde sorumluluk alanlarına ilişkin hedeflere yönelik faaliyetlerin ve ilgili performans göstergelerinin değerlendirilmesi üniversite düzeyinde ilgili üst yönetici tarafından yapılır. ÜSPK her yeni stratejik plan hazırlık döneminde alan komitelerini ve alanların görevlerini ilan eder ve çalışma takvimini paydaşlara duyurur. Stratejik planlar T.C. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı tarafından hazırlanan Üniversiteler İçin Stratejik Planlama Rehberi doğrultusunda hazırlanır. Alan komiteleri stratejik plan hazırlıklarını ÜSPK tarafından belirlenen takvim doğrultusunda yaparak yine takvimle belirlenen zamanlarda raporlamakla sorumludur. Bütün bu süreçler SGDB tarafından belirlenen Stratejik Yönetim İş Akış Süreci’ne göre gerçekleştirilir. Faaliyetleri ise SYB ve KGPO ortak yürütür.

Faaliyetler gerçekleştirilmeden önce paydaşlara yönelik duyuru, bilgilendirme ve katılım çağruları yapılır. Bu katılım çağrısı alan komitesinin yapısına ve işleyişine göre mail, telefon, anket veya odak grup görüşmeleri gibi yöntemler aracılığıyla gerçekleştirilebilir.

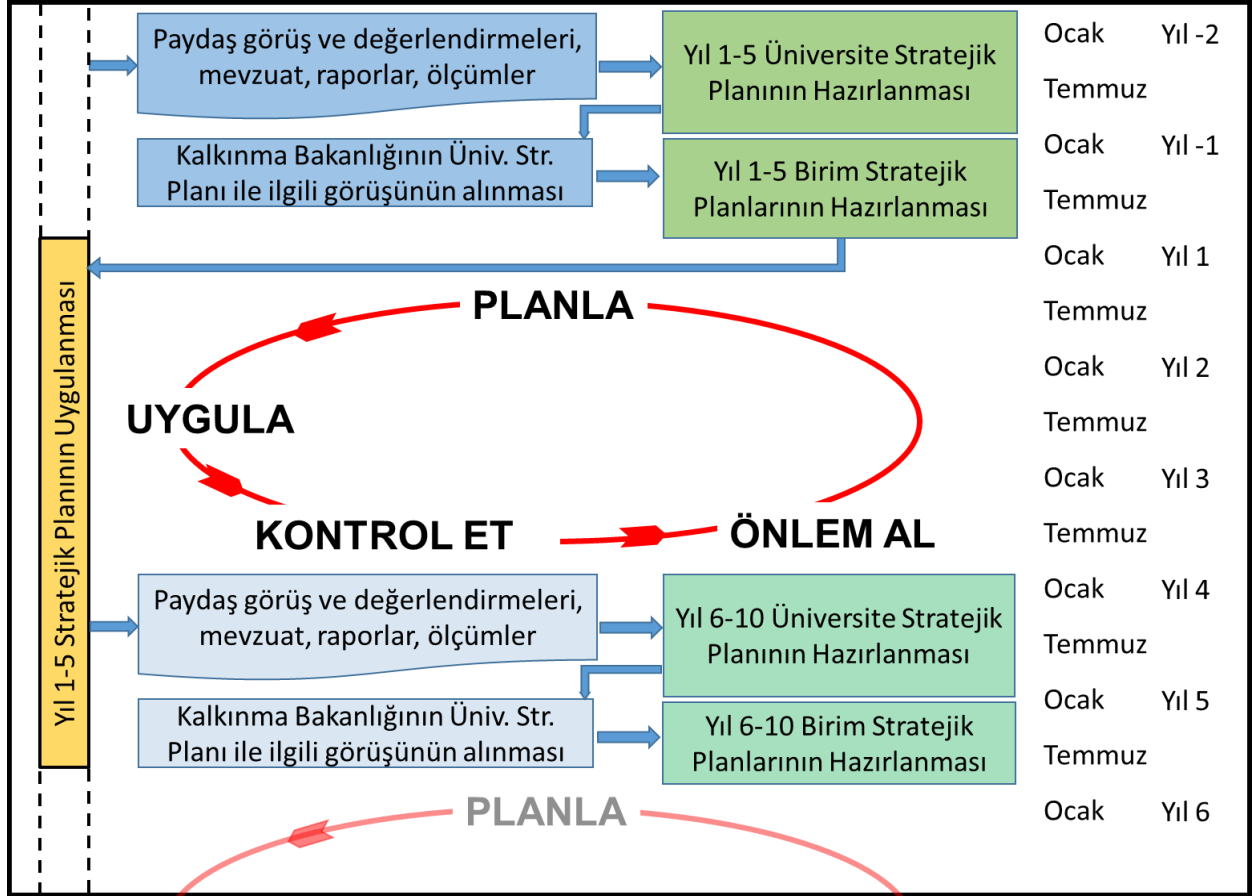
Referanslar:

1. [ODTÜ Stratejik Planı](#)
2. [Stratejik Yönetim İş Akış Süreci](#)

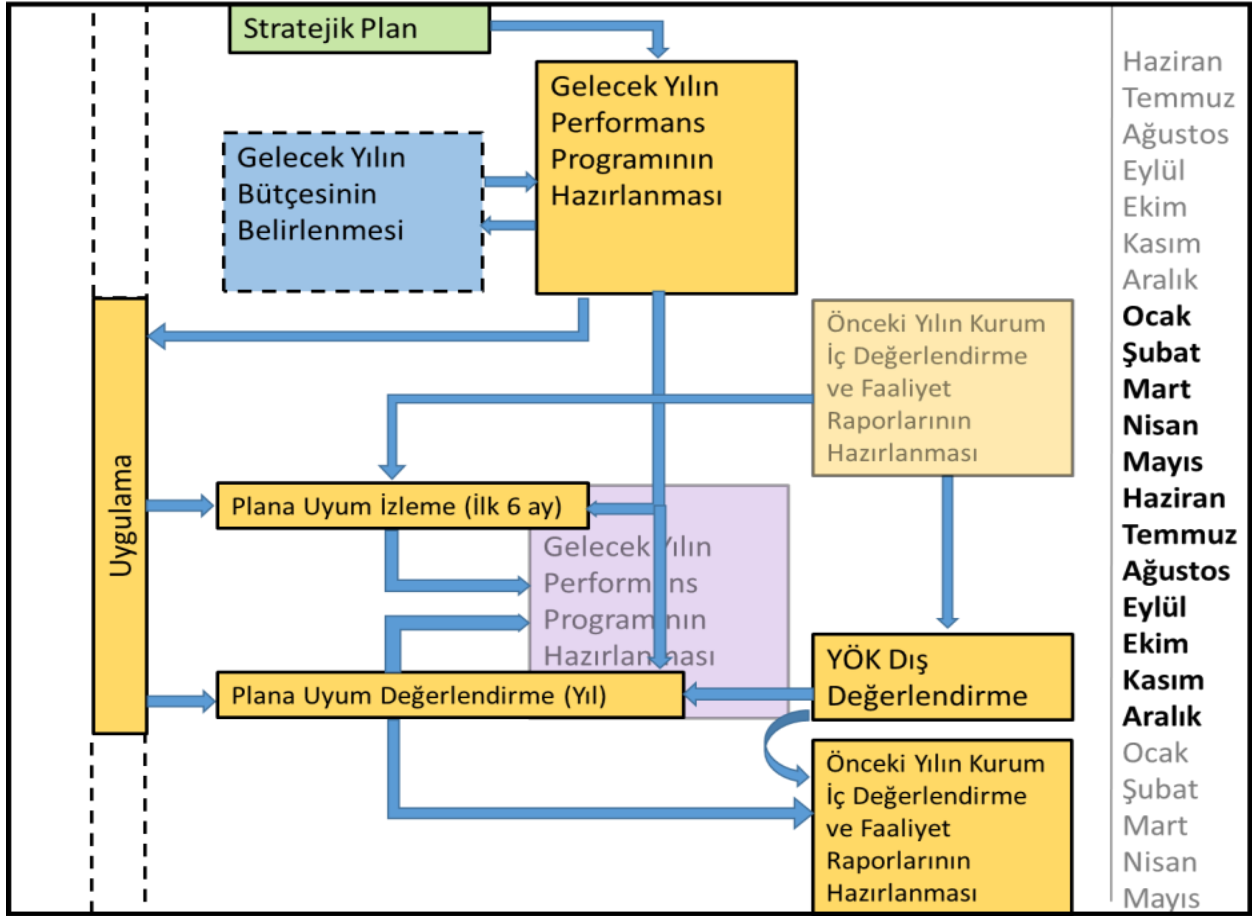
3.2.2.1. Sürekli ve Sistemik İyileştirme

Kalite yönetiminin önemli bir yaklaşımı, Planla – Uygula - Kontrol Et - Önlem Al (PUKÖ) döngülerini etkin bir şekilde kullanmaktır. Orta ve uzun vadede, 5 yıllık dönemler için Şekil 2’de gösterilen büyük döngüde Üniversite için bir stratejik plan geliştirilir. Bu plan doğrultusunda tüm akademik ve idari

birimler kendi 5 yıllık stratejik planlarını ortaya koyar. Planın uygulanması süresince her yıl, Şekil 3'te gösterilen daha küçük döngüler çalıştırılır.

Şekil 2. Üniversitenin ve birimlerinin orta ve uzun vadeli Stratejik Planlama-Uygulama-Kontrol Etme-Önlem Alma döngüsü

Şekil 3. Üniversitenin kısa vadeli (yıllık) Planlama-Uygulama-Kontrol Etme-Önlem Alma çalışmaları

3.2.2.2. Planlama

Üniversitede planlama etkinlikleri orta/uzun vadeli (5 yıllık) ve kısa vadeli (yıllık) olarak iki düzeyde yapılmaktadır.

- **Beş Yıllık Stratejik Planlama**

Üniversitenin gelecekteki 5 yılı için Stratejik Planı, ilgili Rektör Yardımcısı koordinatörlüğünde, SYB ve KGPO çalışanlarının ve akademik uzmanların katıldığı Üniversite Stratejik Plan Destek Ekibi (ÜSPDE)'nin desteği ile Üniversite Stratejik Plan Kurulu (ÜSPK) ve Stratejik Plan Alan Komiteleri (SPAK) tarafından koordinasyon halinde hazırlanır. Bu süreçte, geniş paydaş katılımı, şeffaflık ve demokratik olma temel ilkeleri gözetilir.

Üniversitenin Stratejik Planının geliştirilmesinde aşağıdaki yöntem izlenir.

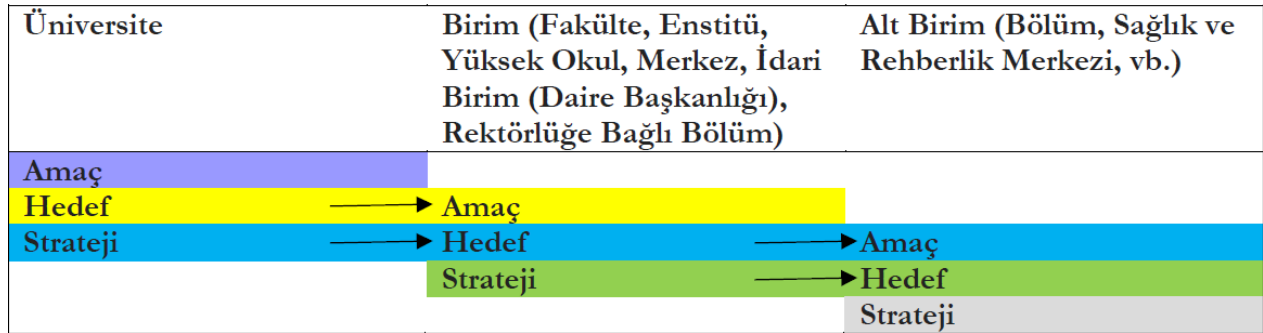
1. Durum değerlendirmesi
2. Misyon, vizyon ve temel değerlerin belirlenmesi
3. Farklılaşma stratejilerinin belirlenmesi
4. Amaçların, hedeflerin, stratejilerin ve performans göstergelerinin belirlenmesi

5. Maliyetlerin belirlenmesi

Üniversite Stratejik Planının hazırlanması ile ilgili detaylı rehberlere, sunumlara ve yararlı dokümanlara sp.metu.edu.tr adresinden kurum şifresi ile erişim mümkündür.

Üniversitenin Stratejik Planı hazırlandıktan sonra tüm akademik ve idari birimler bu Plan doğrultusunda kendi Stratejik Planlarını hazırlarlar. Buna, Üniversitenin Stratejik Planının birimlere göçerimi veya konuşlandırılması da denilebilir. Bu çalışmaları birim içinde ve ÜSPDE ile koordineli bir şekilde yürütmek için her birim, bir Birim Stratejik Planlama Komitesi (BSPK) kurar. Birimler de stratejik planlarını geliştirirken Üniversiteninkine benzer bir yöntem izler: Kendi birimleri bakımından durum analizi ile stratejik planlama çalışmalarına başlar. Bunun ardından Üniversitenin misyonu, vizyonu ve temel değerleri doğrultusunda kendi misyon, vizyon ve temel değerlerini gözden geçirir. Son olarak Üniversitenin hangi amaç, hedef ve stratejilerinin kendilerini yakından ilgilendirdiğini belirleyerek o hedefleri kendi amaçları; o hedeflerin altında seçtikleri stratejileri de kendi hedefleri olarak belirler. Belirledikleri her hedef için birimlerinin yetki alanında veya diğer birimler ile yönetimin desteğiyle uygulayabilecekleri stratejileri geliştirirler. Bunlar için performans göstergeleri belirler. Bu konuşlandırma sürecinde, bir Fakülteye bağlı Bölüm veya bir Daire Başkanlığına bağlı Şube gibi alt birimlerin, bağlı oldukları Fakülte, Enstitü veya Daire Başkanlığı gibi birimlerle koordineli bir şekilde, onların stratejik planlarını da başlangıç noktası olarak çalışması beklenir (bkz: Şekil 4). Bu süreçte, her hedeften sorumlu üst yönetici, bu hedeflere yönelik çalışmalar yapan veya yapması beklenen birimleri yönlendirir ve bu birimlerin yaptıkları çalışmaları değerlendirir.

Üniversitenin birimlerinin Stratejik Planlarını hazırlanması ile ilgili detaylı rehberlere, sunumlara ve yararlı dokümanlara sp.metu.edu.tr adresinden kurum şifresi ile erişim mümkündür.

Şekil 4. Üniversitenin amaç, hedef ve stratejilerinin akademik ve idari birimlerin amaç, hedef ve stratejileri ile ilişkisi.

• Yıllık Planlama

Üniversitenin 5 yıllık Stratejik Planı doğrultusunda, birimlerin Stratejik Planlarını dikkate alarak, her yıl, Şekil 3'te görüldüğü gibi gelecek yıl için Üniversite düzeyinde bir *Performans Programı* hazırlanır ve bu Program söz konusu yıl içinde uygulamaya alınır. Performans Programı, yıl içinde yürütülecek etkinlikler ile bunların kaynak ihtiyacını, performans hedef ve göstergelerini içerir. Bu Program, Stratejik Planın izlenmesi için bir temel oluşturur.

3.2.2.3. Uygulama

Üniversitenin ve birimlerin birbirini destekleyen Stratejik Planları, Performans Programına uygun olarak yıl içinde ilgili birimler tarafından uygulanır. Uygulamaları, hedeflerden sorumlu yöneticiler yönlendirir, koordine eder ve gözetir. Uygulama için gerekli olan finansal, insan ve diğer kaynaklar yönetim tarafından imkânlar dahilinde tahsis edilir.

3.2.2.4. İzleme, Ölçme ve Değerlendirme

Kalite iyileştirme döngüsünün Kontrol Etme adımı, planlar doğrultusunda yürütülen süreçlerin izlenmesi, bunlardan performans ölçümüne yönelik veri toplanması ve bu verilerle birlikte diğer bilgilerin hedeflere erişimi ölçmek ve iyileştirme gereksinimlerini belirlemek için değerlendirilmesini içerir. Böylece planlanan ile gerçekleşen arasındaki uyum ve performans göstergelerinin değerlerinin gösterdiği eğilim tartışılabilir. Buna göre iyileştirme veya iyi olanı sürdürme ile ilgili etkili kararlar verilebilir. Genel olarak veriye ve bilgiye dayalı karar verme Üniversitemizin benimsediği önemli bir kalite politikasıdır.

Değerlendirme etkinlikleri, YÖKAK tarafından tanımlanan ve her yıl yapılması gerekli olan kurum iç değerlendirme ve dış değerlendirme süreçleri tarafından da desteklenir.

Kontrol adımı bu ek olarak, Maliye Bakanlığı'nın öngördüğü ve kamu idarelerinde kontrol ortamı, risk değerlendirme, kontrol faaliyetleri, bilgi ve iletişim ile izleme bileşenleriyle iç kontrol sisteminin oluşturulması, uygulanması, izlenmesi ve geliştirilmesi amacıyla *İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı* hazırlanır. Eylem Planı'nda öngörülen faaliyet ve düzenlemelerin gerçekleşme sonuçları, SGDB tarafından altı ayda bir düzenli olarak izlenir, değerlendirilir ve belirlenen uygunsuzluklar ilgili Rektör Yardımcısına raporlanır. Bu Plan, öngörülen çalışmaların gerçekleştirilmesi sırasında ortaya çıkan ihtiyaçlar doğrultusunda revize edilir. Mevcut durumda geçerli olan Eylem Planı ve önceki revizyonlar <http://sgdb.metu.edu.tr/tr/eylem-planı-gerçeklesme-raporları> adresinde yer almaktadır.

- **Stratejik Planın İzlenmesi**

Kalite yönetimi süreçlerinde stratejik yönetimi ve yöneticilerin karar verme süreçlerini destekleyen bir performans izleme ve değerlendirme sistemi olan SKYBİS kullanılır. Bu sistem aşağıda tarif edildiği biçimde çalışır.

6 aylık ve yıllık dönemlerde, Stratejik Plan kapsamındaki hedeflere erişim izlenir. Bu amaçla, Plan'da yer alan performans göstergelerinin gerçekleşen değerleri ölçülür. Bu göstergelere göre verilerin toplanması, raporların türetilmesi ve sunulması bilişim teknolojileriyle desteklenir. Bu raporlar temelinde planın gerçekleşmesi Üniversitenin üst yönetimi ve diğer yönetim kademeleri tarafından tartışılır ve hedeflere erişime göre sürdürme ve iyileştirme ile ilgili kararlar desteklenir. SKYBİS kullanım rehberleri programın kendi içerisinde ve kullanıcıların yetkileri doğrultusunda erişime açıktır.

- **Karar Verme Süreçlerine Veri ve Bilgi Desteği Sağlanması**

SKYBİS, yöneticiler için kendi izlemekte oldukları performans göstergelerini ve tercih ettikleri diğer bilgileri topluca gösteren paneller barındırır. Karar desteği sağlayacak önemli ve güncel veriye kolay erişim sağlar. Ayrıca SYB ve KGPO ortak çalışarak stratejik plan dönemi başında belirlenen periyotlarda ilgili izleme raporlarını yasal mevzuatlara uygun olarak Üst Yönetime ve ilgili resmi kurumlara aktarır.

Stratejik plan izleme ve değerlendirme sistemi tüm yönetim kademelerinde performans izleme ve değerlendirmeyi destekleyecek şekilde genişletilir ve Üniversitenin süreçleri ile ilgili kalite problemlerini belirleme ve iyileştirme etkinliklerine de veri ve bilgi desteği sağlanır.

• Önlem Alma

Planlar doğrultusunda yapılan uygulamalar ile ilgili yılın ilk 6 ayında yapılan izleme ve yıl sonunda yapılan değerlendirmelere göre planlanan performanstan düşük durumlar için izlemenin bir süre daha devam etmesine karar verilebilir veya iyileştirme çalışmaları başlatılır. Performansın yeterli bulunduğu uygulamaların sürdürülmesi için gerekli önlemler alınır. Bu süreç kurum düzeyinde SKYBİS'te yer alan faaliyet girişi modülü yardımıyla gerçekleştirilir. Buna göre dönem içindeki Planla-Uygula-Kontrol Et-Önlem Al döngüsünün son basamağı tamamlanmış olur. Bu girişimler, bir sonraki dönemin planlama etkinliklerinde göz önünde bulundurulur. Şekil 5'te PUKÖ döngüsüne bir örnek verilmektedir.

Şekil 5. Örnek bir PUKÖ döngüsü

3.2.3. Performans yönetimi

Üniversitemizde takip edilen göstergelerin izlenmesi, değerlendirilmesi, üniversite/birim amaç ve hedeflerine yönelik faaliyet girişleri Strateji ve Kalite Yönetim Bilgi Sistemi (SKYBİS) aracılığıyla yapılmaktadır. 2019 yılında kullanıma açılan bu sistem, Stratejik Planının uygulanması, izlenmesi ve değerlendirilmesi açısından sürdürülebilir süreç alt yapısını oluşturmuştur. Kullanıma başlamasının ardından sunduğu güncel istatistikler yardımıyla performans değerlendirme sürecinde etkin veri analizi avantajı sağlayarak sürecin de sürdürülebilir yapıya kavuşmasını sağlamıştır.

SKYBİS'e birim kalite temsilcileri tarafından girilen veriler ve faaliyetlere ilişkin bilgiler doğrultusunda üst yöneticiler hedeflerini izleyerek performans değerlendirmesi yapabilmektedir. Stratejik Plan hedefleri sorumlu üst yöneticiler tarafından takip edilir ve raporlanması için değerlendirmeye alınır. Hedefler için tanımlanmış performans göstergelerinin gerçekleşen değerleri ile planlanan değerleri karşılaştırılmış ve göstergelerin etkinlikleri raporlanır. Sonuç olarak hangi hedefler için ne tür önlemler alınması gerektiği bilgisi daha önceden belirlenen değerlendirme periyotlarında üst yönetime sunulur.

Üniversitenin anahtar performans göstergeleri, Kurum İç Değerlendirme, YÖK İzleme Kriterleri, Araştırma Performans İzleme gibi kaynaklarda kullanılan temel göstergeleri dikkate alarak, Kalite Komisyonunun alt çalışma grubu tarafından belirlenir ve yönetimin görüşüne sunulur. Bu göstergeler ile Stratejik Plan'da ve sıralama ile endeks sistemlerinde yer alan göstergelerin hesaplanması ve raporlanması için de SKYBİS kullanılır. Bu sistem yardımıyla anahtar performans göstergeleri, 6 aylık ve 1 yıllık

süreçlerde değerlendirilir.

Yukarıda belirtildiği üzere, SKYBİS Stratejik Plan İzleme ve Değerlendirme süreçlerinin yanı sıra, yurt içinde paylaşılmak üzere hazırlanan raporlar, ulusal ya da uluslararası sıralamalar (URAP, QS, THE, ARWU, CWUR, NTU, U.S News-Best Global Universities, Girişimci Yenilikçi Üniversite Endeksi) ve ODTÜ'nün iç değerlendirme süreçlerine veri sağlar. SKYBİS aracılığıyla Öğrenci, Personel ve Araştırma performans ölçütleri raporlamalar için tek bir sistemde toplanır. Söz konusu veriler Kurumsal Gelişim ve Planlama Ofisi (KGPO) ve Kurumsal Veri Yönetim Koordinatörlüğü tarafından koordineli bir şekilde tanımlanır.

Sonuç olarak, üniversitemizde performans izleme, değerlendirme ve raporlama süreci dinamik ve temel değerlerimize özgü oluşturulan SKYBİS aracılığıyla tek merkezden etkin bir şekilde yönetilir.

3.3. Yönetim Sistemleri

Kurumsal kaynaklarının verimli, etkin ve etkili kullanımı ve geleceğe yönelik planlanması konusunda kalite yönetim yaklaşımları aşağıda kaynaklar özelinde tanımlanmıştır.

3.3.1. Bilgi yönetim sistemi

Üniversitemizde faaliyetlere ve süreçlere ilişkin verileri toplamak, analiz etmek ve raporlamak üzere güncel ihtiyaçlar doğrultusunda üniversitemizin özgün yapısına uygun bir şekilde Bilgi İşlem Daire Başkanlığı öncülüğünde geliştirilir veya karşılanır. Bunlardan en önemlisi de SKYBİS'tir. Üniversitemizin stratejik plan tanımlama, izleme ve değerlendirme faaliyetleri ile KGS'ni destekleyen bir sistemdir. Stratejik Planlama sürecinin yanında üniversitemizde tüm raporlama süreçlerinin yürütülmesi amacıyla da kullanılmaktadır. SKYBİS sayesinde veriler tek merkezde, güvenilir ve tutarlı bir şekilde toplanır ve raporlanır.

Çalışma kapsamında performans göstergeleri, stratejik yönetim gereksinimlerinden başlayarak farklı bölüm ve birimlerin yönetim gereksinimlerine uygun olarak tasarlanmalıdır. Bu gereksinimler, stratejik düzeyde kurumsal performans izleme, mali performans izleme, işletme fonksiyonel performansını izleme, program/proje performansını izleme, insan kaynakları performansını izleme, mezun performansını izleme gibi bileşenlerden oluşmalıdır. Bu tasarıma göre bilgi teknolojilerinin yardımıyla destekleyici sistemler geliştirilmelidir. Söz konusu sistemlerin, düzenli veya anlık raporlama, sıralama ve endeks verilerini hazırlama gibi faaliyetleri de desteklemesi hedeflenir.

Toplanan verilerin gizliliğini ve güvenilirliğini sağlamak için verilerin sayısal ortamda depolanmaları, iletilmeleri ve işlenmeleri yoğunlukla Üniversitemizin Bilgi İşlem Daire Başkanlığı tarafından işletilen bilgi sistemleri yardımı ile yapılır. Bu bilgi sistemleri ISO27001:2013 Bilgi Güvenliği Yönetim Sistemi (BGYS) Standardı'na uyumlu olarak çalışan BİDB'nin sorumluluğundadır. ISO27001: 2013 BGYS'nin üç temel unsuru bulunmaktadır; gizlilik, bütünlük ve erişilebilirlik. ODTÜ BİDB bu üç unsuru dikkate alarak çalışmalarını yürütür. Bu kapsamda e-posta ve kişisel verilerin tutulduğu sunuculara yetkisiz erişiminin kısıtlanması, erişim log kayıtlarının tutulması, şifre denemelerinin tespit edilerek engellenmesi ve kullanıcı şifrelerinin okunamaz şekilde saklanması sağlanır.

Ayrıca, toplanan verilerin sayısal ortamda ODTÜ BİDB tarafından işletilmeyen bilgi sistemlerinde

depolanmaları, iletilmeleri ve işlenmeleri durumunda, ODTÜ BİDB ilgili sistemlerden sorumlu olan bölüm ya da birime danışmanlık sağlar ve gerekli durumlarda bu sistemlere yönelik zafiyet taraması testleri gerçekleştirip sorumlularına bilgi verir. Kurumsal verilerin tamamı bir Felaket Kurtarma Merkezinde yedeklenir.

3.3.2. İnsan kaynakları yönetimi

İnsan kaynaklarının kalite yönetimi için yürütülen faaliyetler aşağıda sıralanmıştır. Bu faaliyetler Personel Daire Başkanlığı ve bağlı birimler aracılığıyla gerçekleştirilir. Süreçlere yönelik değerlendirme ve iyileştirme faaliyetleri yasal mevzuatlar elverdiği ölçüde yine bu birim tarafından gerçekleştirilir.

Akademik Kadro İhtiyacının Planlanması: Üniversitenin gelecek dönemlerde akademik insan kaynakları planlaması yapabilmesi için tüm akademik birimlerden İnsan Kaynakları Raporu istenir, bu raporda kısa (2 yıl) ve orta (6 yıl) vadede birimlerden mevcut insan kaynakları profilleri (sayı ve alan dağılımı); beklenen değişiklikler; söz konusu bilim alanında dünyada önde gelen üniversitelerdeki bölümlerin öğretim üyeleri sayıları, uzmanlık alanlarının dağılımı ve öğrenci sayıları ile ihtiyaç değerlendirmesi ve önceliklendirme yapmaları beklenir. Bu raporlar, YÖK'ten yeni kadro izni taleplerinin planlanması açısından önemlidir.

Akademik Performansın İzlenmesi ve Ödüllendirilmesi: Öğretim üye ve görevlilerinin yıl içinde gerçekleştirdikleri akademik faaliyetlerinin girişini gerçekleştirdikleri Akademik CV Programında yer alan bilgiler doğrultusunda öğretim üye ve görevlilerinin bağlı oldukları bölüm başkanlıkları ile ilgili fakülte dekanlıkları/enstitü müdürlükleri tarafından söz konusu akademik faaliyetler onaylanarak performans puanları belirlenmektedir. Üniversitemizde bu faaliyetler, söz konusu puanlara dayalı olarak ödüllendirilir.

Akademik Gelişim Programı (AGEP): ODTÜ'ye yeni katılan ve akademik kariyerinin başındaki öğretim üye ve görevlilerinin üniversiteye uyumunu kolaylaştırmak ve eğitim, araştırma, toplumsal hizmet alanlarındaki faaliyetlerinin etkinliğini artırmak için her yıl yeni işe başlayan öğretim üyelerine Akademik Gelişim Programı (AGEP) uygulanır. Üniversitemize son üç yıl içinde doktor öğretim üyesi ya da öğretim görevlisi olarak atanmış öğretim elemanlarına yönelik bir programdır.

Etkili Öğretim Seminerleri: Öğretim elemanlarının öğretim etkililiğini artırmak için her yıl Etkili Öğretim Semineri düzenlenir. Seminerde, üniversitemiz öğretim üyeleri tarafından “Eğitimde Etkili İletişim”, “Etkili Öğretim Stratejileri”, “Başarıyı Değerlendirme” ve “Eğitimde Teknoloji Kullanımı” ve benzeri başlıklı sunumlar yapılır. Katılımcılar, her konu başlığını ve seminerin bütününe kendilerine sağlanan katkı açısından değerlendirir. Bu şekilde seminerlerin kalitesinin de artırılması için geri bildirim elde edilir.

Mentorluk Uygulaması Ara Değerlendirme Çalışması: Akademik Gelişim Programı (AGEP) kapsamında yeni öğretim üyelerinin üniversiteye uyumunu kolaylaştırmak ve kariyer gelişimine destek olmak amacıyla Mentorluk (Yönderlik) programı yürütülür. Dönem arasında AGEP *Mentorluk Uygulaması Ara Değerlendirme Formu* ile uygulamanın ara değerlendirmesi ÖGEM tarafından gerçekleştirilir.

Referanslar:

1. [Mentorluk Uygulaması](#)

Akran Ders Gözlemi ve Değerlendirmesi Uygulaması: Akademik Gelişim Programı (AGEP) kapsamında

ÖGEM tarafından Akran Gözlemi ve Değerlendirmesi Uygulaması koordine edilir. Ayrıca farklı bölümlerden ve disiplinlerden öğretim üyelerinin dersini izleme olanağı sunması, karşılıklı olarak öneri ve fikir alabilme olanağı sağlaması, karşılaştırma yapabilme fırsatı vermesi de belirtilen yararlı yönler arasındadır.

Referanslar:

1. [Akran Ders Gözlemi ve Değerlendirmesi Uygulaması](#)

Dönem Ortası Değerlendirmesi (Mid-semester Evaluation): Her akademik yılın ikinci döneminde ÖGEM tarafından dönem ortası değerlendirme uygulaması gerçekleştirilir. Gönüllü katılım sağlanan bu uygulamada öğretim üyelerimizin kendi seçtikleri bir derste öğrencilere değerlendirme formları ÖGEM tarafından uygulanır. Anket uygulamasını, küçük grup tartışmasını ya da açık uçlu soruların yanıtlanmasını içeren değerlendirme sonunda, elde edilen sonuçlar raporlanarak öğretim üyeleriyle paylaşılır.

Referanslar:

1. [Dönem Ortası Değerlendirmesi](#)

Ders Değerlendirme Anketi: Üniversitemizde eğitim-öğretim kadrosunun eğitsel performanslarının izlenmesi amacıyla hazırlanan Ders Değerlendirme Anketleri, her dönem sonunda uygulanır. Bu anket sonuçları sadece ilgili öğretim üyesi, Bölüm, Fakülte ve Üniversite yöneticilerine açıktır.

İdari ve Destek Hizmetleri Personelinin Görevleriyle Uyumunun Sağlanması: Üniversitemiz idari personelinin görevleriyle uyumlarının ve nitelikli idari personelin kurumda kalıcı bir şekilde istihdamının sağlanması, görevlerinde verimli ve etkin olarak kuruma hizmetlerinin sürdürülebilmesi hedeflenir. Buna yönelik olarak idari personelin yetkinliğinin istihdam, işgücü planlaması ve eğitim yoluyla artırılması, memnuniyetlerinin artırılarak devamlılığın sağlanması için çalışılır.

Bu kapsamda, idari personelin mesleki gelişiminin desteklenmesi, yetenek havuzunun oluşturulması ve yöneticilik yetkinliklerinin artırılması amacıyla *İdari Personel Gelişim Programı* (İGEP) düzenlenir. İGEP çerçevesinde; mevzuat gereği eğitimler (aday memur, görevde yükselme ve iş sağlığı güvenliği eğitimleri) ve ayrıca görevin niteliği ile ilgili eğitimler de sürekli olarak verilir. Detaylı bilgi için <https://igep.metu.edu.tr/> sayfasına başvurulabilir.

Göreve yeni başlayan idari personelin, Üniversitemize uyum sağlamalarını kolaylaştırmak için, *Aday Memurlar Temel Eğitiminin* yanı sıra, *Hazırlayıcı Eğitim* kapsamında Üniversitenin teşkilatının anlatıldığı ve tüm idari ve akademik birimlerinin tanıtımının yapıldığı *Yönlendirme Eğitimi* gerçekleştirilir. Üniversitemizin yabancı dilde eğitim veren bir kurum olması sebebiyle, idari personelin Yabancı Diller Yüksekokulu Müdürlüğü'nün sunduğu *İngilizce Dil Kursundan* ücretsiz olarak faydalanması sağlanır ve çalışanlar programa katılmaya teşvik edilir.

3.3.3. Finansal yönetim

Üniversitemiz 5018 Sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nda tanımlanan özel bütçeli idarelerden biridir. ODTÜ bütçesi hazine yardımları ve öz gelirlerden oluşur.

Bütçe hazırlama ve uygulama sürecinde etkinliğin artırılması amacıyla Üniversitemizin 3 yıllık bütçe

teklifi hazırlık çalışmalarına; birimlerimizin ertesı yıl için planladığı, karşılanması zorunlu giderlerin temininde güçlük çekilmemesi, eğitim-öğretim programlarının aksatılmadan yürütülmesi amacıyla gereken her türlü kaynağın teminini sağlayacak şekilde Maliye Bakanlığınca belirlenen süreden önce başlanır.

Ertesi yıl için belirlenecek bütçe tahminlerinde; ücret artışları, enflasyon artışları, birimlerce yapılması planlanan öncelikli işler dikkate alınır ve sağlıklı tahmin yapılması sağlanır. Aynı zamanda çok yıllık bütçeleme sistemine uygun hareket edilir. Kamu idarelerinin bütçe tekliflerini ve yatırım programını hazırlama sürecini yönlendirmek üzere; Bütçe Çağrısı ve eki Bütçe Hazırlama Rehberi ile Yatırım Genelgesi ve eki Yatırım Programı Hazırlama Rehberi en önemli dayanaktır.

Bütçe Kanununun Resmî Gazete’de yayımlanmasını takiben Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığınca hazırlanan bütçe uygulama genelgesi kapsamında ödenekler kullanıma açılır. Harcamaların bütçe mevzuatına ve yatırım programına uygun olarak etkili, ekonomik ve verimli şekilde kullanılmasını sağlamak amacıyla kamu idarelerinin kullanmak zorunda olduğu merkezi bilişim sistemleri haricinde Üniversitemiz bütünleşik bilgi sisteminin bir parçası olan bütçe yönetim sistemi üzerinden Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı Bütçe Müdürlüğünce takip edilir. Bu kapsamda harcama birimlerine ilişkin güncel ödenek durum bilgisi ile yapılan harcamalar ve taahhütlere ilişkin bilgilere harcama birimleri ve Bütçe Müdürlüğü tarafından ulaşılır. Bütçe yönetim sistemi üzerinden ilgili yıl içinde sürekli bir takip yapılır.

Ödeneklerin; bütçe kanunlarına ve yatırım programlarına uygun olarak harcama birimlerince etkili, ekonomik ve verimli şekilde yerinde ve zamanında kullanılması, harcama talimatlarının mevzuata uygun olması, giderlerin gerçek gereksinim karşılığı olması, amaca uygun nitelikte mal ve hizmet temin edilmesi sağlanır.

Üniversitenin, elinde bulunan kullanılabilir durumdaki ihtiyaç fazlası taşınırları, ihtiyacı olan diğer kamu idarelerine bedelsiz olarak devretmesi ve taşınırların etkili, ekonomik ve verimlilik ilkelerine göre yönetimini sağlayarak kaynak tasarrufuna katkıda bulunmasına önem verilir.

Kamuda sağlıklı bir taşıt envanteri oluşturulması amacıyla, Maliye Bakanlığı Muhasebat Genel Müdürlüğü tarafından sunulan Kamu Taşıtları Yönetim Bilgi Sistemi (TBS) kullanılır. TBS ile Üniversitemiz taşıt yönetimi sürecinde, kaynakların etkili, ekonomik ve verimli kullanılması amacıyla, taşıt envanterinin çıkarılması, takibinin yapılması ve maliyetlerinin izlenmesi gibi konularda karar mercilerine etkili karar desteği sağlanır.

3.3.4. Süreç yönetimi

Süreç iyileştirme, strateji veya politika geliştirme, yürütmeyi izleme veya problem çözme gibi amaçlarla bu birimlerden temsilcilerin katkı verdiği sürekli veya geçici kurul, komisyon ve çalışma grubu gibi, bu dikey ve fonksiyonel yapılanmayı güçlendiren, yatay organizasyonel birimler de yer almaktadır. Üniversitemiz organizasyonel yapısı başlık 3.1.1’de verilmiştir. Bu birimlerin faaliyet alanları, organizasyon yapıları, süreç tanımları birimler düzeyinde çeşitli bilgi sistemleri veya web sitelerinden yönetilir. Süreçlerin gerçekleştirilmesine yönelik birimler düzeyinde veya personel düzeyinde görev ve sorumlulukları tanımlamak birim yöneticilerinin sorumluluğundadır.

ODTÜ’de organizasyonel yapı, süreçlerin KGS’ne uygun bir şekilde yönetilmesi, desteklenmesi ve

iyileştirilmesini sağlamak ve denetlemekle yükümlüdür. Her yönetici, sahibi olduğu süreçlere yönelik PUKÖ döngüsünün aşamalarının gerçekleşmesinden sorumludur.

ODTÜ KYR, temel faaliyet alanlarımız olan eğitim ve öğretim, araştırma ve geliştirme, toplumsal katkı süreçleri ve üniversitemiz KGS açısından PUKÖ odaklı süreç yönetiminin usul ve esaslarını belirler. Bütün paydaşlarımızın yararlanabileceği ve KGS'nin her aşamasına yönelik detaylı bilgiler içerir.

Akademik ve idari birimlerde süreçlerin uçtan uca ve etkin bir şekilde yönetilmesini sağlamak üzere Bütünleşik Bilgi Sistemi uygulamalarından yararlanır. Birçok alanda tamamlanan faaliyetler için iş akışları, sorumlu birimler, görev ve yetkilendirmeler otomasyona alınmıştır. Bu sayede süreçlerin etkinliğini artırma ve iyileştirme çalışmaları sürmektedir. Bütünleşik Bilgi Sisteminin güncel ihtiyaçlar doğrultusunda tasarlanması, iyileştirilmesi ve güncellenmesi Bilgi İşlem Daire Başkanlığı öncülüğünde gerçekleşir. Süreç ihtiyaçları, Bilişim Destek Servisleri aracılığıyla toplanır ve süreç sahibi paydaşlar ile ortak bir şekilde belirlenir ve kaynak analizleri yapılarak ihtiyaçlar yönetim onayına sunulur.

SKYBİS, stratejik plan süreçlerinin yönetimi için tasarlanmış BBS'nin önemli bir süreç yönetim modülüdür. Bu modül stratejik planın ve bağlı tüm süreçlerin efektif olarak yürütülmesini sağlar. Modülün yönetimi, KGPO, SYB ve BİDB birimlerince ortak yürütülür.

Uzaktan eğitim süreçlerinin yönetilmesi için ODTÜ Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi kurulmuştur. Bu merkez, süreçleri akademik ve öğrenciler için ayrı ayrı olmak üzere süreçleri resmi web sitesinde tanımlar. Uzaktan eğitim platformları, kullanımına yönelik dokümanlar ve eğitim videoları paylaşır. Ayrıca öğretim elemanları ve öğrencilere yönelik düzenlenen anket yardımıyla uzaktan eğitime sürecinde ihtiyaç ve beklentileri analiz ederek iyileştirme çalışmalarını başlatır. Ayrıca bu süreçleri desteklemek üzere Üniversitemizde uzaktan eğitimin sorunsuz devam edebilmesi için, bölümler seviyesinde sorumluluk ve görev alacak, Uzaktan Eğitim Koordinatörleri belirlenmiştir. Koordinatörler aşağıdaki alanlarda destek verir.

- Bölüm düzeyinde uzaktan eğitim araçları (ODTÜClass, web-konferans araçları, vb.) konusunda öğretim elemanlarına ve öğrencilere destek vermek
- Bölüm dersleri için ODTÜClass'ta birleştirilmiş ders oluşturmak
- İhtiyaç duyulan durumlarda soru, sorun, talep ve önerileri Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi'ne iletmek olarak belirlenmiştir.

Birçok birim ABET, ISO vb. standart veya programlarca sahibi olduğu süreçlerde yetkilendirilmiştir. Bu yetkilendirmeler etkin bir süreç yönetimi için üniversite yönetimi tarafından desteklenir ve teşvik edilir.

Üniversitemiz, başta stratejik plan süreci olmak üzere paydaş katılımının aktif olarak gerçekleştirildiği bir süreç yönetim modelini benimsemiştir. Bu doğrultuda süreçler, sürekli iyileştirme anlayışıyla paydaş beklentilerine duyarlı olarak her stratejik plan dönemi hazırlıklarında ve değerlendirme dönemlerinde ilgili rektör yardımcılığı tarafından izlenir ve iyileştirme faaliyetleri ilgili birimlerden istenir.

Kalite yönetim süreçlerinin sürekli olarak izlenmesi ve iyileştirilmesi için birim yöneticileri ve kalite koordinatörlerine KGPO ve SYB tarafından stratejik plan değerlendirme dönemlerinde veya üst yönetimin gerekli gördüğü durumlarda bilgilendirmeler veya eğitimler düzenlenir.

Süreç tanımları, süreç sahipleri tarafından hazırlanır ve ilgili paydaşlar ile web sayfaları veya bilgi sistemlerinden paylaşılır. Süreç tanımları hazırlanırken yapılacak işin ne olduğu, ne zaman, kim tarafından ve nasıl yapılacağı sorularını cevaplar nitelikte olmalıdır.

3.4. Paydaş Katılımı

3.4.1. İç ve dış paydaş katılımı

KGS'miz; sürekli iyileştirme ilkesini benimsemiş, paydaş beklentileriyle ve isteklerine duyarlı, katılımcı, kurumsal planlama ve gelişim için yapısal ve gerektiğinde devreye giren önleyici mekanizmalara sahiptir.

Üniversitenin tüm paydaşlarının planlama, uygulama, değerlendirme ve önlem alma süreçlerine katılımını sağlamak, onlarla etkili iletişim ve iş birliği içinde olmak" kalite politikası doğrultusunda paydaşlarımızın süreçlere katılımı etkin olarak sağlanır. Gerekli organizasyonlar ise ilgili birim, komisyon veya süreç sahipleri tarafından anket, odak grup görüşmesi, toplantı vb. yöntemler yardımıyla birimlerce organize edilir. Stratejik Plan sürecinde ise paydaş yönetimi ilgili SPAK tarafından organize edilir. SPAK'lar, iç ve dış paydaşlarının görüş ve önerilerini ilgili alan durum değerlendirmesi raporunda kayıt altına alır.

SPAK'lar stratejik plan mevcut durum değerlendirmeleri, iyileştirme önerileri, yeni amaç ve hedef taslaklarını oluşturarak raporlar. Bütün bu raporları, bir paylaşım konferansı aracılığıyla geniş kapsamlı paydaşların davet edildiği konferansta sunar. Bu süreçlerin tamamı ÜSPK'nın alan komisyonlarına iletmış olduğu çalışma takvimi esas alınarak yapılır.

Yıllık PUKÖ döngüleri SKYBİS sistemi ile veri ve faaliyet girişleri yardımıyla iç paydaşların katılımıyla gerçekleştirilir. Bu sistem sayesinde stratejik plan dışında oluşan diğer gereksinimler ve iyileştirme çalışmaları da izlenebilir. Performans değerlendirme raporları, faaliyet raporları aracılığıyla gerçekleştirilen faaliyetler tüm paydaşlara ilgili web sayfaları yoluyla paylaşılır.

• İç Paydaşlar

İç paydaşlardan görüşler Memnuniyet-İyileştirme-Geri Bildirim (MİG) Formu aracılığıyla toplanır. Şikâyet ve öneriler Genel Sekreterlik tarafından ilgili birime iletilip geri dönüş sağlanır ve gerekli durumlarda iyileştirme çalışmaları başlatılır.

Üniversitemiz personeli için her yılın ilk yarısında üniversitemizde KGPO tarafından Çalışma yaşamı anketi düzenlenir. Bu anket ile iç paydaşlarımızın görüş ve önerileri toplanarak üst yönetime raporlanır. Üst yönetim değerlendirmesinden sonra gerekli görülen alanlarda iyileştirme çalışmaları başlatılır.

Kalite komisyonu ve birim kalite koordinatörleri bütün kalite yönetim süreçlerine yönelik gelişmeye açık yanlar, iyileştirme faaliyetleri konularında geri bildirimlerde bulunur. Bu geri bildirimler kaliteden sorumlu Rektör Yardımcılığına ve bağlı alt birim olan KGPO'ya iletilir.

Araştırma kalitesinin artırılması ve sürekli iyileştirilmesi amacıyla süreçlerin planlarına uygun şekilde yürütülmesi, belirli aralıklarla Araştırmalar Koordinatörlüğüne iletilen geri bildirimler aracılığıyla takip edilir. Yapılan değerlendirmelere göre düzeltici ve önleyici faaliyetlerin planlanması ve takibi yine aynı döngü temel alınarak Araştırmalar Koordinatörlüğü tarafından yapılır.

• Dış paydaşlar

Her stratejik plan hazırlık döneminde paydaş analizi, ilgili alan komitesi tarafından güncellenir ve

kurumsal düzeyde paydaş analizlerinin raporlanmasından ise ÜSPDE sorumludur. Paydaş analizi Stratejik Plan Hazırlama Rehberinde tariflendiği gibi yapılır ve stratejik planda yayınlanır.

Dış paydaşlar arasında önceliklendirme, başta kurumun tüm faaliyet alanlarını çevreleyen yasal mevzuatı oluşturan kamu kurumları (Cumhurbaşkanlığı, Yükseköğretim Kurulu, Sayıştay) olacak şekilde ve kurumun ortak faaliyetler (ortak araştırma-geliştirme, eğitim, toplumsal hizmet) gerçekleştirdiği kuruluş ve tüzel kişilikler öncelikli paydaşlar arasında yer alır.

Bir başka önemli dış paydaş grubu ise mezunlarımızdır. Mezunların paydaş olarak sürece katılımında sürekliliği sağlamak üzere Mezunlarla İletişim Ofisi ve ÖGEM görev alır. Bu birimler mezunlar için anket, çeşitli etkinlikler ve mezunları ilgilendiren diğer süreçler konusunda değerlendirme raporlamalardan sorumludur. Yapılan değerlendirmeler sonucunda yönetime sunulan veya yönetim tarafından geliştirilen iyileştirme önerilerine öncülük ederler. Birimler faaliyetlerini sürdürürken etkileşim içerisinde oldukları paydaşları ile ortak çalışmalar yürüterek sürekli gelişimlerini planlayabilir.

3.4.2. Öğrenci geri bildirimleri

- **Öğrenci Geri Bildirim Süreci**

Eğitim programlarına ilişkin en önemli geri bildirim süreci ders değerlendirme anketleridir. Ders Değerlendirme Anketleri 1993 yılından itibaren her akademik dönem sonunda uygulanır. Rektörlük tarafından anketler, uzaktan eğitim koşullarına uygun bir şekilde elektronik ortamda gerçekleştirilir. <https://student.metu.edu.tr/> adresinde yer alan Öğrenci Ders Değerlendirme linkinden öğrenciler erişim sağlayarak ilgili dersin anketini doldurabilirler. Değerlendirmeler sonuçları ilgili çevrimiçi programa işlenir. Kontrollerden sonra ilgili birim yöneticilerinin ve öğretim üyelerinin incelemelerine açılır. Ayrıca öğrencilerin ders ve öğretim üyesi hakkında yazdıkları yorumlar da öğretim üyeleri tarafından görülür. Anketlerden gelen geri bildirimler dersi veren öğretim üyesi, bölüm başkanı ve ilgili dekanlık tarafından gerekli iyileştirmeleri yapabilmek amacıyla incelenir.

Değerlendirme kapsamında belirlenen ortalamalara göre bölümlerde/programlarda sıralamalar yapılır. Bütün bu süreç Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı tarafından yönetilir. Söz konusu puanlama Personel Daire Başkanlığı ile paylaşılır ve atama ve yükseltme ölçütlerinde bir faktör olarak yer alır.

Üniversite genelinde öğrenci geri bildirimleri Öğrenme ve Öğretmeyi Geliştirme Uygulama ve Araştırma Merkezi (ÖGEM) ve Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi (UZEM) tarafından anketler yoluyla toplanır. Bu iki birimin faaliyetleri ve tanımlanmış süreçleri web sayfalarında kamuoyu ile paylaşılır. Bütün bunların dışında bölümler de iç süreçlerini etkin yürütmek üzere kendi süreçlerinin gelişimi için anketler yapabilirler.

Öğrencilerin üniversite faaliyetlerine katılımını arttıran bir başka mekanizma da üniversitenin web sayfasından (<https://student.metu.edu.tr/>) herkese açık olan Geribildirim Formudur. Bu form aracılığıyla öğrenciler her türlü konuya ilişkin önerilerini, eleştirilerini, isteklerini veya sorularını üniversite yönetimine iletebilirler.

- **Öğrencilerin Yönetime Katılımı**

Kalite Komisyonu'nda, en önemli paydaş olan öğrencilerin KGS'ne etkin katılımını sağlamak amacıyla ve Senato kararıyla bir öğrenci temsilcisi yer alır.

- ***Uzaktan Eğitimde Öğrenci Geri Bildirimleri***

Öğrenciler uzaktan/karma eğitim süreçlerine ilişkin geri bildirimlerini ODTÜClass uygulaması üzerinden yapar. ODTÜClass öğretim elemanları ve öğrencilerimize zengin ders araçları ve iletişim kanalları sunmaktadır. Sınıf içerisinde ve dışında öğrencilere kaynak, etkinlik/ödev ve farklı öğrenim araçları sunmayı sağlayarak dersleri destekleyen çevrim içi bir platformdur. Kaynak paylaşımı ile ödevler ve çevrimiçi kısa sınavlar gibi etkinliklerin yanı sıra ödevlerde intihal kontrolü (Turnit-in), e-posta, forum ve duyuru hizmetleri kullanılabilir. Ayrıca not defteri uygulaması ile dönem içinde öğrencilerin akademik aktivitelerini değerlendirilmesi ve dönem içi notların duyurulması da mümkündür. Bu sistemin sunduğu öğrenim ortamında öğrenciler, ilgili kaynak ve etkinliklere istenilen yerde ve zamanda ulaşma imkânı bulmaktadır. Sunduğu hizmetler temel olarak dört ana maddede sıralanabilir:

1. Ders kaynak ve etkinliklerinin sürekli bir şekilde aktarılmasını sağlar.
2. Ders yönetimini sağlayan düzenli bir yapı sunar.
3. İletişim, birlikte çalışma, planlama ve görev yönetim otomasyonu gibi güçlü öğrenim araçları sunar.
4. Youtube, arama motorları ve sosyal ağ bağlantıları gibi araçların güvenle derse entegre edilmesini ve kullanılmasını sağlar.

Bu uygulama ders değerlendirme ve geri bildirim süreçlerinin daha etkin bir şekilde yönetilmesine yardımcı olur. Bu süreçler ODTÜClass Destek Ekibi tarafından yönetilir ve geri bildirimler doğrultusunda değerlendirmeler ve iyileştirme çalışmaları yapılır.

3.4.3. Mezun ilişkileri yönetimi

ODTÜ; mezunlarının kendi aralarında ve ODTÜ'yle güçlü bağlar kurmasını özendirir. Bunun için gerekli ortamları sağlar, destekler. Mezunlar Ofisi; bunları sağlayacak süreçlerin geliştirilmesi ve olgunlaştırılması için çalışan birimdir. Mezun Bilgi Sistemi ile mezun ilişkilerini yönetir ve yüz yüze ve çevrim içi faaliyetler ile mezunlarımızın üniversitemizin gelişimine katılımı sağlar. ÖGEM ve Mezunlar Ofisi iş birliğinde mezunlara yönelik memnuniyet anketleri, her yıl düzenli yapılır. Yapılan değerlendirmeler üst yönetime sunulur. Bu anketlerin özellikle istihdam istatistiklerini toplayabilecek ölçütlere sahip olması önerilir. Bu doğrultuda bölümlerin gelecekleri konusunda planlar yapmak üzere Üst Yönetime önemli bir karar desteği sağlar.

ODTÜ Mezunlarla olan süreçlerini Mezunlar Ofisi aracılığıyla [Mezun Bilgi Sistemi](#) üzerinden gerçekleştirir. Bu sistem mezun ilişkileri yönetiminin sürekliliğini sağlamıştır.

3.5. Uluslararasılaşma

3.5.1. Uluslararasılaşma süreçlerinin yönetimi

ODTÜ, kurulduğundan beri uluslararası bağlantılarının zenginliği ve derinliği bakımından Türkiye'nin en önde gelen üniversitesi olmayı başarmıştır. Uluslararasılaşma süreçlerinin yönetimi Rektör Danışmanı düzeyinde ve bağlı birimlerin koordinasyonu ile sürdürülür. Uluslararası İş Birlikleri Ofisi, SUNY Koordinasyon Ofisi ve Uluslararası Öğrenci Ofisi uluslararasılaşma faaliyetlerinin süreç sahipleri olarak görevlendirilmiştir. Bu birimler uluslararasılaşma süreçlerini ve bu süreçlere yönelik faaliyetleri resmi

web sayfalarından kamuoyuyla paylaşır ve elektronik listeler yardımıyla faaliyetleri iç paydaşlara iletirler.

Uluslararasılaşma politikası ilgili Rektör Danışmanı öncülüğünde hazırlanır ve paydaşların görüşlerine açılır. Var olan politikaların güncellenmesi genellikle gerekli görülen durumlarda yapılırken sistematik olarak da stratejik plan dönemlerinde güncel uygulamalar dikkate alınarak gözden geçirilir. Paydaşlardan gelen görüş ve öneriler doğrultusunda uluslararasılaşma politikası derlenerek kurum kalite sayfasında kamuoyuyla paylaşılır.

Yıllardır süregelen stratejik plan kültürünün önemli bir parçası olan uluslararasılaşma, stratejik plan hazırlama sürecinde Uluslararasılaşma Stratejik Plan Alan Komitesi tarafından temsil edilir. Bu komite, üniversitemizin uluslararasılaşma kapasitesini geliştirmek üzere paydaş beklentileri ve küresel eğilimler doğrultusunda, kapsamlı bir mevcut durum analizi yapar. ÜSPDE ile birlikte çalışarak stratejik plan düzeyinde uluslararasılaşma paydaşlarının katkılarıyla amaç ve hedeflerin belirlenmesini sağlar.

Uluslararası İş Birlikleri Ofisi, Genel İş Birliği, Overseas Exchange, Ortak/Çift Diploma, Erasmus ve YÖK Mevlâna gibi programlarda yurt dışındaki kuruluşlarla ilişkilerin kurulmasını, uluslararasılaşma kapasitesinin artırılmasını ve sözleşmelerin yapılmasını sağlar. ODTÜ öğrenci, öğretim elemanları ve idari personelinin çok kültürlülük ve uluslararasılaşma konusundaki farkındalıklarının ve ilgili becerilerinin artmasını sağlayacak etkinlikleri organize eder. Bu birim faaliyetlerini her yıl düzenli olarak hazırlanan faaliyet raporlarını SGDB'ye iletir.

Ayrıca uluslararasılaşma süreçlerinde ulusal ve uluslararası projelere yönelik süreçlerin ve bütçelerin yönetiminde Araştırmalar Koordinatörlüğü ve Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinasyon Birimi de araştırma alanlarında uluslararası projelerin organizasyonlarına destek verir. Bu birimlerde yıllık faaliyetlerini ve öngörülen iyileştirici faaliyetlerini faaliyet raporlarında paylaşırlar.

Referanslar:

1. [Uluslararasılaşma Politikası](#)

3.5.2. Uluslararasılaşma kaynakları

Uluslararası İş Birlikleri Ofisi bu kaynakların sağlanması için çeşitli kurum ve kuruluşlarla iş birliği yapar. Bu kapsamda yeni kaynakların sağlanması, mevcut kaynakların korunması ve artırılması yönünde çalışmalar yürütür.

Yurt dışından gelen öğrenci ve öğretim elemanları, ERASMUS +European Mobility, ERASMUS EU-Traineeship, Erasmus+ Non-European Mobility (ICM), Overseas Exchange Program Mevlâna Değişim Programları, Lisans ve lisansüstü ortak programlar ODTÜ uluslararasılaşmasının ana kaynaklarını oluşturur.

Üniversitemiz stratejik planlarında da bu alanda belirlenen amaç ve hedefler için de SYB tarafından stratejik plan döneminin başında kaynak planlaması yapılır. Yasal zorunluluk doğrultusunda raporlamalar hem yönetime hem de T.C. Cumhurbaşkanlığı'nın yetkili birimine sunulur.

3.5.3. Uluslararasılaşma performansı

ODTÜ, vizyonu doğrultusunda; uluslararasılaşma hedeflerini en üst düzeyde gerçekleştirmeyi, uluslararası sıralamalardaki yerini yükseltmeyi, ülke genelindeki diğer üniversitelere öncü olmayı ve Türkiye'nin yükseköğretimde uluslararasılaşma politikalarına yön vermeyi hedeflemektedir.

Stratejik plan düzeyinde belirlenen amaç ve hedeflere yönelik performans göstergeleri SKYBİS aracılığıyla değerlendirilir ve raporlanır. Değerlendirmeler bağlı bulunduğu üst yönetici tarafından izlenmekte ve gerekli iyileştirme faaliyetleri geliştirilmektedir. Gerçekleşen faaliyetler ve iyileştirmeye yönelik adımlar raporlanarak tüm kamuoyu ile paylaşılmaktadır. Bu süreçlerde SYB ve KGPO ilgili birimlere destek verir.

4. EĞİTİM VE ÖĞRETİMDE KALİTE YÖNETİMİ VE UYGULAMALARI

Eğitim ve öğretim kalitesi alanında Üniversitemizin temel yaklaşımları ve mevcut mekanizmaları vurgulanarak, bu alandaki kalite yaklaşımımız bu kısımda ele alınmaktadır.

4.1. Program Tasarımı, Değerlendirmesi ve Güncellenmesi

Eğitim ve öğretim süreçlerinin planlanması, uygulanması ve değerlendirmesinden, ilgili Rektör Yardımcısı ve Danışmanı koordinatörlüğünde, Eğitime Destek Birimleri (ÖGEM, Engelsiz ODTÜ, Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi (UZEM)) ve ilgili komisyonlar sorumludur. Bunun dışında fakülte ve bölüm komisyonları da birimler düzeyinde faaliyetleri yürütür.

Üniversitemizde eğitim ve öğretim süreçleri yasal mevzuatlar temelinde hazırlanan süreçler doğrultusunda yürütülür. İlgili birim veya bölümlerin öncelikli olarak bu adımı göz önünde bulundurması beklenir.

4.1.1. Programların Tasarımı ve Onayı

Üniversitemizin eğitim-öğretim amaçlarının belirlenmesinde ve öğretim programlarının tasarımında üç temel başlık göz önünde bulundurulmaktadır:

1. Lisans Programları Ortak Çıktıları
2. Lisans ve Lisansüstü Program Eğitim Amaçları (PEA) ve Program Çıktıları (PÇ)
3. Türkiye Yükseköğretim Yeterlilikler Çerçevesi (TYYÇ)

Program önerisi YÖK'ün belirlediği ilkeler ve formata uygun olarak hazırlanır. Ayrıca değerlendirmenin her aşamasında program önerisi, Üniversitede hali hazırda yürütülmekte olan programlar ile benzerliği/farkı, öğretim üye sayısının nitelik ve nicelik olarak yeterliği, programın sürdürülebilirliği, hedeflenen öğrenci profili, bölüm/anabilim dalı olanaklarının yeterliği, hedeflenen öğrenme çıktıları, mezunların mezuniyetten sonraki istihdamı gibi boyutlar ele alınarak değerlendirilir.

Bölümler program önerisine nihai halini verdikten sonra üst yönetime veya üst yönetim tarafından görevlendirilen bir komisyonu varsa bu sunar. Komisyon'un ve üst yönetim uygun bulursa program tasarısı YÖK'e iletilir.

Bu alanda süreç tanımlama ve süreçlerin işlerliğinin kontrolü başta eğitim ve öğretimden sorumlu Rektör Yardımcısı olmak üzere yönetim tarafından görevlendirilen komisyonlar ve bölümler tarafından gerçekleştirilir.

Üniversitemizde lisans programları ortak çıktıları belirlenmiş ve <http://egitim.metu.edu.tr/lisans-programlari-ortak-ciktilari> adresinden erişim sağlanır.

Programların yeterliliklerinin belirlenmesi için üniversitemizde lisans ve lisansüstü programların temsilci öğretim üyeleri tarafından hazırlanan "Program Eğitim Amaçları (PEA)" ve "Program Çıktıları (PÇ)" çalışmaları Türkçe ve İngilizce olarak <http://egitim.metu.edu.tr> adresinden yayınlanır. TYYÇ-PÇ tabloları lisans ve lisansüstü programları için tamamlanmış ve <https://egitim.metu.edu.tr/tyyc-uyumu> adresinden erişim sağlanır.

Program yeterlilikleri kapsamında hazırlanan PEA ve PÇ'ler her bir lisans ve lisansüstü program için eğitim-öğretim ve araştırma uygulamalarının kılavuzu niteliğindedir. Program eğitim amaçları ve program çıktıları göz önünde bulundurularak, öğretim elemanları tarafından ders izlenceleri bu kılavuzdaki bilgiler ışığında gözden geçirilir. Öğretim Elemanı tarafından ders izlenceleri güncellendikten sonra ODTU Course Syllabus (<https://odtusyllabus.metu.edu.tr/>) programına yüklenir ve öğrencilerle paylaşılır.

Uygulamada olan bir program ya da ders için öğretim dönemi başlamadan önce değerlendirmeler yapılır. Ayrıca paydaş görüşleri, mevzuat değişiklikleri, güncelleme gereksinimleri gibi nedenlerle de değişiklik gereksinimi doğabilir. Bu öneri bölüm/program içi komisyonlar tarafından değerlendirildikten ve uygun görüldükten sonra bölüm akademik kurulu ve fakülte / enstitü kurullarında değerlendirilerek onaylanır. Gerekli durumda Üniversite Yönetim Kurulu ya da Senato'nun onayına sunulur.

4.1.2. Programın ders dağılım dengesi

Lisans ve Lisansüstü Eğitim Programlarının Program Eğitim Amaçları (PEA)" ve "Program Çıktıları (PÇ)"nın hazırlanmasında aşağıdaki planlama ve uygulama süreçleri izlenir.

Programlar mezun yetkinliklerini, TYYÇ'yi ve paydaş görüşlerini dikkate alarak, Öğrenme ve Öğretmeyi Geliştirme Merkezi (ÖGEM) ile koordinasyon halinde "Program Eğitim Amaçları" ve "Program Çıktıları"nı hazırlar. Türkçe ve İngilizce olarak <http://egitim.metu.edu.tr> adresinde yayınlanır. PEA ve PÇ programın dersleri ile ilişkilendirilir ve eğitim bu kavramlarla uyumlu şekilde yürütülür. Programlar yeni ders içerikleri planlamasında PEA ve PÇ kapsamında ihtiyaç tespiti ve gerekçelendirme yaparlar. Gerekçelendirilen değişiklikler konusunda yine paydaşlarla iletişim içinde olarak ve olması gereken mezun yetkinlikleri değerlendirilir. Önerilen değerlendirmelerin ve değişikliklerin uygun görülmesi durumunda planlama aşamasında izlenen yol izlenerek güncellemeler yapılır.

4.1.3. Ders kazanımlarının program çıktılarıyla uyumu

Üniversitemizde programların ortak çıktıları üniversitenin bölüm ve birimlerini temsil eden katılımcılardan oluşan komisyonların çalışmaları çerçevesinde belirlenmektedir. Bu kapsamda aşağıdaki süreçler izlenir:

- Kapsamlı alan yayın taraması (Ulusal ve uluslararası alan yayın, YÖK Türkiye Yüksek Öğretim Yeterlilikler Çerçevesi (TYYÇ) Lisans eğitimi yeterlilikleri, Bologna süreci lisans yeterlilikleri, vb.) yapılır. ODTÜ'de yapılan araştırma sonuçları incelenir, (Mezun yetkinlikleri çalışması, üniversite yaşamı çalışması, vb.) gerçekleştirilir.

- Oluşturulan Lisans Programları Ortak Çıktıları web sayfasında yayınlanır.
- Lisans programları ortak çıktıları belli aralıkla gözden geçirilir.
- PEA ve PÇ gözden geçirildikçe, ortak çıktılar da güncellenir.

4.1.4. Öğrenci İş Yüküne Dayalı Ders Tasarımı

Eğitimde öğrencilerin düzenli değerlendirilmesi ve başarılarının takibi esastır. Derslerin AKTS kredisini belirlemek için gerekli olan ders yükünü hesaplayabilmek için “AKTS İş Yükü Belirleme Anketi Öğrenci Formu” Türkçe ve İngilizce olarak hazırlanmıştır. Öte yandan, ABET akreditasyon sistemlerine uyumlu olarak çalışan Mühendislik Fakültesi bölümleri için başarı ölçme ve değerlendirme yöntemleri, hedeflenen öğrenme çıktılarına ulaşıldığını ölçebilecek şekilde detaylı olarak tasarlanmış ve uygulanmaktadır. Programların yürütülmesinde de öğrencilerin aktif rol almaları, başarılarını ölçme ve değerlendirmesi için çeşitli yöntemler kullanılır.

- *Derslerin Öğrenci İş Yüküne Dayalı Kredi Değerlerinin Belirlenmesi*

Programlarda yer alan derslerin AKTS kredi değerlerinin belirlenmesi çalışmaları için bölüm temsilcilerine, bölüm içinde bilgilendirme veya çalıştaylar düzenlemesi önerilir. Burada çalışma bölüm personeli ve bölüm temsilcilerinin ortak kararına bırakılır. Ayrıca, AKTS kredisi belirleme sürecine yönelik kılavuzların hazırlanır, gerekli görülen durumlarda güncellenir ve öğretim üyeleriyle çevrimiçi ortamda (<https://egitimplan.metu.edu.tr/kilavuzlar>) paylaşılır.

Derslerin AKTS kredisini belirlemek için gerekli olan ders yükünü hesaplayabilmek için "AKTS İş Yükü Belirleme Anketi Öğrenci Formu" veya güncel şartlara göre düzenlenmiş benzer bir anket yardımıyla öğrencilerin sürece görüş, öneri ve katkı sağlamalarının yolu açılır. AKTS kredisi hesaplama sürecinde bölümler tarafından gerçekleştirilir. Bu süreçte bölüm temsilcileri diğer öğretim üyelerine kılavuzluk eder. Daha sonra bölümlerden tüm dersleri için AKTS hesaplama tablosunu kullanarak kredilerini raporlamaları istenir.

- *Staj İş Yüklerinin Belirlenmesi*

Öğrencilerin yurtiçi işyeri ortamlarında gerçekleştirdikleri stajların iş yükleri de bölümler tarafından aynı prosedür kullanılarak belirlenir. Bu şekilde fakültelerimizde verilen staj derslerinin mutlaka bir AKTS kredisi bulunması gerekir. Bölüm temsilcileri gerekli olması durumunda bölümün görüş ve önerilerini eğitim ve öğretimden sorumlu Rektör Yardımcısına bildirir.

4.1.5. Programların izlenmesi ve güncellenmesi

Üniversitemizde eğitim-öğretim programlarının izlenmesi konusunda birinci seviyede sorumlu birim, bölümler ya da programların kendileridir. Bazı bölümlerin eğitim programları saygın kuruluşlar tarafından akredite edilmiştir. Bunlar:

- *Akademik birimlerin akreditasyonu*

Mühendislik Fakültesi: 1994 yılında, Türkiye’de ABET tarafından akredite edilen ilk bölümler olan Kimya Mühendisliği ve Maden Mühendisliği bölümleriyle başlanan süreç, mevcut durumda 13 lisans

programını kapsayacak şekilde genişletilmiştir.

İşletme Bölümü: 2015 Ocak ayı itibarıyla Association of Advanced Collegiate Schools of Business (AACSB) akreditasyonuna sahiptir.

Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü: European Association for Public Administration Accreditation (EAPAA) akreditasyonuna sahiptir.

- **Programların sürekli izlenmesi ve güncellenmesi**

ÖGEM tarafından tüm programları kapsayacak şekilde Ders İzlenesi Çalışmaları (ODTÜ Syllabus Programı) yürütülür. ODTÜ Syllabus Programının iyileştirilmesine yönelik güncelleme çalışmaları akademik takvimle beraber sürekli iyileştirme anlayışı ile devam etmektedir. Bu doğrultuda, programda yapılan değişiklikler ve programın kullanımı ile ilgili hazırlanan kılavuzlar ÖGEM tarafından güncellenir.

ODTÜ Syllabus Programı ile ilgili güncellemeler konusunda her dönem başında Rektörlük tarafından öğretim elemanlarına hatırlatmalar gönderilir. Öğretim elemanları ders izlenceleri veya diğer ders materyallerinin güncellenmesinden sorumludur.

Eğitim-öğretim ortamının geliştirilmesine katkı sağlayacak aşağıdaki araştırma çalışmalarının Rektörlük tarafından görevlendirilen birimlerce yapılması önerilir.

- Mezun anketi çalışması,
- Ölçme değerlendirme yöntemleri çalışması,
- Akademik danışmanlık sisteminin değerlendirilmesi çalışması,
- Öğrenci memnuniyeti araştırması,
- Üniversite yaşamı araştırması,
- Özlük bilgi araştırması.

Öğrenci ve mezun anketleri yıllık olarak düzenli bir şekilde yapılırken diğer araştırmalar ise üniversite yönetimi veya birimler düzeyinde yapılacaksa birim yöneticileri tarafından gerekli görülen durumlarda yapılır.

4.1.6. Eğitim ve öğretim süreçlerinin yönetimi

ODTÜ eğitim ve öğretim süreçlerini bütüncül olarak yönetmek için yeterli organizasyonel yapıya sahiptir. Bu organizasyonel yapıya bağlı eğitimden sorumlu rektör yardımcısı başta olmak üzere birçok akademik ve idari birim, eğitim ve öğretim süreçlerinin yönetilmesinden sorumludur. Eğitim öğretim süreçlerinin yönetilmesi için ayrıca merkezler ve çeşitli komisyonlar da görev yapmaktadır. Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı, ÖGEM, UZEM, Engelsiz ODTÜ, Uluslararası İş Birliği Ofisi, Akademik Programlar ve Eğitim Koordinatörlüğü gibi birçok birim eğitim öğretim süreçlerinin gerçekleştirilmesine doğrudan veya dolaylı olarak katkı sağlar.

ODTÜ Bilgi İşlem Daire Başkanlığı eğitim ve öğretim süreçlerinin yönetilmesine yönelik paydaş beklentileri doğrultusunda süreç geliştirme çalışmalarını yürütür. Bütün bu organizasyonel yapılanmaya yönelik görev ve sorumluluklar üniversite düzeyinde ve birimler düzeyinde tanımlanmıştır. Üniversitemizde uzaktan eğitimin sorunsuz devam edebilmesi için, bölümler seviyesinde sorumluluk ve görev alacak, Uzaktan Eğitim Koordinatörleri belirlenmiştir. Bu koordinatörlerin faaliyetleri Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi tarafından planlanır.

Üniversite yönetimi tarafından her dönem eğitim ve öğretim programlarına yönelik işleyiş ve esaslar yayınlanır. Eğitim ve öğretim programlarının tasarlanması, yürütülmesi, değerlendirilmesi ve güncellenmesine yönelik bilgi paketleri, süreç tanımları eğitim ve öğretimden sorumlu Rektör Yardımcısı ve Rektör Danışmanı öncülüğünde düzenli olarak takip edilerek paydaşlar ile ilgili web sayfalarından paylaşılır. Üst Yönetim çeşitli araçlar yardımıyla öğretim programlarını ve eğitim hizmetinin verilme biçimlerini takip eder.

ÖGEM, UZEM gibi merkezler tarafından yapılan anketler aracılığıyla paydaş geri bildirimleri yönetime sunulur. Ayrıca idari birim faaliyet raporları ve akademik faaliyet raporları da ilgili rektör yardımcılığına ve yönetime sunularak üst yönetimin gerçekleştirilen faaliyetleri izlemesi ve takip etmesi sağlanır.

4.2. Programların Yürütülmesi (Öğrenci Merkezli Öğrenme, Öğretme ve Değerlendirme)

4.2.1. Öğretim yöntem ve teknikleri

Üniversitenin öğrenci merkezli öğrenme, öğretme ve değerlendirme yapabilmesi için öncelikli olarak eğitimden sorumlu Rektör Yardımcısı, ÖGEM ve UZEM, koordineli bir şekilde çalışmalar yürütür.

Öncelikli olarak bu konuda yasal mevzuatlar ve bağlı bulunulan üst kurumların (YÖK vb.) yapmış olduğu düzenlemeler dikkate alınır. Burada akademik yıl usul ve işleyişleri ilgili Rektör Yardımcısı/Rektör Danışmanı ile bağlı birimler tarafından hazırlanır. Daha sonra Senato onayına sunularak genel duyuru ve ÖİDB web sayfaları aracılığıyla kamuoyuyla eğitim ve öğretim dönemi başlamadan paylaşılır.

Akademik yıl usul ve işleyişine yönelik yönelik belirlenen esaslar aşağıdaki konular göz önünde bulundurularak yapılır.

- Bütün eğitim ve öğretim birimleri dikkate alınır,
- Eğitim ve öğretimin işleniş şekli belirlenir (yüz yüze, karma, çevrimiçi)
- Sınıf ortamı ve kullanım kapasitesi değerlendirilir,
- Zorunlu ve seçmeli derslere yönelik güncel düzenlemeler değerlendirilir,
- OİBS, ODTUClass, Syllabus gibi eğitim öğretim süreçlerini doğrudan etkileyen otomasyon sistemlerinde yapılacak güncellemeler belirlenir,
  - ÖGEM, UZEM, GİSAM ve ÖİDB gibi birimler tarafından gerçekleştirilmesi planlanan hazırlık faaliyetleri duyurulur,
  - Kütüphane hizmetlerine yönelik değişiklikler veya güncellemeler varsa duyurulur,
  - Öğretim elemanlarına ve öğrencilere yönelik tavsiye ve öneriler duyurulur.

ÖGEM, üniversite düzeyinde öğrenme ve öğretim süreçlerinin geliştirilmesi için kurulan merkezlerden biridir. Bu çerçevede,

- Öğrencilerin akademik gelişimlerine destek olmak amacıyla programlar yürütmeyi,
- Öğretim üye ve görevlilerine yönelik öğretimi zenginleştirmeyi ve geliştirmeyi amaçlayan programlar sunmayı,
- Mesleğe yeni başlayan öğretim üyeleri için mesleğe uyum programları düzenlemeyi,
- Yeni göreve başlayan araştırma görevlileri için uyum programı yürütme ve araştırma görevlilerinin öğretme becerilerini geliştirmeye yönelik seminer ve eğitimler yürütmeyi,

- Öğrenme ortamını geliştirmeyi amaçlayan nitelikli araştırmalar yürütmeyi; araştırma sonuçlarını yayınlama ve kurum içi ilgili birimlerle paylaşarak öğrenme ve öğretmeyi geliştirecek düzenlemelerin planlanmasına ve yürütülmesine destek olmayı,
- Merkezin çalışma alanları kapsamında danışmanlık hizmeti vermeyi amaçlar.

ÖGEM, öğrenen merkezli ders tasarımının, öğretim yöntemlerinin ve ölçme değerlendirme yöntemlerinin paylaşıldığı Online Etkili Öğretim Seminerleri her yıl düzenli olarak yapar ve birim web sayfasında bu seminerlere yönelik planlar paylaşır.

UZEM, uzaktan eğitim kapsamında akademik ve öğrenci gruplarına yönelik destek materyalleri, ders videosu çekimleri, deneyim paylaşımları, seminerler ve broşürler ile sürecin sorunsuz yürütülmesi için faaliyetler yürütür.

4.2.2. Ölçme ve değerlendirme

- *Programların Yürütülmesinde Öğrencilerin Aktif Rol Almaları*

Öğrencilerin derse devamı, aktif katılımı, öğrenmenin etkili bir şekilde değerlendirilmesi, öğrenciyle iletişim, öğretimde teknoloji kullanımı, iyi bir öğretim üyesinin özellikleri gibi konularda her dönem ÖGEM tarafından öğretim üyelerine yönelik seminerler ve toplantılar düzenlenir. Ayrıca, "Dönem Ortası Değerlendirme Uygulaması" ile öğretim üyelerinin dersleri dönem ortasında ziyaret edilerek öğrencilerden öğretime, değerlendirmeye ve öğretim üyesine yönelik geri bildirim alınır ve sonuçları öğretim üyesine raporlanır. İhtiyaç olması durumunda ve talep ederse öğretim üyesine gerekli konularda danışmanlık hizmeti verilir.

- *Başarı Ölçme ve Değerlendirme Yöntemi*

Üniversite geneli için başarı ölçme ve değerlendirme yöntemi ODTUClass ve METUSIS sistemleri aracılığıyla yönetilir. Bu çalışmalar kapsamında öncelikle program yeterlilikleriyle ders öğrenme çıktılarının, ders izlenceleri üzerinden ilişkilendirilmesi çalışmasının tamamlanması; daha sonra ders öğrenme çıktıklarına erişilip erişilmediğinin çeşitli öğrenci faaliyetleri (ödev, sınav vb.) sırasında belirlenmesi ve değerlendirilmesi gerçekleştirilir.

Öte yandan, ABET akreditasyon sistemlerine uyumlu olarak çalışan Mühendislik Fakültesi bölümleri için başarı ölçme ve değerlendirme yöntemleri, hedeflenen öğrenme çıktıklarına ulaşıldığını ölçebilecek şekilde detaylı olarak tasarlanmış ve uygulanmaktadır.

Üniversitemizde lisans öğrencileri için sınavlar, değerlendirme ve mezuniyet koşulları önceden belirlenmiş olup, Lisans Eğitim Öğretim Yönetmeliği (III.Bölüm) kapsamında, aynı şekilde lisansüstü öğrencileri için sınav ve değerlendirme ölçütleri, Lisansüstü Eğitim-Öğretim Yönetmeliği kapsamında gerçekleştirilir.

- *Öğrencinin Devamlılığı ve Sınavlarla İlgili Düzenlemeler*

Lisans Eğitim-Öğretim Yönetmeliği III. Bölüm Madde 23'de öğrencilerin derse devam durumu ile ilgili düzenlemeler şu şekildedir:

(2) Öğrencilerin derse devam durumları öğretim elemanı tarafından izlenir.

(3) Öğrencilerin derse devam durumlarının ara sınav ve yarıyıl sonu sınavlarına katılmaya ve yarıyıl harf notuna katkısı; sorumlu oldukları ara sınav, ödev, uygulama ve benzeri çalışmalar ile bunların yarıyıl harf notuna katkısı ve varsa yarıyıl sonu sınavına katılma koşulları dersi veren öğretim elemanı tarafından belirlenir ve yarıyıl başında öğrencilere ders izlencesinde açıklanır.

Sınavlarla ilgili düzenleme de şu şekildedir:

(11) "Herhangi bir sınava girmeyen öğrencilere uygulanacak işlemler ile ilgili esaslar dersi veren öğretim elemanı veya öğretim elemanlarının önerisi üzerine bölüm başkanlıkları tarafından belirlenir".

- **Özel Yaklaşım Gerektiren Öğrenciler için Düzenlemeler**

Engelsiz ODTÜ Birimi (<http://engelsiz.metu.edu.tr/>), üniversitemizde öğrenim gören ve herhangi bir engeli nedeniyle özel ihtiyaçları bulunan öğrencilerin üniversitedeki olanaklara ve hizmetlere eşit erişimlerini sağlamaya ve gelişimlerini destekleyen bir ortam oluşturmaya yönelik çalışmalar yapmakla sorumludur. Bu birimin çalışma usul ve esasları kampüsün fiziksel koşullarının engelli öğrencilerin ihtiyaçlarına yönelik düzenlenmesi ve engelli öğrenciler için akademik erişilebilirliğin artırılması olmak üzere "Yükseköğretim Kurumları Engelliler Danışma Koordinasyon Yönetmeliği'nin" 11. ve 12. maddelerine göre belirlenmiştir.

Ayrıca Üniversitemizde T.C. uyruklu öğrencilerin yanı sıra uluslararası öğrencilere de hem akademik anlamda hem de yerleşke yaşamına uyum konusunda Uluslararası Öğrenciler Ofisi ve Uluslararası İş Birliği Ofisi (<http://ico.metu.edu.tr/>) tarafından destek sağlanır. ÖGEM (<http://ogem.metu.edu.tr/>) tarafından da bu öğrencilerin akademik gelişimlerine katkı sağlayan destek programları yürütülür.

- **Ölçme ve Değerlendirmeyi Destekleyen Unsurlar**

ODTÜClass, bir öğrenme yönetim sistemi olan bu yapı çeşitli ölçme ve değerlendirme araçlarını barındırır (sınav uygulaması vb.) ve geliştirilebilir bir uygulamadır. Teknolojik altyapıya ölçme değerlendirme araçları ve yöntemleri öğretim elemanlarından gelen talepler doğrultusunda geliştirilip öğrenme yönetim sistemine eklenmiştir. Bu araçlar sayesinde öğrencilerin sınav dışında diğer araçlarla performans değerlendirilmesi yapılabilmektedir (SafeExam Browser, video tabanlı performans ödevi vb.).

Sisteme yönelik geri bildirimler ve talepler ODTÜClass Destek ekibine iletilir. Bu ekip BİDB ile talepleri değerlendirir ve gerekli görülmesi durumunda geliştirme çalışmalarını başlatır.

Referanslar:

1. [Eğitim ve Öğretim Yönetmelikleri](#)

4.2.3. Öğrenci kabulü, önceki öğrenmenin tanınması ve kredilendirilmesi

Bu bölümde üniversitemizin lisans ve lisansüstü programlarına yerleştirme süreçleri anlatılmaktadır.

- **Lisans Öğrencileri**

Ulusal ve uluslararası öğrenci kontenjanları bölümler tarafından önerilir ve Üniversite Senatosu tarafından onaylanarak YÖK'e iletilir. Uluslararası öğrenci kabul sürecinde Üniversite Senatosunca belirlenen ve YÖK onayı alınan uluslararası sınavlar, birçok ülke için diploma puanları ve ülke üniversite giriş sınavları kullanılır. T.C. uyruklu öğrenciler Üniversitemize Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi tarafından yapılan üniversite seçme ve yerleştirme sınavları ile yerleştirilirler. Uluslararası öğrenciler için kriterler ve kontenjanlar YÖK'ün ve Üniversitenin web sayfasında başvurular öncesinde ilan edilir.

Ülkelere bağlı minimum öğrenci kabul koşulları düzenli olarak değerlendirilir. Üniversitenin ilgili kurulları önerilerde ve değerlendirmelerde bulunur.

Çeşitli uluslararası kaynaklardan yapılan inceleme ve değerlendirmeler sonucunda uygun görüldüğü durumlarda kriterler Senato tarafından değiştirilir/güncellenir. Her yıl Ocak-Şubat aylarında Ankara ve Kuzey Kıbrıs Kampüslerinin bir araya gelerek yaptıkları değerlendirme toplantısı sonucunda kriterlerde ve süreçte değişiklik ve güncellemeler yapılır. Belirlenen kriterlere göre başvuran öğrencilerden kontenjan dahilinde en başarılıları kabul edilir. Her yıl kabul edilen sınav sistemleri değişikçe kriterler de gözden geçirilir ve uygun değişiklikler yapılır.

- **Lisansüstü öğrenciler**

Başvuru süreci öncesinde Enstitüler tarafından Enstitü Anabilim Dalı (EABD) Başkanlıklarından (EABD) başvuru kriterlerini gözden geçirmeleri ve kriterlerde değişik yapılacaksa bildirmeleri istenir. Enstitülere iletilen başvuru kriterleri enstitülerce değerlendirilir ve web sayfalarında duyurulur.

Başvuru tarihleri içinde aday öğrenciler başvurularını elektronik ortamda gerçekleştirir. Başvuru süresi bitiminde başvurular, Enstitülerde ilgili personel tarafından kriterlere uygunluğu incelendikten sonra EABD başkanlığına iletilir. EABD'lerde önceden belirlenen kriterlere göre değerlendirme süreci tamamlandıktan sonra çoğu bölümde yüz yüze görüşme yapılarak, her öğrenci için kabul, ret veya bilimsel hazırlık statüsü belirlenerek enstitülere bildirilir.

Uygulamada çıkan aksaklıklar varsa Enstitüler, Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı (ÖİDB) ve Bilgi İşlem Daire Başkanlığı konuyu değerlendirir ve iyileştirme önerilerini belirler.

- **Yeni Öğrencilere Sunulan Hizmetler**

1. Üniversite Uyum Programları:

Öğrencilerin üniversite yaşamına uyumlarını kolaylaştırmak için periyodik olarak aşağıdaki programlar düzenlenir, öğrenci ihtiyaçlarına göre yeni programlar eklenebilir:

- Üniversite Yaşamına Uyum Programı
- Uluslararası Öğrenci Mentorluk Programı (New International Student Mentoring Program)
- Yeni Uluslararası Öğrenci Mentorluk Programı (New International Student Mentoring Program)

2. Yatay Geçiş / ÖİDB:

Yatay geçiş için fakültelerden iletilen kriterler ve kontenjanlar, YÖK Ek Madde-1 Uygulama İlkeleri kapsamında yatay geçişler için YÖK'ün belirlediği başvuru tarihleri öncesinde başvurulara ilişkin duyuru ÖİDB web sayfasında duyurulur.

Bölümler yatay geçiş ve YÖK Ek Madde-1 Uygulama İlkeleri kapsamında yatay geçişle gelen öğrencilerin yeterli başarıyı gösteremediği konusunda geri dönüş bildirir. Yatay geçiş yönergesinin gözden geçirilerek başarı oranını arttırmaya yönelik başvuru kriterleri belirlenir ve güncellenen yönerge Senato tarafından onaylanır.

3. **Dikey Geçiş / ÖİDB:**

Dikey geçiş süreci ÖİDB tarafından Dikey Geçiş Yönergesi doğrultusunda yönetilir.

4. **Ders Muafiyeti ve İntibak**

Bir yükseköğretim kurumundan herhangi bir nedenle ayrılmış olan öğrenciler veya denklik söz konusu olabilecek başka bir bölümden mezun olan adaylar, ÖSYM tarafından yapılan sınava girerek Üniversitenin bir programına kayıt yaptırdıkları takdirde daha önce devam ettikleri aynı düzeydeki yükseköğretim programında başarılı oldukları eşdeğer derslerden muafiyet talep edebilirler. Muafiyet talepleri, ilgili birim yönetim kurulunca değerlendirilir ve öğrencinin intibakı yapılır. Muafiyet tanınan dersler ikinci kez alınmaz.

Üniversitemizde ders muafiyeti ve intibak işlemleri Af ve İntibak süreçleri için hazırlanmış olan yönetmelikler doğrultusunda gerçekleştirilir (<https://oidb.metu.edu.tr/yonetmelikler>). Bütün süreçler ÖİDB tarafından yönetmelikler uygun olarak yürütülür.

Erasmus/Exchange vb. değişim programları kapsamında da yurt dışı yükseköğretim kurumlarında uzaktan öğretim şeklinde alınan dersler, Uluslararası Ortak Programlarda da (SUNY) uzaktan öğretim yöntemiyle alınan dersler de ODTÜ’de intibak işlemlerinde değerlendirilir.

4.2.4. **Yeterliklerin sertifikalandırılması ve diploma**

Üniversitemizde öğrenciler için sınavlar, değerlendirme ve mezuniyet koşulları önceden belirlenmiş olup, ilgili yönetmelikler ile bölümler ve ÖİDB’nin ortak faaliyetleri ile yürütülür (<https://oidb.metu.edu.tr/yonetmelikler>). Diploma süreci ÖİDB tarafından ilgili web sayfasından tüm öğrencilerimizle paylaşılır. Bu süreçte yasal yükümlülükler doğrultusunda gerekli güncellemeleri ise yine aynı birim yapar (<https://oidb.metu.edu.tr/tr/diploma>).

Üniversitemizde İngilizce Eğitimi, Yabancı Diller Yüksek Okulu (YDYO) tarafından sağlanır. YDYO Temel İngilizce Bölümü (TİB) ile İngilizce seviyeleri eğitimleri için yeterli olmayan öğrencilere hazırlık eğitimi ve Modern Diller Eğitimi Bölümü (MDB) ile de bölümlerine geçen öğrencilere akademik İngilizce (ve diğer diller) eğitimi sağlanır. YDYO bir akademik yılda 5 adet İngilizce Yeterlik Sınavı (İYS) uygular. Sınavın amaçları ve sınavda kullanılacak ölçme-değerlendirme teknikleri, yükseköğretim kurumlarında İngilizce Dilinde Eğitim (EMI) alan yazınına ve iç ve dış paydaşlarla her beş yılda bir yapılan geniş kapsamlı ihtiyaç analizi çalışmalarına göre belirlenir. Bu çalışmalar YDYO Araştırma-Geliştirme Komitesi tarafından yürütülür.

Sınavın amaçları ve sınavda kullanılan ölçme-değerlendirme tekniklerinin geçerliliği düzenli olarak kontrol edilir, iç ve dış paydaşlarla yapılan ortak çalışmalar ve alan yazın takibi sonucunda, gerekli görüldüğü zaman ve durumlarda değiştirilir ve iyileştirilir. Sınav uygulamalarından sonra detaylı madde analizi yapılır. Maddelerin güçlük düzeyi, ayırt ediciliği ve işlerliği incelenir. Madde güçlük indeksi ve

madde ayrıricılık indeksleri hazırlanır, raporlanır. Geçerliliğini sürdürmediği saptanan soru tipleri, sınavdan çıkarılır. Adayların sınav performansını sağlıklı, tarafsız ve tutarlı bir şekilde değerlendirmek için detaylı planlamalar yapılır ve uygulanır.

Sınav performansının tarafsız ve tutarlı bir şekilde notlandırılmasını garanti altına almak için gerekli değişiklikler ve iyileştirmeler yapılır. Her değerlendirme sürecinde, değerlendiriciler bir eğitimden geçer.

4.3. Öğrenme Kaynakları ve Akademik Destek Hizmetleri

4.3.1. Öğrenme ortam ve kaynakları

ODTÜ, eğitim ve öğretimdeki etkinliğini sürdürmek için derslik ve laboratuvarları ilgili bölümler ve eğitim ve öğretimden sorumlu rektör yardımcılığı öncülüğünde planlar. Üniversitemizin öğrenme ortam ve kaynaklarında önemli bir yere sahip olan ODTÜ Kütüphanesi ise ülkemizin en kapsamlı üniversite kütüphaneleri arasında yerini alır. Buna ek olarak eğitimde yeni teknolojilerin değerlendirilmesiyle ODTÜClass ve ODTÜ Açık Ders Malzemeleri altyapısı geliştirilerek kullanıma alınmıştır.

- **Öğrenme Ortamlarının Yeterliliği**

Üniversitemizde yer alan derslikler <http://www.metu.edu.tr/tr/odtu-yerleskesinde-bulunan-dersliklerin-konumu> adresinden görülebilir. Dersliklerin planlanması, Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı (ÖİDB) ve Bölüm Başkanlıklarının ortak çalışmaları ile yapılır.

Öğrencilerin üniversite eğitiminde edindikleri teorik bilgileri pratikte de pekiştirmeleri ve pratik bilgileri geliştirmeleri için üniversitemiz bünyesinde bulunan laboratuvar olanaklarıyla desteklenmektedir. Üniversitemizde yer alan laboratuvarların listesi <http://www.metu.edu.tr/tr/laboratuvarlar> adresinden görülebilir.

- **Eğitimde Yeni Teknolojilerin Kullanımı**

Çevrim içi bir öğrenme yönetim sistemi olan ODTÜClass, sınıf içinde ve dışında öğrencilere kaynak, etkinlik/ödev ve farklı öğrenim araçları sunmayı sağlayarak dersleri desteklemektedir. ODTÜClass ile öğrenciler, ilgili kaynak ve etkinliklere istenilen yerde ve zamanda ulaşma imkânı bulmaktadırlar. <http://odtuclass.metu.edu.tr> adresinden erişilen platformun altyapı yönetimi Bilgi İşlem Daire Başkanlığı, kullanıcı destek ve sistem yönetimi Öğretim Teknolojileri Destek Ofisi tarafından sağlanır.

ODTÜ Açık Ders Malzemeleri Portalı ocw.metu.edu.tr adresinde hizmet veren önemli bir kaynak sağlayıcıdır. İlgili öğretim elemanlarının desteği ile ulusal ve uluslararası düzeyde kaynak sağlar.

Öğretim Teknolojileri Destek Ofisi tarafından, üniversitemizde kullanılan eğitim teknolojilerini belirlemek, değerlendirmek ve kullanıcı görüşlerini almak amacıyla araştırma çalışmaları yürütür. Özellikle ÖGEM ve UZEM, öğretim elemanlarının dijital becerilerinin geliştirilmesi için her yıl düzenli seminerler verir.

2015 yılında öğretim üyeleri ve lisans öğrencilerinin katılımı ile gerçekleştirilen çalışma, 2016 yılında sadece lisans Bunların dışında eğitim-öğretim ve araştırma çalışmalarını desteklemek amacıyla lisanslı yazılımlar (<http://faq.cc.metu.edu.tr/tr/groups/lisansli-yazilimlar>) Bilgi İşlem Daire Başkanlığı aracılığıyla hizmete sunulmaktadır. Lisanslı yazılımlar (<https://software.cc.metu.edu.tr/downloadtr.php>), BİDB tarafından düzenli olarak takip edilir. Yazılım talepleri, yazılım indirme süreçleri, destek hizmetleri, kullanım politikaları, süreçlerini yine BİDB yönetir (<https://yazilim.cc.metu.edu.tr/indextr.php>).

4.3.2. Akademik destek hizmetleri

Üniversitemiz, eğitim-öğretim ile ilgili hem öğrencilerimize hem öğretim üyelerine bu alanda gerekli desteği sağlamak için gereken güçlü ve geniş kapsamlı destek altyapısını kurmuştur. Bu alt yapıyı oluşturan mekanizmalar aşağıda sıralanmıştır:

1. Akademik Danışmanlık

Lisans ve lisansüstü düzeyinde akademik danışmanlıklar öğretim üyeleri tarafından gerçekleştirilir. Bölüm başkanlıkları, lisans programına kayıt olan her öğrenciye tam zamanlı öğretim üye ve görevlileri arasından bir akademik danışman tayin eder. Lisansüstü programlarda ise EABD lisansüstü programa kayıt olan her öğrenciye ilk yarıyılından itibaren üniversite öğretim üyeleri veya görevlileri arasından bir akademik danışman atanır. Her öğrenciye bir danışman atanması Eğitim ve Öğretim Yönetmelikleri ile sürdürülebilir kılınmıştır.

Üniversitemizde bu alanda geliştirilen Birlikte Öğrenelim Akademik Destek Programının amacı, Temel İngilizce Bölümü (Hazırlık) öğrencilerinin, İngilizce alanında daha deneyimli ve donanımlı olan Yabancı Diller Eğitimi (İngilizce Öğretmenliği) bölümü öğrencilerinden akademik destek almalarını sağlamak ve İngilizce Öğretmenliği bölümü öğrencilerinin alan bilgilerini kullanacakları ve öğretme becerilerini geliştirecekleri ortamlar yaratmaktır.

2. Öğrenme ve Öğrenci Gelişim Merkezi (ÖGEM)

Merkezin misyon ve vizyonu doğrultusunda belirlenen amaçları, yapılan ihtiyaç analizi çalışmaları dikkate alınarak yıllık planı hazırlanır ve Merkez yönetim kuruluna sunulur. Planlamada, hizmet verilen tüm grupların (öğretim üye ve görevlileri, araştırma görevlileri, lisans ve lisansüstü öğrencileri) gereksinim ve öncelikleri göz önünde bulundurulur. Bu planın yönetim kurulunda değerlendirilmesinin ardından plana son hali verilir ve her ay için faaliyet planları ve iş takvimi oluşturulur. Merkez personelinin görev dağılımı yapılır. Merkez tarafından sağlanan hizmetler şunlardır:

- Kariyer Gelişim Atölyeleri
- Öğrenci Gelişimini Destekleyici Videolar
- Öğrencilere Yönelik Seminerler
- Bireysel Psikolojik Danışma
- Psiko-Eğitim Grupları
- Akademik Uyarılama Mektubu
- Ders Partnerliği
- Kampüs Oryantasyon Programı

ÖGEM'in faaliyetleri yükseköğretimde eğitim ve öğretim konusundaki güncel eğilimler ve araştırmalar doğrultusunda tüm hizmetler altı aylık periyodlar halinde gözden geçirilir, her program değerlendirilir ve gerekli görülen iyileştirmeler gerçekleştirilir.

3. Kariyer Planlama Merkezi

Üniversitemiz Kariyer Planlama Merkezi (KPM - <https://kpm.metu.edu.tr/>) tarafından kariyer fuarı organizasyonu, lisansüstü programlar için tanıtım günleri, firmalara özel etkinlikler ve kariyer danışmanlığı gibi çok çeşitli faaliyetler yürütülür.

Kariyer Fuarı: ODTÜ Kariyer Fuarı her eğitim öğretim yılı içerisinde ODTÜ Kültür Kongre Merkezinin Büyük ve Küçük Fuaye alanlarında gerçekleştirilir.

Lisansüstü Programların Tanıtım Günleri: ODTÜ bünyesindeki Yüksek Lisans ve Doktora Programlarını tanıtmayı amaçlamaktadır (<https://kpm.metu.edu.tr/ogrenci/lisansustu>).

Firmaya Özel Etkinlikler: Akademik yıl içerisinde yerleşkemizde firma ve kurumlar tarafından öğrencilerimize yönelik özel etkinlikler gerçekleştirilmektedir. Düzenli uygulamalar olmamakla birlikte KPM tarafından firmaların da uygun olduğu dönemlerde planlanır ve gerçekleştirilir.

Kariyer Danışmanlığı: İş arama sürecinde ODTÜ KPM; Özgeçmiş Hazırlama, Mülakata Hazırlama, Kariyer Danışmanlığı (<https://kpm.metu.edu.tr/ogrenci/danismanlik>) gibi konularda destek verir.

4. Öğrencilerin Kurum Dışı Deneyimleri için Sağlanan Destekler

Staj uygulamaları bölümlere göre değişmektedir. Bazı programlarda staj zorunlu (örneğin Mühendislik Fakültesi geneli, Biyolojik Bilimler, Kimya, Psikoloji) iken bazılarında isteğe bağlı (İşletme, Sosyoloji, Matematik, Fizik, Tarih, Felsefe, İstatistik) bazılarında ise hiç bulunmamaktadır. Öğrencilerin staj etkinlikleri ile ilgili düzenlemeler öncelikle bölümler tarafından yapılır. Öğrenciler isteğe bağlı staj programlarını bölüm başkanlıklarına bildirerek gönüllü staj faaliyetlerinde bulunabilirler. Fakülteler veya bölümler stajyer talep eden işyerlerini ilan edebilir.

Stajlar eğitim ve öğretim dönemlerini olumsuz etkilemeyecek şekilde planlanır ve ilgili programa ait eğitim ve öğretim yönetmeliği doğrultusunda planlanır.

Öğrenciler staj yerlerini kendileri bulmakla yükümlü olsalar da fakülteler ya da bölümler staj yeri konusunda öğrencilere yardımcı olabilirler. Bu konuda yapılacak programlar ve çalışmaların kapsamı fakültelere veya bölümlere bırakılmıştır. Öğrenciler staj süresince yaptıkları çalışmalarını içeren bir Staj Raporu hazırlarlar. Ayrıca staj süresince öğrencinin çalışmalarını değerlendiren mühendis tarafından doldurulan Staj Değerlendirme Formu da firma tarafından bölüme iletilir. Her öğrencinin raporu ve Staj Değerlendirme Formu akademik danışmanı tarafından değerlendirilir. Zorunlu staj dersleri başarılı/başarısız olarak değerlendirilir. Raporu başarısız olarak değerlendirilen öğrenciler danışmanlardan gelen geribildirim doğrultusunda ilan edilen süre içinde raporlarını düzeltmek ve/veya yeniden yazmak zorundadırlar. Revize edilmiş raporlar yeniden başarısız bulunursa öğrenci başarısız olarak değerlendirilir ve stajın tekrar edilmesi gerekir.

Zorunlu yaz stajları akademik müfredatın içinde yer almakta olup, zorunlu dersler olarak addedilmektedir. Öğrencilerin yaz stajlarını tamamlamadan mezun olabilmeleri mümkün değildir. Mesleki eğitimin en önemli yapı taşı olarak değerlendirilen her üç staj ortamı, sadece kurum içinde değil tüm bileşenlerle birlikte belirli dönemlerde değerlendirilmekte, özellikle özel ya da kamu kurum temsilcilerinden gelen öneri ve eleştiriler kapsamında stajların süresi, yönetilme biçimi ve çalışmaların belgelenmesine ilişkin

yöntemler gözden geçirilir. Yaz stajları ile ilgili tüm belgeler birim web sayfalarına ilgili bölümün staj komisyonu tarafından yüklenir, yönetilir ve öğrencilerin erişimine açılır.

5. *Akademik Gelişim Programı (AGEP)*

Üniversitemiz Rektörlüğü desteği ile Personel Daire Başkanlığı Eğitim Koordinatörlüğü tarafından kuruma yeni başlayan öğretim üyelerinin/görevlilerinin oryantasyonu için yürütülen AGEP, ÖGEM tarafından destek verilen modüllerin bazıları aşağıda verilmiştir.

Etkili Öğretim Seminerleri: EÖS – tecrübeli öğretim üyelerinin üniversite eğitimi ile ilgili bilgi ve deneyimlerini ihtiyaç duyulabilecek temel bilgiler çerçevesinde mesleğe yeni başlayan öğretim elemanları ile iki gün süren seminerlerle paylaşımları amacıyla yürütülür.

Akran Ders Gözlemi ve Değerlendirmesi Uygulaması: Bir öğretim elemanının, bir diğer öğretim elemanının dersini gözleyerek kullanılan öğretim becerileri hakkında geri bildirim vermesi amacıyla uygulanır.

Dönem Ortası Değerlendirmesi: Öğrencilerden akademik dönemin ortasında dersle ilgili geri bildirim alınması ve öğretim elamanına henüz dönem tamamlanmadan dersteki uygulamaları ve öğretimi konusunda gerekli iyileştirmeleri ve geliştirmeleri yapabilmesi amacıyla yürütülür.

Kahve Toplantıları: Yeni öğretim elemanlarının ihtiyaç duyabileceği akademik ve mesleki konularda, ÖGEM yöneticileri ve ÖGEM tarafından davet edilen öğretim üleriyle paylaşımda bulunmalarını amacıyla yürütülür.

6. *YDYO - Akademik Yazı Merkezi*

Akademik Yazı Merkezi (AYM) tüm öğretim elemanlarımıza, araştırma görevlilerimize ve lisansüstü öğrencilerimize, İngilizce dilinde bilimsel metin yazma konusunda ücretsiz danışmanlık hizmeti verir. AYM danışmanları, YDYO bünyesinde görev yapan öğretim elemanlarından oluşur. Araştırma makalesi, tez, tez önerisi gibi bilimsel metinlerin yazılması sürecinde yazarlara destek verir.

4.3.3. Tesis ve altyapılar

Sağlık, Kültür ve Spor Daire Başkanlığı'na bağlı Kafeterya Müdürlüğü (<http://kafeterya.metu.edu.tr/odtu-kafeterya>) tarafından öğrencilerimize öğle ve akşam yemek hizmeti sunulur. Kafeterya Müdürlüğü TSE-ISO-22000 Gıda Güvenliği Yönetim Bilgi Sistemi belgesine sahiptir. Bu kapsamda yıllık düzenli olarak ara denetimler ile kendi süreçlerini yönetir.

Sağlık, Kültür ve Spor Daire Başkanlığı'na bağlı Yurtlar Müdürlüğü'nde (<http://yurtlar.metu.edu.tr/>) çok sayıda yurt ve konukevi öğrencilerimize hizmet verir. Yurt binalarında teknolojik donanımlı bilgisayar laboratuvarları ve çalışma salonları bulunmaktadır. Öğrencilerin barınma problemlerini kaliteli bir ortamda çözmeyi hedefleyen Yurtlar Müdürlüğü verilen hizmetle ilgili olarak TSE-EN ISO 9001-2000 Kalite belgesi almış olup, her yıl belge gözetim tetkiki yapılır.

Sağlık, Kültür ve Spor Daire Başkanlığı'na bağlı Spor Müdürlüğü (<http://spormd.metu.edu.tr/>) bünyesinde ODTÜ'de halen 5000 m2 kapalı 40000 m2 açık spor alanı, 3500m2 kapalı havuz, 2700m2 açık havuz

öğrenci ve mensuplarımızın hizmetinde bulunmaktadır. Ayrıca çok sayıda spor takımı ve spor topluluğu faaliyet göstermektedir. Birim ve tesislerimizde her yıl tetkik edilen TSE-EN ISO 9001:2000 şartlarına uygun kalite yönetim sistemi uygulanır.

Kültür İşleri Müdürlüğü (<http://kim.metu.edu.tr/>) bünyesinde çok sayıda kültür topluluğu bulunmaktadır. Kültür İşleri Müdürlüğü bu toplulukları çeşitli temalarda teşvik ederek öğrencilerimizin gelişimlerine katkı sağlamayı ve toplumsal düzeyde katkı sağlamayı amaçlar.

4.3.4. Dezavantajlı gruplar

1. Sağlık ve Rehberlik Merkezi

ODTÜ Sağlık ve Rehberlik Merkezi (SRM), öğrencilerine, personeline, personelin bakmakla yükümlü olduğu aile fertlerine, ODTÜ emeklilerine sağlık hizmeti veren, kuruluşundan bugüne Tıp, Bilim ve Teknolojik yenilikleri yakından takip eden, Birinci Basamak Sağlık Kurumudur. Bünyesinde, psikolojik danışmanlık ve rehberlik, psikiyatrik-psikolojik sağaltım hizmetleri veren öğrenci hizmet birimi de bulunur.

Sağlık ve Rehberlik Merkezi TSE-EN ISO 9001:2008 Kalite Yönetim Sistemi Belgesine sahiptir. Hizmetler ücretsizdir. Bu birimin süreçleri kendi web sayfalarında tanımlanır (<https://srm.metu.edu.tr/pdrm>). Psikolojik Danışma ve Rehberlik Merkezi faaliyet gösterdiği alanlarda bilinçlendirme ve farkındalık seminerleri düzenler ve SRM web sayfasından bu etkinlikleri ve duyurularını kamuoyuyla paylaşır.

2. Psikolojik Danışmanlık

Üniversitemizde tüm öğrenci ve mensuplarımızın, yaşayabilecekleri psikolojik kriz durumlarında telefonla ulaşabilecekleri, arayan kişilerin klinik psikoloji uzmanları tarafından dinlenilmesi ve gerektiğinde uygun psikolojik destek birimlerine yönlendirilmesi amacıyla kurulmuş olan AYNA Dinleme Noktası 2020 yılı itibarıyla hizmet vermeye başlamıştır (<https://ayna.metu.edu.tr/>).

AYNA Klinik Psikoloji Destek Ünitesi amaçlar hizmetler ve başvuru süreçleri yukarıda belirtilen birim web sayfası üzerinden paylaşılır. Düzenli olarak yapılacak iyileştirme çalışmaları ve güncellemeler ise bu ünitenin direktörü öncülüğünde gerçekleştirilerek birim web sayfasından kamuoyuyla paylaşılır.

3. Engelsiz ODTÜ Birimi

Engelsiz ODTÜ Birimi, üniversitemizde öğrenim gören ve herhangi bir engeli nedeniyle özel ihtiyaçları bulunan öğrencilerin üniversitedeki olanaklara ve hizmetlere eşit erişimlerini sağlamaya ve gelişimlerini destekleyen bir ortam oluşturmaya yönelik çalışmalar yapmakla görevlendirilmiştir.

Engelsiz ODTÜ Birimi, engelli öğrencilerin öğrenimleri sürecince çeşitli alanlardaki ihtiyaçlarını ve karşılaştıkları güçlükleri belirler, belirlenen ihtiyaçların karşılanması ve güçlüklerin ortadan kaldırılması konusunda hizmetler sunarak, değerlendirme yapar. Öğrencilere verilen desteğin yanı sıra, engelli öğrencilerin ihtiyaç duydukları fiziksel, akademik ve sosyal destekler konusunda öğretim elemanlarına, diğer öğrencilere ve çalışanlara yönelik destek hizmetleri geliştirir ve sunar.

Engelsiz ODTÜ birimi (<http://engelsiz.metu.edu.tr/>) tarafından sunulan hizmetler aşağıdaki gibidir:

- Engelsiz Kampüs Ulaşımı: Engelsiz Kampüs ulaşımı için verilen hizmetlerden olan taksi bileti uygulaması ve benzeri uygulamaların yürütülmesi ve desteklenmesi.
- Akademik Uyarlama Mektubu: Öğrencilerle birebir yapılan görüşmeler sonucunda, derslerde ihtiyaç duydukları uyarlamalara ilişkin (süre artırım, ders materyallerinin ve geri bildirimlerin alternatif formatlarda sunulması vb. konularda), ilgili öğretim elemanlarına iletilmek üzere hazırlanan mektuplardır. Bu mektupların ve değerlendirme sürecinin yönetilmesi.
- Bölümlere Danışmanlık: Bölüm ve koordinatörlüklerden öğretim üyelerine ve araştırma görevlilerine akademik uyarlama mektubu hazırlama, uygulama süreci ve erişilebilir sınav ve derslik planlamalarının yapılması ile ilgili destek sunulur, talepleri doğrultusunda bilgilendirmeler yapılır.
- Ders Partnerliği: Ders saatleri dışındaki akademik çalışmalarda engeli dolayısıyla güçlük çeken öğrencilere, Birimde görevlendirilen öğrenci asistanları ve Eğitim Fakültesi "Topluma Hizmet" dersi öğrencileri tarafından verilen bir hizmettir. Engelli öğrencilerimiz bölümler aracılığıyla için asistanlar atanır. Ayrıca üniversitemizde bu öğrencilerimizin uzaktan eğitim sürecini desteklemek üzere öğrenci danışmanları atanmıştır. Bu danışmanlar öğrenciler ile Engelsiz ODTÜ Birimi, bölüm personeli ve engelli öğrenci arasındaki iletişimin artırılması ve işbirliğinin güçlendirilmesi amacıyla her bölümde bir engelli öğrenci danışmanı belirlenmiştir.
- Not Tutucu Desteği: Engeli dolayısıyla derslerinde not tutmakta güçlük yaşayan öğrenciler için verilen hizmettir.
- Ayrıca Uluslararası Öğrenci Ofisi tarafından Uluslararası öğrenciler için mentorluk programı başlatılmıştır. Yeni Uluslararası Öğrenci Mentorluk Programı (New International Student Mentoring Program): Üniversitemizde yeni kayıtlı uluslararası öğrencilerin Üniversitemize ve ülkemize uyum sağlamalarına yardımcı olmak amacıyla 2011 yılında başlatılmıştır. Ofisin tüm faaliyetleri birim web sayfasında yer alır. İlgili güncellemeler birim yöneticileri öncülüğünde gerçekleştirilir.

4.3.5. Sosyal, kültürel, sportif faaliyetler

ODTÜ Sağlık, Kültür ve Spor Dairesi Başkanlığına bağlı Spor Müdürlüğü, Kütüphane, SEM, TBM üniversitemizin sosyal kültürel ve sportif faaliyetlerinin yürütüldüğü yapılardır. Her birim kendi süreçlerini sahibi oldukları birim web sayfalarından kamuoyuyla paylaşır. Tüm etkinlikler, yürütülen süreçler ve değerlendirmelere ait kanıt belgeler ekte belirtilmiştir. Gerçekleştirilmesi planlanan etkinlikler duyuru veya mail yoluyla ilgili paydaşlara iletilir. Yıl sonunda ise bu birimleri tamamı gerçekleştirilen etkinlikleri faaliyet raporu aracılığıyla SYB'ye iletirler.

4.4. Öğretim Kadrosu

4.4.1. Atama, Yükseltme ve Görevlendirme Kriterleri

Üniversitemiz bölümleri/anabilim dalları tarafından ihtiyaç duyulan kadrolar öğrenci sayısı, öğretim kalitesi, araştırma olanakları ve değişen ihtiyaçlar açısından değerlendirilerek, Rektörlük Makamına bildirilir.

Ayrıca, üniversitemizde, öğretim elemanı yetersizliği ve/veya alanın niteliği gereği Üniversite dışında tecrübesi bulunan öğretim elemanı ihtiyacı nedeniyle, kurum dışından ders vermek üzere öğretim elemanı görevlendirmeleri yapar. Bölüm/anabilim dalı ihtiyacı doğrultusunda, Üniversitemizde ders vermek üzere

yapılan başvurular değerlendirilir veya gerekli niteliklere sahip kişilere teklif götürülür. Rektörlük Makamınca uygun görülen kadrolar için Yükseköğretim Kurulu'ndan kadro kullanım izni talep edilir.

Ders bazında istihdam edilen öğretim üyeleri içinse bölümler/anabilim dalları tarafından fakültelere/enstitülere gönderilen görevlendirme talepleri, ilgili Fakülte/Enstitü Yönetim Kurulları tarafından değerlendirilerek uygun görülen görevlendirme talepleri onay için Rektörlük Makamına iletilir ve Rektörlük makamının onayı ile görevlendirmeler yapılır.

ODTÜ Öğretim Üyesi Yükseltme ve Atama Ölçütleri konusundaki sorun ve aksaklıkların tespiti amacıyla oluşturulan komisyon, bölüm ve anabilim dallarından gelen görüşler de dikkate alınarak ilgili Rektör Yardımcısı tarafından Üniversite Yönetim Kurulu'nda sunulur ve sonrasında gerekli görülen iyileştirmeler Senato'da karara bağlanır.

Öğretim elemanı ders yükü ve dağılım dengesi yasal mevzuatlara dayalı olarak 6.9.2005 tarihli Ders Yükü Tespiti ve Ek Ders Ücreti Ödemelerinde Uygulanacak Esaslarla ilgili YÖK Kararı doğrultusunda yönetilmektedir. Bölümler düzeyinde de mevzuata uygun olarak yapılan düzenlemeler bulunmaktadır. Her akademik yıl döneminin başında gerçekleştirilen Fakülte kurulları ve Fakülte Yönetim Kurulu toplantıları da mevcut süreçlerin değerlendirilmesini ve üniversite yönetimine geri bildirimler verilmesini sağlar.

4.4.2. Öğretim yetkinlikleri ve gelişimi

Yeni başlayan öğretim üyelerine araştırma, eğitim ve toplumsal hizmet alanlarındaki yetkinliklerini artırmak ve üniversiteye uyum sağlamalarını kolaylaştırmak için Akademik Gelişim Programı (AGEP) düzenlenir.

AGEP'in iki temel hedefi bulunmaktadır:

1. AGEP'e katılan ve akademik kariyerlerinin başında olan yeni öğretim üyelerine Üniversitemiz olanaklarını, araştırma ve iş birliği imkanlarını tanıtarak ve onları etkili öğretim konusunda bilgilendirerek, Üniversiteye uyumlarının hızlandırılması ve eğitim, araştırma ile toplumsal hizmet alanlarında akademik etkinliklerinin artırılması,
2. AGEP'in ve sağlayacağı kazanımların duyurularak, nitelikli genç öğretim üyelerinin Üniversitemize katılımının artırılması.

10 temel modülden oluşan bu program ile ilgili detaylar (<https://agep.metu.edu.tr/tr>) adresinden paylaşılır. Bütün bu süreçlerin organizasyonu PDB bünyesinde görev yapan Eğitim Koordinatörlüğü tarafından gerçekleştirilir. Bu koordinatörlük personelin gelişimine yönelik diğer eğitim faaliyetlerini de yürütür. Programı tamamlayan öğretim elemanlarına bütçe ve akademik gelişimini destekleyecek hizmetlerden yararlanma fırsatı sunulur.

Eğiticinin eğitimine yönelik diğer faaliyetleri ise ÖGEM yürütür. Akran gözlemi ve ders değerlendirmesi, etkili öğretim semineri, dönem ortası ders değerlendirmesi, yenilikçi eğitim yaklaşımlarına yönelik kahve saati seminerleri, araştırma görevlileri etkili öğretim seminerleri gibi programları bu birim yıllık olarak planlar. Eğitimlerin sonunda değerlendirme formları veya anketler vasıtasıyla eğitim değerlendirmesi

yapılır. Bu verilerin değerlendirilmesi sonucunda programlarda gerekli iyileştirmeler bağlı bulunduğu Rektör Yardımcısı öncülüğünde gerçekleştirilir.

Özellikle ÖGEM ve UZEM, öğretim elemanlarının dijital becerilerini geliştirmek amacıyla düzenli seminerler vermektedir. Uygulamaların değerlendirilmesi, verilen eğitimlerin amacına ulaşım ulaşılmadığını belirlemek için ayrıca öğrencilerin dijital yeterlilikleri ve derslerin teknoloji ile zenginleştirilmesiyle ilgili beklentilerini anlamak üzere EDUCAUSE tarafından tüm dünyada her yıl aynı anda yapılan araştırma çalışmasına Türkiye'den ODTÜ uzun yıllardır katılmaktadır. İhtiyaç duyan öğretim elemanlarına birebir eğitim desteği de verilmektedir.

Uzaktan Eğitim kapsamında verilmiş olan seminerler ve webinarların kayıtları <https://its.metu.edu.tr/uzaktanegitim/> adresinde düzenli olarak güncellenmektedir. UZEM, bu süreçler için gerek alt yapı gerekse uygulamalarına yönelik destek verir.

Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanlığınca öğretim elemanları tarafından talep edilen araştırma yöntemlerini destekleyici eğitimler organize edilir. Araştırma performanslarının artırılması, e-kitap ve danışma kaynaklarının etkili kullanılması, yayın yapma, editörlük ve hakemlik süreçlerinin daha etkili yürütülmesi gibi konularda, öğrenci ve akademisyenlerin, dünyanın önde gelen yayınevlerinin çevrim içi seminerleri hakkında bilgilendirilmeleri yapar.

4.4.3. Eğitim faaliyetlerine yönelik teşvik ve ödüllendirme

Üniversitemizde öğretim elemanlarının yayın ve araştırma teşviklerine yönelik süreçler ve değerlendirmeler Akademik Teşvik Ödeneği Yönetmeliği uyarınca gerçekleştirilir.

- ***Parlar Eğitim ve Araştırma Vakfı Ödülleri***

Vakfın amacı; Üniversite-endüstri ilişkilerini geliştirmek, bilimsel araştırmalara ve araştırmacılara destek olmak, ODTÜ'ye teknik donanım ve gereç sağlamak, öğrencilerine burs vermek, öğretim elemanlarına maddi destek sağlamaktır. Bu kapsamda her yıl; Onur, Bilim, Hizmet ile Araştırma ve Teknoloji Teşvik Ödülleri ile ayrıca ODTÜ bünyesinde doktora ve yüksek lisans öğrencilerine yönelik ODTÜ Yılın Tezi Ödülleri, öğretim elemanlarına yönelik ODTÜ Yılın Eğitimcisi Ödülleri vermektedir. 1996-1997 öğretim yılında başlatılan bir uygulamayla Tez Danışmanı Ödülleri ve üç kez eğitim ödülü alan öğretim üye veya elemanlarına ODTÜ Eğitimde Üstün Başarı Ödülleri verilmektedir.

- ***Kitap Ödülü***

ODTÜ Geliştirme Vakfı, ODTÜ öğretim elemanlarının uluslararası düzeyde kabul görmüş yayınevleri tarafından basılan özgün ve bilimsel kitaplarına ödül vermektedir. ODTÜ Geliştirme Vakfı kitap ödülleriye yönelik süreçler, Üniversite Yönetim Kurulu kararları ile gerçekleştirilir.

- ***Makale Ödülü***

01 Ekim 2020 tarihi itibarıyla "ODTÜ Geliştirme Vakfı Süreli Bilimsel Yayın Makale Ödülü" başvuru ve değerlendirme süreci Akademik Performans Değerlendirme Süreç Yönetim Sistemi (APSİS) üzerinden yürütülür.

Bütün teşvik ve ödüllendirme süreçleri PDB ve bağlı alt birimleri tarafından yıllık olarak gerçekleştirilir.

<https://apsis.metu.edu.tr/> adresinden teşvik ve ödüllere yönelik süreçler paydaşlara aktarılır.

5. ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRMEDE KALİTE YÖNETİMİ VE UYGULAMALARI

5.1. Araştırma Süreçlerinin Yönetimi ve Araştırma Kaynakları

5.1.1. Araştırma süreçlerinin yönetimi

1. *Araştırma ve Geliştirme Kalite Politikamız*

2017 yılında Araştırma Üniversitesi olan üniversitemiz, misyonunun önemli bileşenlerinden biri olan “Araştırma” faaliyetlerinin niteliğinin artırılması ve sürdürülebilirliğinin sağlanması amacıyla sürekli iyileştirme felsefesine dayanan bir kalite sisteminin yürütülmesini hedefler. Araştırma ve Geliştirme süreçleri de diğer temel faaliyet alanlarında olduğu gibi stratejik planda yerini alarak bir sürekli gelişim döngüsüne girmiştir.

Referanslar:

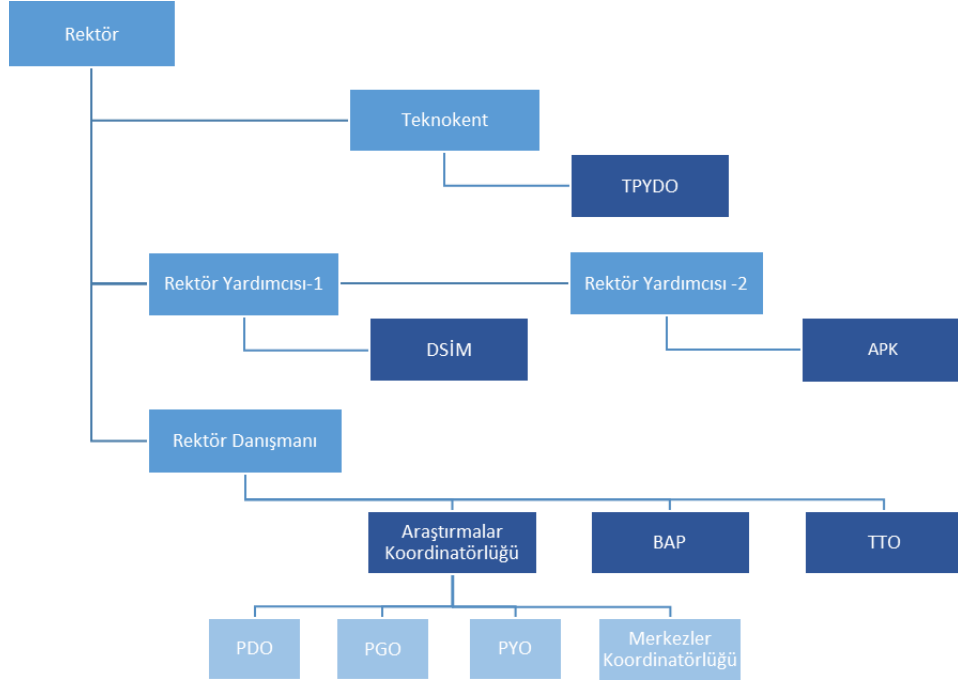
1. [Araştırma ve Geliştirme Politikası](#)
2. [BAP Mevzuatlar](#)

2. *Araştırma Yönetimi*

Üniversitemizde araştırma yönetimi iki Rektör Yardımcısı ve bir Rektör Danışmanı'nın sorumluluğunda beş farklı birimin iş birliği içinde çalışması ile sağlanır.

3. *Organizasyon Şeması*

Araştırma ile ilgilenen birimleri ve ilişkilerini gösteren organizasyon şeması Şekil.1'de gösterilmiştir. Üniversitemizde araştırma faaliyetlerinin koordinasyonunda Rektörün yönlendirmesiyle iki Rektör Yardımcısı ve bir Rektör Danışmanı görev yapmaktadır. Üniversite araştırmacılarının DSİM kapsamında yürüttüğü projeler doğrudan bir Rektör Yardımcısı koordinasyonunda, danışma mercii rolündeki Araştırma Politikaları Komisyonu ikinci bir Rektör Yardımcısı koordinasyonunda, diğer faaliyetler ise aşağıda detaylandırıldığı şekilde bir Rektör Danışmanı koordinasyonunda yürütülür.

Şekil 6. Araştırma Yönetimi Organizasyon Şeması

Şekil 6’da vurgulanan yönetim yapısı, üniversitemizin araştırma alanında kalite yönetimini yürüten birimleri gösterir.

4. Araştırmalar Koordinatörlüğü

ODTÜ Araştırmalar Koordinatörlüğü’nün başlıca hedefi; ulusal ve uluslararası destek programları açısından başvuru sayısının, başarı oranının ve başarı ile tamamlanan proje sayısının artırılması amacıyla; akademisyenlere fon kaynaklarından faydalanmalarına yönelik proje yazma ve yürütme süreçlerinde kolaylaştırıcı destekler vermektir. Bu birim, araştırma ve geliştirme süreçlerinin planlanması, uygulanması, izlenmesi ve iyileştirmesi için faaliyetler yürütür. Planlanan ve gerçekleşen faaliyetlerini her yıl düzenli olarak raporlar ve başta bağlı olunan Rektör Yardımcılarına daha sonra da SYB’ye iletir. Yukarıda görüldüğü üzere diğer alt birimlerin süreçlerini izler ve faaliyetleri yürütülmesi için destek verir.

5. Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinatörlüğü (BAP)

BAP Koordinatörlüğü, üniversitemizde yürütülen tüm araştırma ve geliştirme projelerinin bütçe ve personel işlemlerinin yürütüldüğü birimdir. Ayrıca, üniversite araştırma bütçesinden desteklenen BAP projeleri ile ilgili faaliyetlerin koordinasyonunu da bu birim yerine getirir. Üniversitemizde bulunan araştırma merkezlerinde etkin faaliyet yürütülebilmesi ve araştırma kapasitesi ile niteliğinin artırılması amacıyla proje destekleri sağlamakta, aynı zamanda araştırma merkezlerini dış desteklerden yararlanma konusunda yönlendirir. BAP projeleri, Bilimsel Araştırma Projeleri Süreç Yönetim Sistemi (BAPSİS) adresinden takip edilmektedir.

Referanslar:

1. [BAP Koordinatörlüğü Süreçleri](#)

6. Proje Destek Ofisi (PDO)

Ulusal ve uluslararası fonlayıcı kuruluşların desteklediği programları, Proje Destek Ofisi (PDO) takip eder ve tüm program ve çağrı bilgilerini araştırmacılar ile sistematik olarak paylaşır. Bununla birlikte, proje başvurularının ve kalitesinin artırılması, kabul edilen proje sayısının ve bütçesinin yukarı çekilmesi, proje çeşitliliğinin artırılması ve projelerin yaygın etkilerinin yükseltilmesi amacıyla çeşitli zamanlarda farklı konularda bilgi günleri ve etkinlikler düzenleyen birimdir.

7. Proje Geliştirme Ofisi (PGO)

PGO, Araştırmalar Koordinatörlüğü'ne bağlı birimdir. BAP ile araştırma projelerinin başvuru süreçlerini ve koordinasyonlarını yöneten birimdir.

5.1.2. İç ve Dış Kaynaklar

Üniversitemizde çok sayıda araştırma ve uygulama merkezi ile bölümler bünyesinde çok sayıda araştırma laboratuvarı yer alır. Ayrıca, araştırmacıların bilgiye kolay erişiminin sağlanması amacıyla her geçen gün büyüyen yayın ve katalog sayısı ile ODTÜ Kütüphanesi ve birçok yazılım lisansını barındıran Bilgi İşlem altyapısı bulunmaktadır. Bu yapı ilgili birimlerin sorumluluğunda yönetilir ve talepler doğrultusunda geliştirme çalışmaları yürütülür.

Üniversitemizde bulunan araştırma merkezlerinde etkin faaliyet yürütülebilmesi ve araştırma kapasitesi ile niteliğinin artırılması amacıyla BAP proje destekleri sağlar, aynı zamanda bu merkezler iç ve dış desteklerden faydalanmaları açısından yönlendirilir. Bununla birlikte TÜBİTAK projelerinden sağlanan üniversite paylarının büyük bir kısmı araştırma altyapısının geliştirilmesi için kullanılır. Merkezlerin işleyişinin standartlaştırılması ve merkez altyapılarının üniversite genelinde daha etkin ve paylaşımcı bir felsefe ile kullanılması amacıyla merkezler ilgili ISO standartlarına ulaşmaları nezdinde yönlendirilir. Araştırmalar Koordinatörlüğü tarafından takip ve koordinasyon gerçekleştirilir.

Referanslar:

1. [ODTÜ Laboratuvarlar](#)
2. [ODTÜ Araştırma Merkezleri](#)
3. [ODTÜ Lisanslı Yazılımlar](#)

1. Dış Destekli Projeler

Üniversitemiz, ulusal ve uluslararası fonlayıcı kuruluşların desteklediği programları PDO aracılığıyla takip eder, tüm program ve çağrı bilgilerini araştırmacıları ile sistematik olarak paylaşır. Bununla birlikte, proje başvurularının artırılması, proje başvurularının kalitesinin artırılması, kabul edilen proje sayısının ve bütçesinin yukarı çekilmesi, proje çeşitliliğinin artırılması ve projelerin yaygın etkilerinin yükseltilmesi amacıyla çeşitli zamanlarda farklı konularda bilgi günleri ve etkinlikler düzenlenir. Dönemsel olarak proje başvuru ve kabul istatistikleri yayınlanır ve özellikle başvuru ve kabul sayıları düşen alan ve birimlere ağırlık verilerek üniversite genelinde araştırma performans göstergelerinin sayısının artırılması hedeflenir. Bu amaçla, bilgi günleri, çalıştaylar, tanıtım etkinlikleri, birebir görüşmeler, vb. bilgilendirme faaliyetleri yürütülür.

Dış destekli projeler için TPYDO, başta AB Çerçeve Programları olmak üzere uluslararası projelere katılmak isteyen akademisyenlerimizin proje fikirlerini ve tekliflerini kurgulamalarına destek olmak, beraber çalışabilecekleri ortakları araştırmak, projelere ortak olmalarını sağlamak ve Proje Koordinatörü

olduklarında proje teklif belgesini hazırlamak ve Avrupa Komisyonu ile iletişimi yürütmek üzere derinlemesine çalışmalar yapar. Desteklenen projelerin mali ve idari süreçlerinin ve raporlamalarının takibi ve mevzuat çerçevesinde ilgili kurum tarafından talep edilen bilgi ve belgelerin hazırlanması ve sunumu sürecinde birebir danışmanlık hizmeti sağlamakta ve bu iş yükünü araştırmacının üzerinden almayı hedefler. TPYDO'nun birebir danışmanlık hizmeti sağladığı projeler dışındaki uluslararası ar-ge projelerinin, başta Newton Katip Çelebi Fonu, ERC ve MSCA programları olmak üzere, başvuru ve yönetsel süreçleri Araştırmacı-PDO-BAP üzerinden yönetilir.

2. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Projeleri

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından yatırım programları kapsamında; ulusal ve bölgesel önceliklerle uyumlu, kamu ve özel sektörün ihtiyaçları doğrultusunda çok disiplinli araştırma faaliyetlerinin yürütülmesine imkan veren ve araştırmacıların bir arada çalışabilecekleri ortamı oluşturan altyapıların kurulması amacıyla her yıl belirlenen öncelikli alanlarda Araştırma Altyapısı Proje çağrısına çıkmaktadır. Çağrı kapsamında araştırma altyapısı kurulumu ve araştırmacı insan gücü proje teklifleri sunulmaktadır. Çağrı yayımlandıktan sonra Üniversitemiz içerisinde Öğretim Üyelerine duyuru yapılır. Proje başvurusunda bulunmak isteyen öğretim üyeleri projelerini PGO'ya gönderir. Rektörlük tarafından onaylanan projeler Kalkınma Bakanlığına iletilmektedir. Desteklenen projeler ve destek miktarları Yatırım Programında yayımlanır.

3. BAP Projeleri

Araştırmacılarımızın bilimsel çalışmaları, dış destekli projelerin hazırlanmasına katkı sağlaması amacıyla BAP projeleri ile desteklenir. Başlangıç desteği olarak tasarlanan bu proje tipinin tüm koordinasyonu BAP tarafından yürütülür. Her birimin bir önceki senedeki yayınları, öğretim üyesi ve lisansüstü öğrenci sayıları, merkezlerin faaliyet raporları dikkate alınarak BAP bütçeleri fakülte ve enstitülere paylaşılır, BAP Komisyonunca belirlenen ilkeler çerçevesinde harcaması fakülte ve enstitülerce yürütülür. BAP-1 Araştırma Projeleri altında desteklenen/desteklenecek projelerin tüm koordinasyonu ise BAP ve PGO iş birliğinde gerçekleştirilmektedir. Örneğin, Yenilenebilir Enerji, Ekosistemler ve Sürdürülebilirlik için ileri Araştırmalar Platformu (YESAP) kapsamındaki projeler ODTÜ öz sermayesinden desteklenmektedir. Bu kapsamda; proje başvuruları PGO'ya gönderilir ve BAP başvuru süreci izlenir. BAP Komisyon kararıyla desteklenir ve yürütülmeye başlanır.

4. Döner Sermaye Projeleri

Üniversitemiz araştırmacılarımızın danışmanlık, eğitim ve deney hizmetleri gibi verdiği hizmetlerden elde edilen gelirlerin yönetimi için Üniversitemizce ODTÜ DSİM Proje ve Faaliyet Değerlendirme Komisyonu kurulmuştur. Komisyon 12 Nisan 2016 tarihinden sonraki proje ve faaliyetler ile halen yürürlükte olan projelerin 01 Mart 2016 tarihinden sonra gerçekleştirilecek olan ödemeleri için projeleri değerlendirmeye alır. DSİM kapsamında yapılmak üzere sözleşmesi imzalanmış (Sosyal Bilimler alanındaki araştırmalar hariç olmak üzere) projeler, başvuru belgelerinin proje yürütücüsü tarafından eksiksiz olarak hazırlanarak DSİM Proje ve Faaliyet Değerlendirme Komisyonu'na sunulmasıyla değerlendirmeye alınır. Komisyon tarafından hak ve muafiyetlerden yararlanmaya hak kazanan projelerde çalışan öğretim elemanlarımızın ödemelerine kanun kapsamında yasal mevzuatlar doğrultusunda kesinti uygulanır.

Referanslar:

1. [DSİM Süreçleri](#)

5. *Emanet Hesap*

BAP fonlarına ek olarak araştırmacıların başvuracakları uluslararası projeleri geliştirmeye yönelik faaliyetlerine destek ve devam eden ancak hibe ödemesi gecikmiş olan projelere borç desteği olacak giderleri karşılamak üzere oluşturulan Emanet Hesap Desteği ile ilgili faaliyetler PDO tarafından yürütülür. Araştırmacılar, kullanmak istedikleri destek miktarını gerekçeleri ile birlikte PDO'ya iletmekte, BAP Komisyonu'nca belirlenen tutara kadar olan destek talepleri Araştırmalar Koordinatörlüğü'nce, bu tutarın üzerindeki talepler BAP Komisyonu'nca karara bağlanır. Destek talepleri onaylanan araştırmacıların yapılan harcamalarına göre ödemeleri BAP tarafından organize edilir.

Referanslar:

1. [ODTÜ Emanet Hesap Yönergesi](#)

6. *Araştırma ve Uygulama Merkezleri*

Araştırma ve uygulama merkezi kurulması sürecinde ilgili konudaki YÖK kriterleri esas alınır. YÖK kriterlerine göre hazırlanmış olan başvuru belgesi Merkezler Koordinatörlüğü değerlendirmesi sonucunda Senato'ya sunulur. Senato onayı sonrasında ilgili belgeler YÖK'e iletilir. YÖK onayının Üniversitemize gelmesini müteakip Yönetmelik yayınlanmak üzere Başbakanlığa iletilir.

7. *MİGEP*

Merkezler için İş Birliği Geliştirme Programı (MİGEP); araştırma merkezlerinin altyapısının etkin bir şekilde kullanılarak, lisansüstü öğrenci sayısının ve sanayi-üniversite ortaklığıyla belirlenmiş öncelikli alanlarda yapılacak tez çalışmalarının sayısının artırılması amacıyla oluşturulan ve Kalkınma Bakanlığı tarafından desteklenen bir Araştırmacı Yetiştirme Programıdır. Belirlenmiş öncelikli sektörlerde (Elektrik-Elektronik ve Bilişim, Enerji, Biyomedikal ve Otomotiv) uygulanmaktadır. MİGEP kapsamında; ilgili sektörde çalışan öğrenci ve tez danışmanı tarafından bir konu belirlenir ve PGO'ya iletilir. İlgili Merkeze gönderilen başvuru Merkez tarafından değerlendirilir ve uygun bulunması halinde öğrencinin istihdam edildiği şirket ile ODTÜ arasında bir protokol imzalanır ve proje başlatılır.

8. *SAYP*

Savunma Sanayi için Araştırmacı Yetiştirme Programı (SAYP); savunma sanayi alanında faaliyet gösteren şirketlerde çalışan/çalışmayan ve aynı zamanda ODTÜ'de lisansüstü programlara kayıtlı öğrenciler ("Araştırmacı") tarafından yapılacak veya halen yapılmakta olan lisansüstü tez çalışmalarının şirketlerin orta ve uzun vadeli araştırma ve geliştirme stratejileri doğrultusunda ve Savunma Sanayii Müsteşarlığı'nın (SSM) belirlediği öncelikli alanlarda gerçekleştirecek şekilde güdümlü projeler olarak yapılandırılması amacıyla başlatılmış olan SSM destekli bir araştırmacı yetiştirme programıdır. Bu amaçla; ODTÜ ve Savunma Sanayii Müsteşarlığı, ASELSAN, TUSAş (TAI), ROKETSAN, HAVELSAN, FNSS ve MILSOFT ile Mutabakat Metinleri imzalamıştır. SAYP kapsamında şirket ve ilgili Öğretim Üyesinin belirlemiş oldukları SAYP projesine ait taslak proje metni ve ödeme tablosu hazırlandıktan sonra ODTÜ DSİM ve PGO tarafından kontrol edilerek uygunluğu onaylanır ve şirket SSM'den ön-onay almaktadır. SSM tarafından ön onay verilen projeler için ODTÜ ile ilgili şirket karşılıklı sözleşme imzalamakta ve böylece proje yürürlüğe girer. Gerektiğinde proje sözleşme revizyonu yapılabilir.

9. TTO

Üniversite-Sanayi İşbirliği'ni geliştirmek için bir ara yüz görevi de üstlenen ODTÜ TTO, sanayi ile ortak proje yürütmek isteyen araştırmacıların ve üniversitemiz ile birlikte çalışmak isteyen sanayi kuruluşlarının taleplerini eşleştirmeyi gerçekleştirerek karşılamayı amaçlar ve bu kapsamda idari, hukuki ve organizasyon desteği verir. Ayrıca ODTÜ TTO orta ve küçük ölçekli sanayinin ihtiyaçlarına yönelik çözüm yaratma faaliyetlerini, firmalarla iletişim, saha ziyaretleri, talep toplama ve iş geliştirme faaliyetlerini de etkin olarak uygulamaktadır. Bu süreçlere ek olarak; ODTÜ TTO, ÜSİ, patent ve ticarileştirme desteklerinin her aşamasında akademisyenlerin FSMH konularında ihtiyaç duyduğu hukuki desteği sağlar. Bu kapsamda gizlilik, lisans, üniversite-sanayi iş birliği, proje vb. konularda sözleşme hazırlama, hukuki görüş ve müzakere desteği verir.

5.1.3. Doktora programları ve doktora sonrası imkanlar

1. DOSAP - Doktora Sonrası Araştırma Programı

DOSAP süreci, genç araştırmacı ile ortak araştırma yapmak isteyen ODTÜ öğretim üyesinin DOSAP İş Planını doldurarak talebini PYO-DOSAP birimine bildirmesi ile başlar. Hazırlanan İş Planı araştırmacının üniversitesine gönderilerek YÖK Yasasının 39. maddesine göre görevlendirilmesi istenir ve görevlendirmenin gerçekleşmesi ile program başlatılır. Program sürecinde bu kapsamda üniversitemizde bulunan araştırmacılarla ilgili tüm işlemler bu birim tarafından yürütülür.

2. DSA - Doktora Sonrası Araştırmacı Programı

Doktora Sonrası Araştırmacı Programı (DSA), DOSAP kapsamına girmeyen araştırmacının, ODTÜ'de yürütülen araştırma projelerinde görev alarak veya burslu olarak ODTÜ'deki bir öğretim üyesinin gözetiminde doktora sonrası araştırma yapması prensibine dayanan bir programdır. Programın amacı, doktoralı araştırmacıların kendi konusunda uzmanlaşmış öğretim üyeleri ile ortak araştırmalar yapmasını teşvik etmektir.

Referanslar:

1. [DOSAP ve DSA Süreç Dokümanları](#)

5.2. Araştırma Yetkinliği, İş birlikleri ve Destekler

5.2.1. Araştırma yetkinlikleri ve gelişimi

Üniversitemizde araştırmacı insan kaynağının gelişimi ve araştırma yetkinliğinin artırılması sistematik ve sürdürülebilir döngülere bağlanmıştır. Bu doğrultuda, üniversitemize yeni başlayan öğretim üyelerine üniversitemizdeki eğitim-öğretim, araştırma, toplumsal katkı ve idari işleyiş ile ilgili bilgilerin verilmesi adına AGEP düzenlenir. AGEP, Araştırma ve Geliştirme alanında da eğitim modülleri içerir. Araştırmacıların daha kolay adaptasyonu, doğru kaynaklara hızlı erişim, ulusal ve uluslararası kaynakların tanıtımı vb. konuları içerir. Bu modüller gerek stratejik plan gerekse kalite politikalarından beslenir.

Araştırma ve geliştirme süreçleri Şekil 6'da verilen organizasyon yapısıyla yönetilir. Bu yapı ulusal veya uluslararası araştırma kaynaklarının takibi ve yeni kaynak araştırması, üniversitemiz adına gerekli sözleşme ve organizasyonların sağlanması, projelerin ticarileştirilmesi, araştırmacılara kaynaklar hususunda destek verilmesi ve stratejik plan araştırma ve geliştirme hedeflerinin gerçekleştirilmesi

yönünde çalışmalar yürütür.

Talep eden tüm araştırmacılar ile birebir görüşmeler aracılığıyla uygun çağrı seçimi, uluslararası ortak bulma, araştırma ağı oluşturma/geliştirme yöntemleri hakkında Araştırmalar Koordinatörlüğü ve BAP tarafından bilgi paylaşımı yapılır.

5.2.2. Ulusal ve uluslararası ortak programlar ve ortak araştırma birimleri

Uluslararası İş Birlikleri Ofisi ve SUNY Koordinasyon Ofisi uluslararası ortak programların araştırılması, izlenmesi ve yeni ortak programların gerçekleştirilmesi için faaliyetler yürütür. Ulusal veya uluslararası eğitim ve araştırma faaliyetleri değişen ekonomik ve sosyal koşullarına karşı güncel kalabilmek için önem arz eder. Bu kapsamda üniversitemizde gerek lisans düzeyinde gerekse lisansüstü birçok uluslararası ortak program yer alır. Ulusal programlar ise iç ve dış kaynaklar bölümünde detaylı olarak ele alınmıştır.

Referanslar:

1. [Uluslararası Ortak Programlar](#)

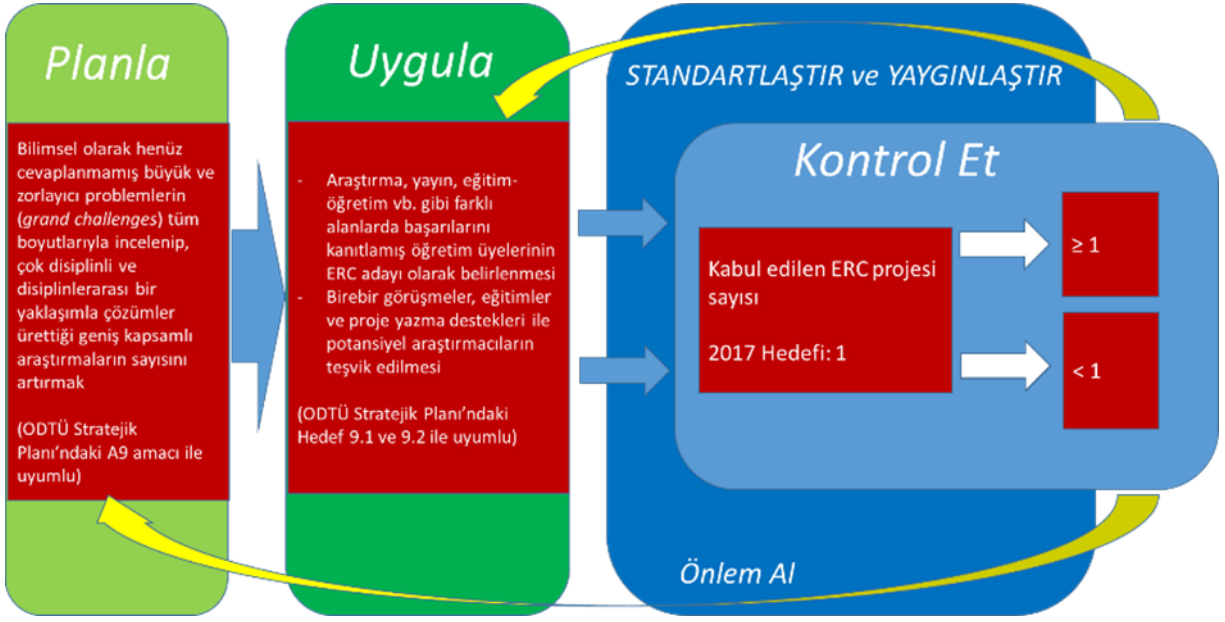
5.3. Araştırma Performansı

5.3.1. Araştırma performansının izlenmesi ve değerlendirilmesi

1. Araştırma Performansının İzlenmesi

Araştırma kalitesinin artırılması ve sürekli iyileştirilmesi amacıyla “Planla - Kontrol Et - Uygula - Önlem Al” (PUKÖ) döngüsü kullanılır. Bu sayede süreçlerin planlarına uygun şekilde uygulanması belirli aralıklarla farklı göstergeler aracılığıyla takip edilmekte ve yapılan değerlendirmelere göre düzeltici ve önleyici faaliyetlerin planlanması ve takibi yine aynı döngü temel alınarak yapılır. Önceki yıllarda planlama ve uygulama safhaları gerçekleştirilip başarılı bir şekilde ilk döngüsü sonlandırılan PUKÖ döngülerine iki örnek aşağıda verilmiştir.

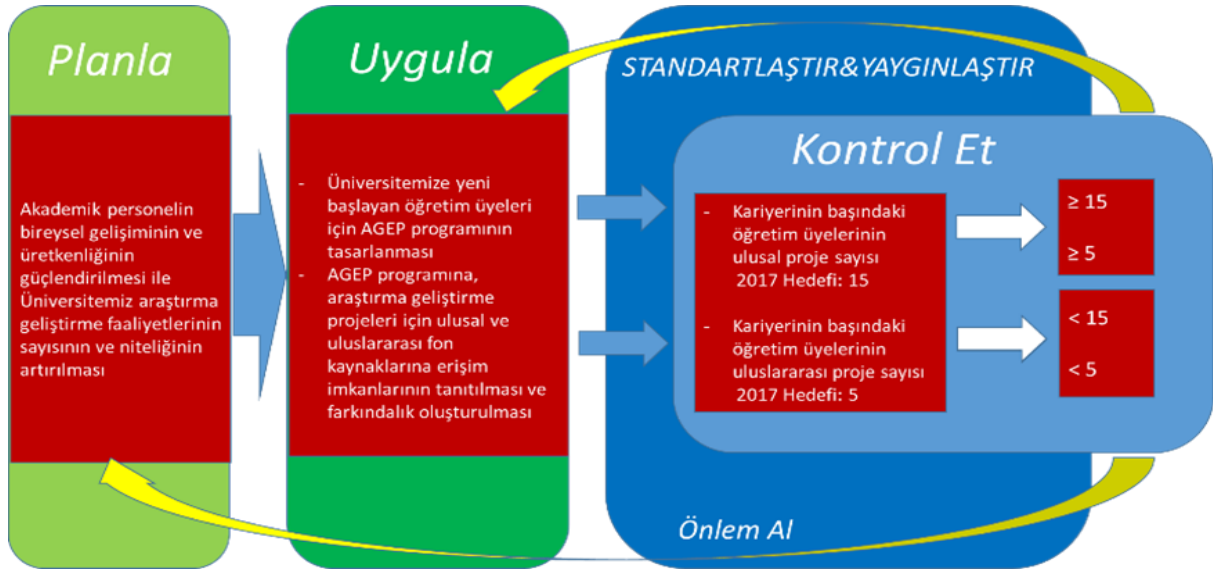
Bilimsel anlamda bugüne kadar çalışılmamış büyük problemlerin çözümü yüklü maddi kaynaklar gerektirdiğinde, Üniversitemizin 2011-2016 yılı Stratejik Planı’na uyumlu olacak şekilde, bu alanlardaki araştırma sayısını artırmak için en az 1 (bir) ERC projesi almak amacıyla bir plan yapılmıştır (bkz: Şekil.7). Bu plan kapsamında, öncelikle uluslararası yayın sayısı, atıf sayısı, araştırma sayısı ve uluslararası iş birlikleri gibi farklı kriterler gözetilerek üniversite genelinde bir ERC projesi yazma potansiyeli olan öğretim üyesi havuzu oluşturulmuştur. Belirlenen öğretim üyeleriyle yapılan birebir görüşmelerle ilgi alanları, ERC hakkındaki bilgileri, proje yazım tecrübeleri vb. konular detaylandırılmış ve öğretim üyeleri başvuruya teşvik edilmiştir. Başvuru yapmaya hazırlanan daralmış bir havuzdaki öğretim üyemize eğitimler verilmiştir. Başvuru safhasını tamamlayan öğretim üyelerimize ise proje yazım ve mülakat sürecinde gerek kadrolu personelimiz gerekse dış kuruluşlardan değerlendirme desteği alınarak yardımcı olunmuştur. Bu faaliyetlerin ardından yılsonunda yapılan değerlendirmeler sonucunda üniversitemiz Türkiye’de devlet üniversiteleri arasında ERC projesi almaya hak kazanan ilk üniversite olmuştur. Gelecek 2 senelik planımızda bu döngünün bir sonraki çevrimi olarak farklı disiplinler için uygulama safhalarının standartlaştırılması ve yaygınlaştırılması planlanmış ve bu sayede 2 yılın sonunda en az 2 ERC projesi daha alınması hedeflenmiştir.

Şekil 7. ERC PUKÖ Döngüsü

PUKÖ döngülerine bir diğer örnek araştırmacı insan kaynağının gelişimi ve araştırma niteliğinin artırılması verilebilir. Bu amaç doğrultusunda, üniversitemize yeni başlayan öğretim üyelerine üniversitemizdeki eğitim-öğretim, araştırma, topluma hizmet ve idari işleyiş ile ilgili bilgilerin verilmesi amacıyla 55 saat süren Akademik Gelişim Programı isimli AGEP programı tasarlanmıştır. Özellikle araştırma kalitesinin artırılması amacıyla programa 3 modül eklenmiş ve bu modüllerde ulusal ve uluslararası araştırma kaynakları, üniversitemizin araştırma altyapısı ve yönetimi, proje yazma, başvuru, değerlendirme ve yürütme süreçleri, üniversite-sanayi iş birlikleri, fikri ve sınai haklar gibi birçok konuda eğitim verilmiştir (bkz: Şekil.8). Bu uygulama adımlarının her yılsonunda değerlendirilmesi sonucu AGEP'e katılan öğretim üyelerinin ulusal ve uluslararası proje sayıları ve bütçelerinde önemli bir başarı yakalanmıştır. Gelecek 2 senelik planımızda bu döngünün uygulama safhalarının standartlaştırılması ve yaygınlaştırılması planlanmış ve hatta önümüzdeki dönemde benzer bir programın, tecrübeli öğretim üyelerine dönük tasarlanması ve uygulamaya geçirilmesi hedeflenmektedir.

Şekil 8. AGEP PUKÖ Döngüsü

2. Araştırma Performansının Değerlendirilmesi ve İyileştirilmesi

Üniversitemizin araştırmalarıyla ilgili geri bildirimler Araştırmalar Koordinatörlüğü tarafından alınır, konu özelinde ilgili birimler değerlendirmelerini Rektör Danışmanı ve Rektör Yardımcısına iletir, gerekli hallerde Üst Yönetim toplantılarında aksayan süreçlerin geliştirilmesi ile ilgili kararlar alınır ve ilgili birimlere geri bildirim yapılır.

Proje başvuru sayıları, fakülte, bölüm ve enstitülere göre dağılımları ve kabul oranları vb. göstergeler Araştırmalar Koordinatörlüğü tarafından, projelerin bütçeleri, bütçe kullanım oranları ve personel bilgileri BAP tarafından, üniversite sanayi iş birlikleri ve fikri ve sınai haklarla ilgili göstergeler TTO tarafından kayıt altına alınır ve belirli dönemlerde çeşitli raporlarla paydaşlara sunulur. İlgili paydaşların değerlendirmelerine göre APK'nın danışmanlığında araştırma politikaları ve stratejilerine yön verilir.

Üniversitemizin ulusal ve uluslararası alanlardaki konumunun belirlenmesi ve iyileştirilmesi için uluslararası yükseköğrenim değerlendirme kuruluşları ile ODTÜ Enformatik Enstitüsü bünyesinde bulunan URAP tarafından yayınlanan sıralama verileri ve alt kategorileri yıllık bazda değerlendirilir.

Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığı, araştırma faaliyetlerinin tamamının daha etkin şekilde takip edilmesi için Bütünleşik Bilgi Sisteminin ihtiyaçlar doğrultusunda geliştirilmesi ve güncellenmesi yönünde çalışmalar yapar.

Referanslar:

1. [Araştırma Projeleri Mevzuatları](#)

5.3.2. Öğretim elemanı/araştırmacı performansının değerlendirilmesi

Üniversitemizde araştırma süreçlerinin yönetimi, izlenmesi ve değerlendirilmesi Akademik Teşvik Yönetmeliği başta olmak üzere bağlı süreçler ve sistemler yardımıyla gerçekleştirilir. Akademik Teşvik Ödeneği süreçlerinin elektronik ortamda yürütülebilmesi amacıyla Akademik Teşvik Ödeneği Süreç Yönetim Sistemi (ATOSİS) geliştirilmiş ve etkin olarak kullanılmaktadır. Yıllık olarak ilgili Rektör Yardımcılığı tarafından yapılan çağrılar doğrultusunda araştırmacıların bu platforma bilimsel faaliyetlerini girmesi sağlanır. Bu doğrultuda değerlendirmeler yapılarak teşvik süreçleri başlatılır.

Öğretim elemanı performans değerlendirilmesinde başka bir araç ulusal ve uluslararası sıralamalardır. Sıralama sistemlerinin akademik kaliteyi ve performans değerlendirmesini tam olarak ölçmediği kabul edilmekle birlikte, kurumlar için öz değerlendirme ve diğer kurumların performansları ile karşılaştırma imkânı vermektedir.

6. TOPLUMSAL KATKI SÜREÇLERİNDE KALİTE YÖNETİMİ VE UYGULAMALARI

6.1. Toplumsal Katkı Süreçlerinin Yönetimi ve Toplumsal Katkı Kaynakları

6.1.1. Toplumsal katkı süreçlerinin yönetimi

Üniversitenin temel görevlerinden olan toplumsal katkı konusunda kalite perspektifi, üretilen proje ve ürünlerin üniversiteye doğrudan girdi sağlamayan ama özellikle ulusal boyutta sosyoekonomik fayda sağlayan ve toplumun bilimsel ve kültürel farkındalığını artırmaya yönelik birçok çalışma gerçekleştirir.

Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nin misyonu, toplum, insanlık ve doğa için, evrensel değerler çerçevesinde, yaratıcı ve eleştirel düşünmeyi, yenilikçiliği ve liderliği besleyerek, mükemmellik düzeyinde araştırma yapmak, eğitim vermek ve topluma hizmet etmektir. Bu misyona hizmet eden yapılanmanın ana bileşenleri barındırır. Bu yapılanma bağlı olduğu Rektör Yardımcısı tarafından yönetilir. Yapılanmanın ana bileşenleri aşağıdaki bölümlerde belirtilmiştir.

6.1.2. Kaynaklar

1. Toplum ve Bilim Merkezi (TBM)

Merkezin önde gelen amacı toplum ve bilim arasındaki bağları güçlendirmektir. Topluma ulaşma modeli üç başlık altında yürütülür: (1.1) Bilim ve Teknoloji Koleksiyonu Sergi Alanı, (1.2) Topluma Erişim Etkinlikleri, (1.3) Toplumsal Hizmet Etkinlikleri (Bkz: Şekil 9).

Şekil 9. ODTÜ TBM Topluma Ulaşma Modeli

2. *Bilim ve Teknoloji Koleksiyonu Sergi Alanı (BTKSA)*

2006 yılından günümüze çeşitli desteklerle (DPT, TÜBİTAK, BAP ve bağış) sürekli faaliyetlerini ve alt yapısını geliştiren Bilim ve Teknoloji Koleksiyonu Sergi Alanı (BTKSA), tarım aletlerinin yanı sıra uçak ve lokomotif gibi büyük ölçekli nesnelerin sergilendiği açık hava sergisinden ve kapalı mekân sergilerinin yer aldığı 4 binadan oluşmaktadır. Bunlar; ücretsiz hizmet veren “Uygulamalı Bilim Merkezi”, “Bilim ve Teknoloji Tarihi Sergisi”, “Klasik Otomobiller Sergisi” ve “Havacılık ve Uzay” binalarıdır.

“Bilime Dokunun” sloganı ile tasarlanan ve ilgi çekici tasarımından dolayı “UFO” olarak adlandırılan Uygulamalı Bilim Merkezi’nde bilimsel konuların anlaşılabilir ve eğlenceli şekilde anlatılması hedeflenmektedir. Bu hedefi gerçekleştirmek amacıyla merkez, öğretim elemanları, öğrencilerin yaşını, sınıf düzeyini ve tâbi oldukları öğretim programlarını dikkate alarak okul gruplarına yönelik her ay değişen tematik bilim gösterileri (ya da Planetaryum gösterileri) hazırlanır.

3. *Topluma Erişim Etkinlikleri*

Çalışmalarına 1987 yılında başlamış olan Topluma Erişim Grubu, 2006 yılında ODTÜ TBM’nin kuruluşuyla merkez bünyesine alınmıştır. Devlet Planlama Teşkilatı’nın desteğiyle alınan iki adet “Bilim Otobüsü” ile olanakları sınırlı köy çocuklarına erişmek üzere gerçekleştirilen ücretsiz etkinlikler iki ana başlık altında toplanmaktadır.

Köy Okullarına Erişim Etkinlikleri: Bu kapsamda üniversitemizin gönüllü öğretim üyeleri ve öğrencileri ile – hafta sonu tatillerinde ve yıllık izinlerinde – köy ilkokullarına giderek köy çocuklarına bilimi ve öğrenmeyi sevdiren deneyler, sportif ve sanatsal faaliyetler (matematik, fizik, kimya, biyoloji, çocuk edebiyatı, astronomi, bilgisayar, robotik, origami/kirigami, göremediğimiz canavarlar, yaratıcı drama, geleceğe mektuplar gibi) yapılmakta ve bilimsel yaşamın güzellikleri anlatılır.

Anadolu'dan Bir Demet Çiçek: Kamp kapsamında 1999 yılından bu yana aralıksız olarak her yıl 23 Nisan’da ve “Yaz Bilim Okulu” kapsamında ülkemizin çeşitli yörelerinden köy okullarına erişim etkinlikleri kapsamında seçilen öğrenciler – tüm masrafları karşılanarak – ODTÜ yerleşkesine getirilir ve

onlara ODTÜ’de bir üniversite öğrencisi olma heyecanı ve deneyimi yaşatılmaya çalışılır.

4. Toplumsal Katkı Etkinlikleri

TBM, ulusal ve uluslararası fonlayıcı kuruluşların kamu kaynaklarıyla desteklediği araştırma- geliştirme-yenilik projelerin çıktılarını toplum ile paylaşır. Bilimi öğrencilere sevdirmek ve farkındalık yaratmak için etkinlikler düzenler. Örneğin, 2012 yılından bu yana iki yılda bir “ODTÜ’de Bilim Eğlencelidir” etkinliğini düzenlemektedir. “ODTÜ’de Bilim Eğlencelidir” ile yerleşke kapıları bilime ve araştırmaya ilgi duyan başta gençler (15-19 yaş grubu) olmak üzere herkese açılmakta, Üniversitemiz öğretim üyeleri tarafından bilimin eğlenceli yüzünü ve günlük hayatımızdaki yerini gözler önüne seren deneyler, söyleşiler, yarışmalar vb. gerçekleştirilir. Tam gün süren ücretsiz etkinlikte, araştırmacıların, öğrencilerin, öğrenci topluluklarının ve dış paydaşların ar-ge projelerinin çıktıları bizzat kendileri tarafından öğrencilere ve bireysel ziyaretçilere sunulur.

ODTÜ TBM topluma ulaşma modelinin üçayağı ile öğrenciler, öğretmenler, yetişkinler ve araştırmacılar/gönüllüler olmak üzere dört temel hedef kitlenin kazanımından bahsedilebilir. Topluma hizmet faaliyetlerinin hedef kitlelere yararlarını ölçmek amacıyla çalışmalar yapılır. TBM modelinin başarısını gösteren topluma erişim etkinliklerinin etkilerini somut olarak incelendiği mekanizmalar mevcuttur.

Geleceğe Mektuplar: Köy okulu etkinlikleri sırasında toplanan “Geleceğe Mektuplar” ve sonrasında çocuklardan gelen mektuplardır.

Bilimin Ev Hali: Bu etkinliğin anket çalışmasından elde edilen veriler üç ana hedef kitle (öğrenciler, öğretmenler, yetişkinler) üzerinden Şekil 10’da verilmekte ve modelin başarısını somut verilerle desteklemektedir.

ODTÜ TBM topluma ulaşma modelinin sürdürülebilir kılınması için mali sürdürülebilirliğin yanı sıra eğitim sisteminin paydaşlarının ve toplumun faaliyetlere ilgisinin de canlı tutulması esastır. Bu bağlamda topluma ulaşma modelinin sürdürülebilirliği iki ana başlık altında değerlendirilir.

5. Topluma Hizmet Faaliyetlerine Katılımın Sürdürülebilirliği

Topluma hizmet kapsamında üniversitemizin gerçekleştirdiği faaliyetlere katılımın sürdürülebilirliği aşağıda sunulan üç boyutta incelenebilir.

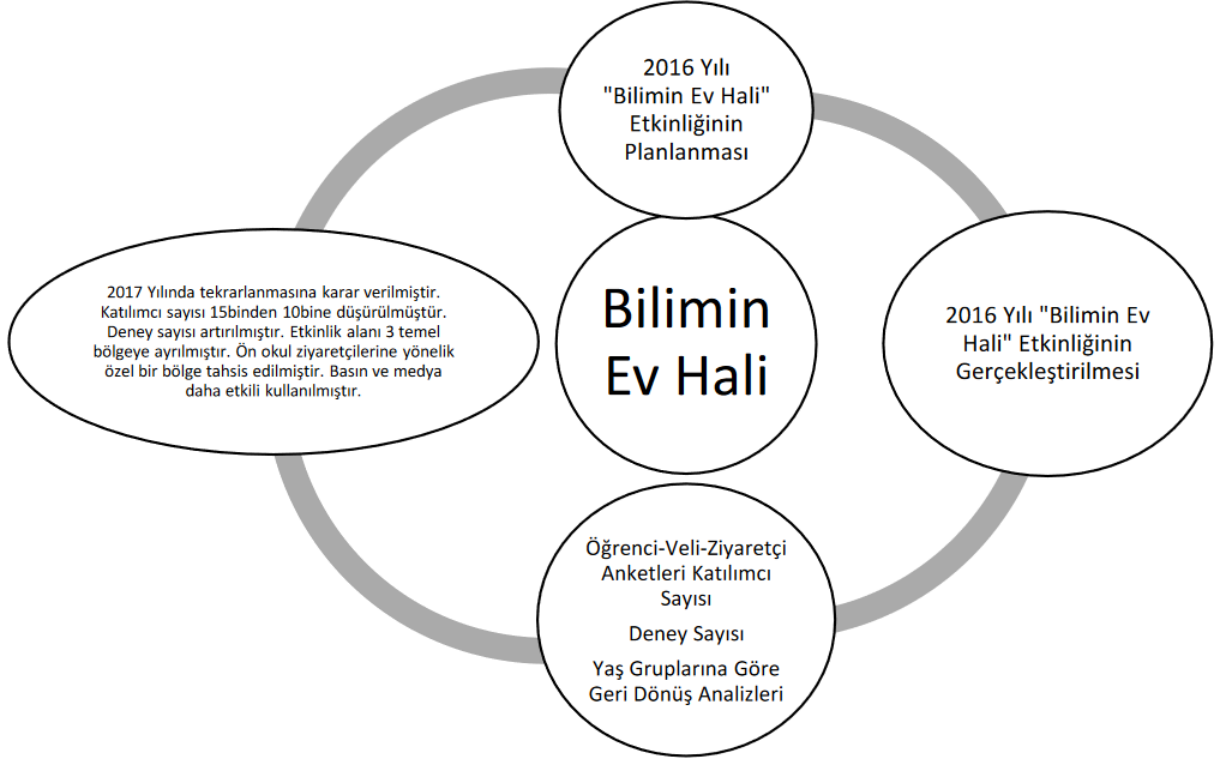
- Eğitim sisteminin en önemli paydaşı ve aynı zamanda etkinliklerimizin en önemli hedef kitlesi olan öğrencilerin beklentileri çok dinamiktir. Genç neslin ilgisini çekmenin en önemli yöntemi doğru iletişim yaklaşımını bulmaktır. Bu bağlamda doğru iletişim dilini bulmak ve bunu sağlamak üzere alanın uzmanları ile eşgüdüm halinde çalışmak esastır. ODTÜ TBM, Üniversitemizin Kurumsal İletişim Ofisi ile yakın iş birliği içinde çalışarak, iletişim dilini ihtiyaçlar doğrultusunda şekillendirmeye özen gösterir.

- Eğitim sisteminin bir diğer önemli paydaşı olan öğretmenlerin ve öğretmen adaylarının ilgilerini ve motivasyonlarını canlı tutabilmek adına ODTÜ TBM çeşitli araçlardan faydalanır. Bu araçlara örnek olarak eğitim fakültelerinde verilen Topluma Hizmet Uygulamaları dersi gösterilebilir.

- Hem öğrencilerin hem öğretmenlerin hem de bireysel ziyaretçilerin ilgilerinin sürdürülebilirliğini sağlamanın en önemli araçlarından biri bilimsel içeriğin güncel tutulmasıdır. Üçayağın da içeriğinin güncelliği bir yandan ekibinin çeşitli disiplinlerden öğretim elemanlarından oluşması ile bir yandan da sergi düzenekleri çeşitliliğinin, bilim şenlikleri temalarının ve öğretim yöntemlerinin gelişen müfredata ve alanına göre düzenli olarak şekillendirilmesi ile sağlanır.

6. *Topluma Hizmet Faaliyetlerinin Mali Sürdürülebilirliği*

Modelin uçayağının temel ihtiyaçları altyapı, makine-teçhizat ve bakım-onarım, sarf ve insan kaynaklarıdır. Bu temel ihtiyaçların sürdürülebilirliği, birbirini tamamlayan mali kaynak ve nesne bağışı ile mümkün olmaktadır. ODTÜ TBM'nin ana mali kaynağı Üniversitemiz bütçesidir. Bu kamu kaynağının etkin, ekonomik ve verimli kullanımına dikkat etmenin ötesinde, gelir çeşitliliğinin sağlanmasına yönelik çeşitli projelere (BAP, TÜBİTAK, AB H2020 vb.) başvurulmaktadır. Topluma erişim etkinliklerini sürdürülebilirliğinin en önemli parçası olan ulaşım boyutu bilim otobüsleri ile sağlanır ve bilim otobüslerinin bakım ve onarımı üniversitemiz katkısıyla sürdürülür.

Şekil 10. "Bilimin Ev Hali" etkinliğine yönelik PUKÖ Döngüsü Örneği

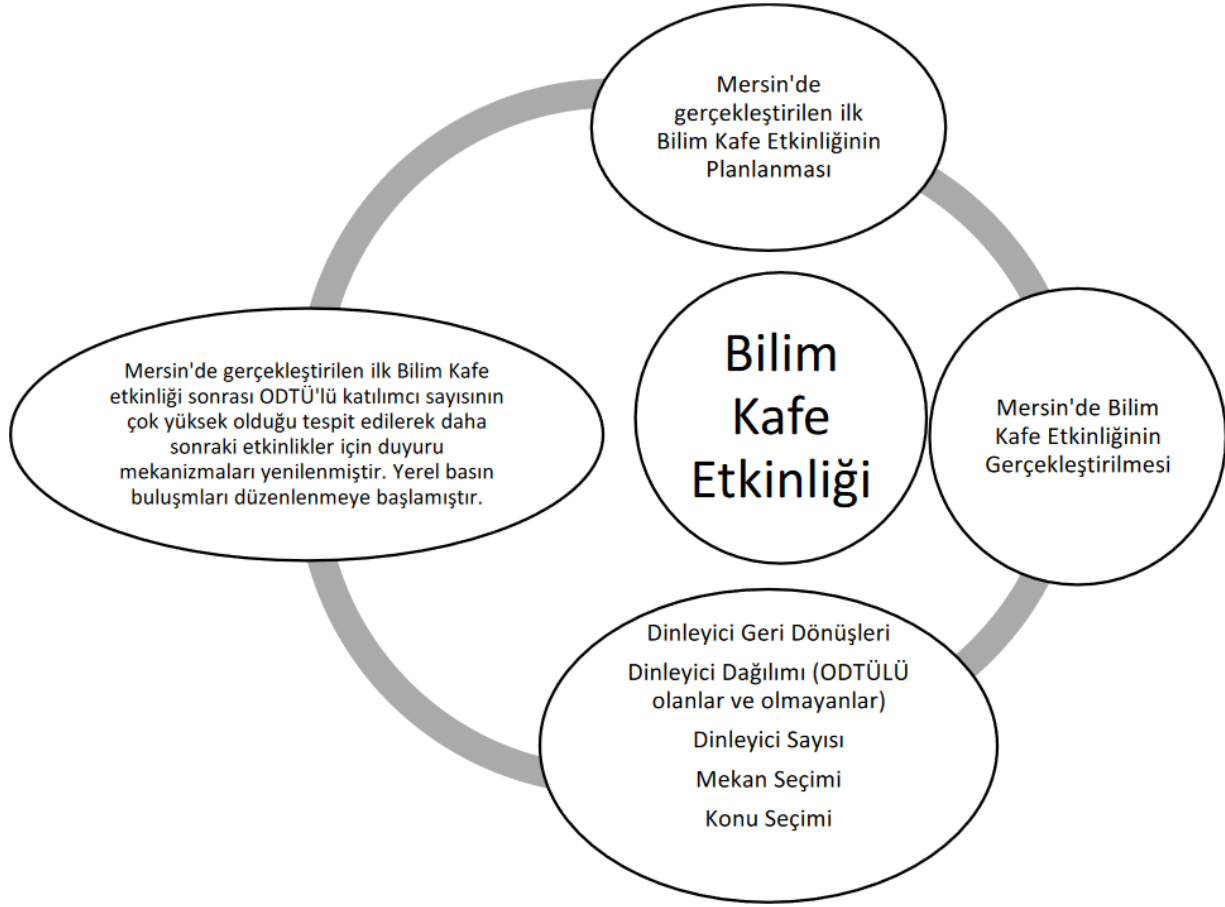
Toplum Bilim Merkezi tarafından gerçekleştirilen projelerde toplanan anketler, ilgili değerlendirmeler ve gözden geçirme raporlarında belirlenen eksikliklere göre iyileştirme etkinlikleri başlatılır ve PUKÖ döngüsünün bütün basamakları uygulanır. Örneğin; 2017 yılında gerçekleştirilmiş Bilimin Ev Hali etkinliğine yönelik PUKÖ döngüsü örnek olarak sunulmuştur.

7. *Bilim İletişimi Grubu (ODTÜ-BiG)*

Orta Doğu Teknik Üniversitesi bünyesinde gerçekleştirilen bilimsel çalışmaları toplumun farklı yaş grupları ile buluşturulması, toplum için derin ve karmaşık sayılabilecek araştırmaların herkesin anlayabileceği şekilde gerekli görsellerin kullanılması ile sadeleştirilerek topluma ulaştırılması amacıyla 2017 yılı içerisinde Kurumsal İletişim Ofisine bağlı olarak bir "Bilim İletişimi Grubu (Science Communication Team)" oluşturulmuştur. Kurulan Bilim İletişimi grubu Toplum ve Bilim Uygulama ve Araştırma Merkezinden temel farkı ODTÜ özelinde Uluslararası, Ulusal ve ODTÜ destekli projelerin ve araştırmacıların toplumla buluşturur.

Bu kapsamda "Bilim Kafe" örneği ele alınabilir. Bilimi topluma götürmek üzere kullanılan etkin

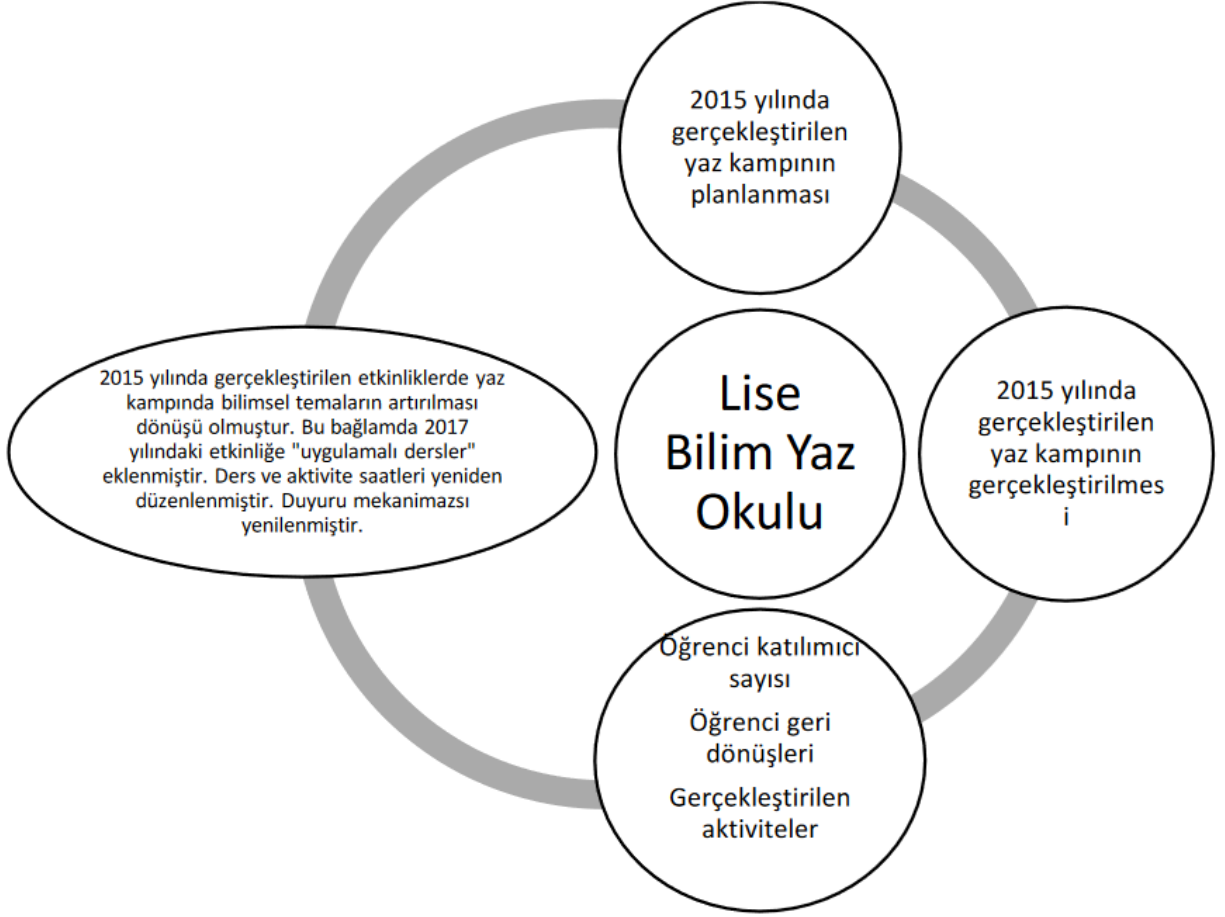
yöntemlerden biri Bilim Kafelerdir.

Şekil 11. “Bilim Kafe” etkinliğine yönelik PUKÖ Döngüsü Örneği

8. Lise Yaz Bilim Kampları

Orta Doğu Teknik Üniversitesi tarafından genellikle 7-10 gün arası sürelerde değişen uzunlukta lise öğrencilerine yönelik bilim kampları gerçekleştirilir. Bu kamplarda Nanoteknoloji 101, Gıda 101, Elektronik 101, Tasarım 101 gibi ders kodları ile lise öğrencilerine uygulamalı (hands-on) dersler sunulur ve meslek tanıtımları gerçekleştirilir. Öğrenci toplulukları ve spor kulüpleri ile ortak çalışmalar yapılır, Eymir’de kahvaltı Anıtkabir ziyareti gibi sosyal etkinlikler gerçekleştirilir. Öğrencilere kamp sonu uygulanan anketlerle program değerlendirilerek her yıl iyileştirmeler yapılır.

Şekil 12. 2017 Lise Bilim Yaz Okulu PUKÖ Döngüsü Örneği

9. ODTÜ-BİLTEMME Merkezi

ODTÜ – BİLTEMME Merkezi, fen bilimleri, teknoloji, mühendislik ve matematik alanlarındaki eğitimi ileri taşıyacak çalışmalar yapmak amacıyla kurulmuştur. Farklı disiplinlerden öğretim üyelerinin oluşturduğu bir araştırmacı grubuyla, ilgili alanlarda okullara, öğretmenlere ve öğrencilere sunulan eğitim imkânlarının geliştirilmesini hedefleyen projeler yürütür BİLTEMME, bu faaliyetler odağında eğitim, araştırma ve topluma hizmet faaliyetlerini yürütmekte ve ODTÜ’deki farklı akademik ve idari birimler ile iş birliği içinde projeler ve eğitim programları geliştirir.

10. Açık Dersler

ODTÜ’de de yürütülen iki adet proje ile hem akademik kurumlara hem de küçük işletmelere yönelik dersler ücretsiz ve açık olarak sunulmaktadır. ODTÜ OCW projesi üniversitelere ve Bilgeleş projesi de KOBİ’lere yönelik olarak oluşturulmuş, alanlarında Türkiye’nin en büyük ve öncü çevrim-içi ders projeleridir.

Bu alanda bir süreci örnek vermek gerekirse bu projenin gelişimi, planlanacak projeler açısından çok önemli bir örnektir. “Bilgi paylaştıkça büyür” felsefesini Türkiye’de hayata geçirmek ve ders materyallerine erişimde fırsat eşitliğini sağlamak için ODTÜ Açık Ders Malzemeleri portalı 16 Nisan 2008 tarihinde 20 ders ile açılmış ve Mart 2017 tarihinde 120 adet açık derse ulaşmıştır. Açık ders malzemelerinin yayına hazırlanması ve yayınlanması süreci Öğretim Teknolojileri Destek Ofisi

tarafından, sistemin teknik altyapısının kurulması ve işletilmesi ise ODTÜ Bilgi İşlem Dairesi tarafından sürdürülür. Açık Ders Malzemeleri, gönüllü olarak derslerini herkese açan ODTÜ öğretim üyelerinin desteği ile ayakta kalan bir projedir. Önümüzdeki dönemde, portaldaki açık ders sayıları artarak, ders içerikleri de zenginleşerek gelişmeye ve akademik dünyaya katkı vermeye devam edecektir.

Kısa adı Bilgeİş (bilgeis.net) olan “İşçi ve İşverenlerin Kapasitelerinin Bilgi ve İletişim Teknolojileri (BIT) Yoluyla Geliştirilmesi” projesi Avrupa Birliği ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı finansmanı ile ODTÜ Öğretim Teknolojileri Destek Ofisi tarafından gerçekleştirilmektedir. Ana hedef kitlesi KOBİ’ler olan Bilgeİş, işçi ve işverenler için Kitlesel Açık Çevrimiçi Ders (Massive Open Online Course-MOOC) veren bir eğitim web portalıdır.

11. Öğrenci Topluluklarının Sosyal Sorumluluk Projeleri

ODTÜ’de çalışmalarını sürdüren 100’den fazla öğrenci topluluklarının büyük bir kısmı toplumsal hizmet projeleri gerçekleştirmektedir. Bu projelerde sürdürülebilirlik ve kalite yönetimi ilgili danışman öğretim üyesi ve ODTÜ kültür işleri başkanlığı tarafından takip edilmektedir. Sosyal sorumluluk projeleri gerçekleştiren öğrenci topluluklarına aşağıdaki iki örnekler sayılabilir.

ODTÜ İLKİYAR Öğrenci Topluluğu: Özellikle köy çocuklarına; okuma heyecanı ve eğitimini daha ileri düzeyde sürdürme motivasyonu kazandırmak ve eğitimlerine katkıda bulunmak üzere çalışmalarını sürdürür.

ODTÜ LODOS Öğrenci Topluluğu: ODTÜ LODOS, 2012 yılında, lösemili ve zihinsel engelli bireyler başta olmak üzere desteğe ihtiyacı çocuklarımızla onları sosyal yönden tamamlayıcı etkinlikler gerçekleştirme amacıyla ODTÜ Kültür İşleri bünyesinde kurulmuş bir öğrenci topluluğudur. Topluluk ismini, çalışmalarında öncelik verdiği hastalık ve genetik farklılıklar olan Lösemi, Otizm, Down Sendromu ve Serebral Palsinin baş harflerinden almıştır.

12. Sağlık ve Çevre Bilinci Konusunda Yapılan Topluma Hizmet Faaliyetleri

ODTÜ’nün topluma hizmet ve katkılarda bulunduğu diğer önemli alanlardan birisi de insan, diğer canlılar ve çevre sağlığı ile ilgili araştırma ve projeler geliştirilmesine olanak ve ortam sağlamasıdır.

Üniversitemizin sağlık alanında topluma aktarabileceği ve katkıda bulunacağı projeler oluşturarak teknoloji geliştirme amaçlı üniversite hastaneleri ile ortak çalışmalar yapması, kanser vb. gibi kritik hastalıklarla ilgili beslenme, egzersiz ve bilinçlendirme eğitimlerinin verilmesi, çevre sağlığına ilişkin sivil toplum kuruluşları ile birlikte ortak projelerin geliştirilmesi gibi çalışmalarda yeterli bilgi, birikim ve araştırma kapasitesine sahip olduğu kesindir.

13. Toplum Ruh Sağlığına Yönelik Topluma Hizmet Faaliyetleri

ODTÜ Psikoloji Bölümü Klinik Psikoloji Anabilim Dalı lisansüstü öğrencilerinin eğitimleri çerçevesinde hizmet verdikleri Ayna Klinik Psikoloji Destek Ünitesi, bilimsel araştırma merkezi olarak fonksiyon görmekte, ayrıca öğrencilerin eğitimi kapsamında ODTÜ mensuplarının yanı sıra halkın başvurularına açık bir şekilde psikoterapi ve psikolojik değerlendirme hizmetleri yürütmektedir. Halka açık hizmetlerin bir bölümü bireysel terapi veya değerlendirme üzerinden yürütülürken, grup terapisi, travmayla başa çıkma, sigara bırakma gibi grup uygulamaları şeklinde de sürdürülmektedir.

6.2. Toplumsal Katkı Performansı

6.2.1. Toplumsal katkı performansının izlenmesi ve değerlendirilmesi

Üniversitenin temel görevlerinden olan toplumsal hizmet konusunda kalite perspektifi, üretilen proje ve ürünlerin üniversiteye doğrudan girdi sağlamayan ama özellikle ulusal boyutta sosyo-ekonomik fayda sağlayan ve toplumun bilimsel ve kültürel farkındalığını artırmaya yönelik birçok çalışma gerçekleştirir. ODTÜ Toplumsal Katkı stratejisi kapsamında Bakanlıklar, yerel yönetimler diğer paydaşlarla yurt içinde; ortak eğitim programları, öğrenci ve öğretim elemanı hareketliliği ile yurt dışındaki kurumlarla güçlü ilişkilerin sürdürülmesine katkıda bulunur.

Üniversitede bu amaçlara yönelik temel performans göstergeleri ve ölçüm yöntemleri özellikle stratejik plan düzeyinde ve uluslararası sıralamalar dahilinde çalışılır. Toplumsal katkıyı dolaylı yolla ölçmek için mevcut durumda veri toplama sistemlerinden erişilebilecek araştırma çıktıları (mezunlar, yayınlar, patentler vb.) büyüklükleri ile doğrudan ölçülebilecek etkileri (gelirler vb.) kullanılır. Benzer şekilde eğitim ve topluma hizmet alanlarında da temel göstergeler tanımlanır. Bu göstergelere dayalı değerlendirmeler ilgili yöneticiler ve yönetim organları tarafından altı aylık dönemlerde gerçekleştirilir.